Mercedes-Benz.
Vasıtaları ve yedek parçaları

BOSCH
Otomotiv Sanayi yedek parçaları, Elektrikli el aletleri, Beyaz eşya

BBC
BROWN BOVERI
Şalt Cihazları ve Panoları Projelendirme, Taahhüt

VDO
Kara ve Deniz Araçları için gösterge, müşir ve Kilometre Telleri

PEUGEOT
Minibüs, Van ve Kamyonetleri

CONTROL DATA
Bilgisayar Sistem, Hizmet ve Sarf Malzemeleri

"Birarada bulunmanın bir nedeni olmalı"

AVM

AHMET VELİ MENGER HOLDİNG A.Ş.
Selime Hatun Camii Sok. No:44 Gümüşsuyu-İst. Posta Kodu 80090
Telefon: 151 45 80 (20 hat) PBX Telex: 24208 AVKA TR. 25201 AVM TR. Telefax: 149 46 11

adAraf

17 MAYIS 1987 YIL:5 SAYI:19 700 TL. (KDV dahil)

nokta

TÜRKİYE'DEKİ BAHAİLER

İktidar partisinden kalem kırmış hakimlere:

"İDAM CEZASI KALKSIN"

KİŞİLİK ÇİZGİSİ

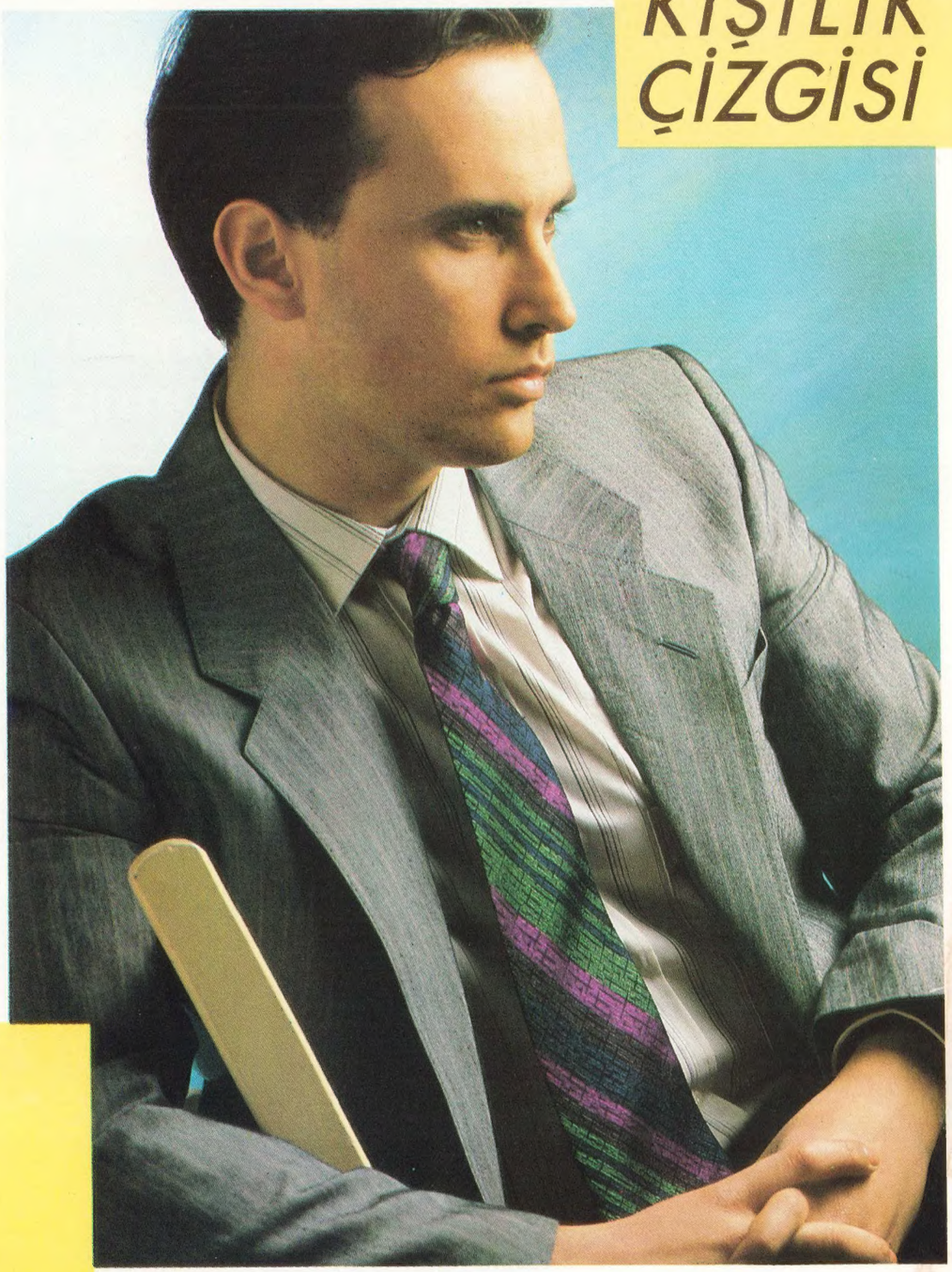

ANTALYA

BAKIRKÖY

DENİZLİ

ISPARTA

İZMİR

ÜSKÜDAR

mithat

AJT

İÇİNDEKİLER

KAPAK

İdam cezasına hayır 12
Nokta'nın soruşturması 21

TÜRKİYE

Van Olayı 24
Keçeciler'le söyleşi 28
Kadınlar yürüyor 30
Fareler geliyor 31
Ankara'da kooperatif kavgası 32
Apartmanda cezaevi 34
Milli Piyango davası 36

DÜNYA

Evren'in ABD ziyareti 40
Pasolini 42
Berlin Duvarı 44

EKONOMİ

Deniz turizmi 48

TOPLUM

Bahailer 52
Böbrek taşı 57
Cinsellik 60

KÜLTÜR SANAT

Sinema 64
Ali Poyrazoğlu 67
Basın 68

İZLENİMLER

Nurettin Paşa Olayı 70

SPOR

Garip şikeler 76

DİĞER BÖLÜMLER

İçindekiler 3
Nokta'dan 5
Ne Nerede 7
Panorama/Türkiye 38
Panorama/Dünya 46
Günlerin Getirdiği 50
Mektuplar 78
Bulmaca 80
Test 81
Kutu Kutu 82

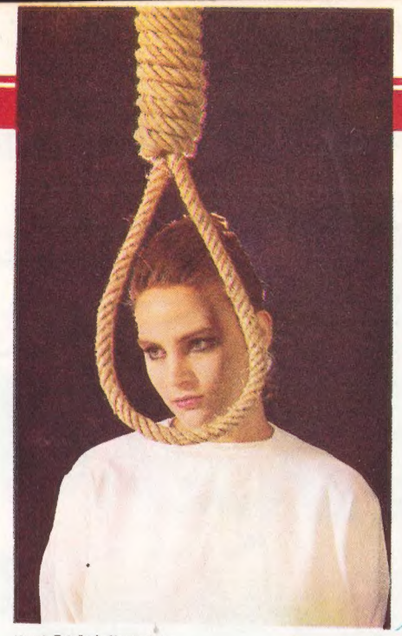

Kapak Fotoğrafı: Nermi Erdur
Kapak Mankeni: Elif Soydaş

İdam cezası kalksın

Avrupa Topluluğu'na adım atan Türkiye'de 80 Ekim'i ile 84 Ekim'i arasında 49 kişi idam edildi. O günden bu yana Meclis'te 146 idam hükümlüsünün dosyası toplandı. **Nokta** bu hafta "Yaşama hakkı"nı gündeme getiriyor. İdam cezasını veren hâkimler, onaylamakla yükümlü milletvekilleri, iktidar partisi yetkilileri ve ilgililerin görüşleri kapak sayfalarında.

(Sayfa 12)

Ev tipi cezaevi

Türkiye'deki E tipi, F tipi açık, yarı açık, kapalı tip cezaevlerinin yanı sıra pek kimsenin bilmediği bir de Ev Tipi cezaevleri var. Trabzon'un Yomra kazasında bir apartmanın alt katı cezaevi olarak kiralanmış. Üstelik kapalı tip statüsüyle.

(Sayfa 34)

Böbrek taşından korkmayın

Ameliyatsız böbrek taşını parçalayan alet haziran başında Türkiye'ye geliyor. Nöfroloz Mahmut Tolon yeni aletin özelliklerini **Nokta**'ya anlattı.

(Sayfa 57)

Bahailerin kimlik bunalımı

Bahailik pek çok ülkede bir din olarak kabul edilmişken, Türkiye'de Diyanet İşleri Bahailiği dinden saymıyor. Bu nedenle ortaya çıkan kargaşalık yüzünden bazıları nüfus cüzdanlarının din hanesine "Bahai" yazdırabilirken bazıları geri çevriliyor. **Nokta** Türkiyeli Bahaileri araştırdı.

(Sayfa 52)

Nurettin Paşa Olayı

Atatürk'ün Nutuk'ta yerden yere vurduğu ünlü "Sakallı" Nurettin Paşa, devlet mezarlığına gömülmek ve Atatürk Araştırma Merkezi'ne şeref üyesi yapılmak isteniyor... Bu yol açıldığı takdirde, günün birinde, Damat Ferit ile Vahdettin'in Anıtkabir'e gömülmeleri de gündeme gelebilir! "İzlenimler" Nurettin Paşa sorununa eğildi.

(Sayfa 70)

Hızlı, atak ve iddialı

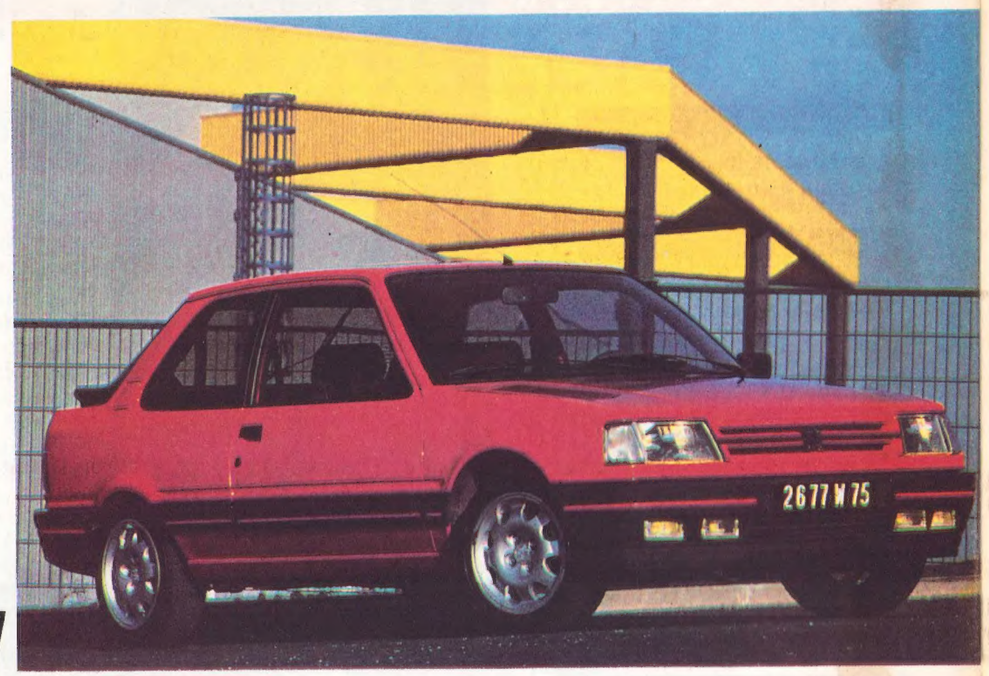

PEUGEOT 309 GTI

Dünyada ralli sürücülerinin güvendiği Peugeot'nun olağanüstü yeni modeli. Hızlı, atak ve konforlu. Yüksek manevra yeteneği, 5 + 1 vites, spor koltuklar, renkli camlar, çelik jantlar. Peugeot 309 GTI, sürekli yedek parça ve servis güvencesiyle. Türkiye'de.

Motor Hacmi	: 1905 cm³
Motor Gücü	: 130 hp
Silindir Adedi	: 4
Enjeksiyon	: Bosch "L2 Jetronic"
Vites	: 5 + 1
Ağırlık, Hareket Halindeki	: 930 kg
Azami Hız	: 206 km/h
100 km/h'a Çıkış Süresi	: 8 saniye

Özel Kadife Döşeme, Spor Koltuk, Merkezi Kilitleme, Elektrikli Cam, Komple Renkli Cam, Çelik Jant

ERLER OTOMOTİV TİC. A.Ş.

Büyükdere Cad. No: 121 Ercan Han Mecidiyeköy İstanbul Tel: 166 22 00

Bir Ercan Holding kuruluşudur.

NOKTA'DAN

Nokta'nın bu haftaki kapak araştırmasını hazırlayan arkadaşlarımız, yazının son halini önümüze koydukları zaman hepimiz haftanın hızla dönen, alışılmış çarkının telaşı içindeydik. Bu rutinin bir parçası olarak, kapak sayfalarını okumaya başladığımız anda içimize bir hüzün, bir sessizlik çöktü. Hepimiz, idam cezası denilen çağdışı uygulamanın farkında ve bilincindeydik. Ama, yaşamın çığlık çığlığa akıp giden dişlileri arasında savaşırken, bu ceza ile iç içe yaşayan insanların ve onların yakınlarının dünyasını birden karşımızda somut bir biçimde görüvermek bir tokat gibi çarpmıştı yüzlerimize. Yazıda art arda dizilen gerçek öyküler, onarılmaz yanlışlıklar, içimizdeki hüzünü sessiz gözyaşlarına dönüştürüvermişti.

Ama gözyaşının ecele yararı yoktu. Avrupa'da idam cezalarının uygulandığı tek ülke durumundaki Türkiye'de bunu önlemenin bir yolu olmalıydı. Ülkemizde, dönem dönem "idam fırtınaları" esiyor ve her olağanüstü dönemde başka başka rüzgârlara kapılan "bazıları" asılıyorlar, "bazıları" ise asılmaktan kıl payı kurtuluyorlardı. Beş-on yıl sonra ise her şey unutuluyor, asılanlar asıldıklarıyla kalıyorlar, kurtulanların birçoğu ise toplum içindeki saygın yerlerine yeniden kavuşuyorlardı. Adnan Menderes ve Celal Bayar örneğinde olduğu gibi... Ya da 12 Mart sonrası İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi hâkimlerinden Remzi Şirin'in, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamları konusunda ileri sürdüğü şu savda olduğu gibi: "Benim mahkememe düşselerdi idam edilmezlerdi... Ben bugüne kadar kalem kırmadım..."

Ve idamı beklemek...

Üstüne üstlük hiçbir yasada yer almayan bir cezaya daha çarptırılmak: Yıllarca her an boyunca yağlı bir ipin soğuk ilmeğinin geçirilebileceği düşüncesiyle demirparmaklıklar arkasında yaşamak herhalde işkencelerin en korkuncu olsa gerek.

İnsanoğlunun en doğal hakkı olan, yaşama hakkını savunan çağdaş bir dergi olarak, bu hafta kapak sayfalarımızda bazı soruları ortaya attık. Cumhuriyet tarihimizde ilk kez bu kadar çok idam dosyasının (tam 146 dosya) Meclis'te beklediği bu dönemde bu soruları "taraflı" olarak nitelenen sol kesime özellikle sormadık. Bugüne kadar idam cezalarına parmak kaldırmış, muhafazakâr sağcılar ve ANAP hükümetinin ileri gelen yetkilileriydi sorularımızı yönelttiğimiz kişiler. Ve aldığımız yanıtlar, gerçekten çağdaş yanıtlardı. Doğrusu, kimsenin gönlü "kalem kırmaya" elvermiyordu. Herkesin kafasında bunca kuşku varken, 146 insanı idama gönderecek kararı eli titremeden kim verecekti?

Nokta çalışanları olarak, Türkiye'de idam cezalarının kaldırılması için artık olumlu bir ortamın doğduğu inancını içimizde taşıyoruz. Ama bunun için bir kamuoyunu oluşturulmasının gerektiğine de inanıyoruz. Bu kamuoyunu oluşturacak olanlar da sizlerden, bizlerden başkası değil. Belli ki ANAP hükümeti de bu çağdışı uygulamaya son vermek için böyle bir "kamuoyu onayının" oluşmasını bekliyor. Adalet Bakanı Oltan Sungurlu bunu kısa bir süre önce şu cümleleriyle açıkça belirtmişti: "Oraya ölüm cezası konmuş, kaldırılacak mı kaldırılmayacak mı? Evvela kamuoyu bir tartışsın, ondan sonra siyasi iktidar tavrını ortaya kor." ANAP İzmir Milletvekili Süha Tanık ise bu konuda dergimize "Eğer **Nokta**, böyle bir kamuoyu oluştursa canı yürekten desteklerim" diyordu

Şimdi sıra sizlerde, bizlerde ve basınımızda...

Bu kampanyayı hep birlikte başlatalım ve destekleyelim...

Kaldı ki idam cezası bir kader değildir...

Kadere inananlar için bile...

Arda Uskan

nokta

SAHİBİ
Gelişim Yayınları A.Ş. ve Süreli yayınlar A.Ş.
Yönetim Kurulu Başkanı
Ercan Arıklı

YAYIN KURULU BAŞKANI Dr. Adil Ozkol
YAYIN KURULU Ayşim Alpman, Ayşenur Arslan, Duygu Asena, İpek Çalışlar, Aycan Giritlioğlu, Gülay Göktürk, Deniz İnsel, Güldal Kızıldemir, Dr. Salih Memecan, Mustafa Özyürek, Hıncal Uluç, Arda Uskan, Hilmi Yavuz
SORUMLU YAYIN YÖNETMENİ Arda Uskan
ANKARA TEMSİLCİSİ Aycan Giritlioğlu
YAYIN YÖNETMEN YARDIMCILARI İpek Çalışlar, Gulay Gokturk
GÖRSEL YÖNETMEN Salih Memecan
İSTİHBARAT ŞEFLERİ Korhan Atay (İstanbul), Nurcan Akad (Ankara)
HABER ARAŞTIRMA BÖLUMU Guldal Kızıldemir, Nadire Mater
ÖZEL HABER BİRİMİ Dürin Ababay (Şef), Neyyire Özkan, Hakan Akçaoğlu
DIŞ HABERLER Ayşim Alpman, Aydın Demirer, Viki İzrail
EKONOMİ Şaziye Karlıklı, Gülçin Tahıroğlu
KÜLTÜR SANAT Sungu Capan
YAYIN DANIŞMANI Engin Ardıç
ARAŞTIRMA Ergun Hıcyılmaz
TEKNİK SEKRETER Tahsin Armağan
BÜROLAR İstanbul: Haşmet Babaoğlu, Ali Boratav, Ayşe Baştürk, Ruşen Çakır, Ceylan Göllücü, Alper Görmüş, Sinan Hıncal, Eren Külahlı, Leyla Olca, Mahmut Övür, Serhat Öztürk, Seral Özzeybek, Can San, Itır Şahingiray, Emin Tanrıyar, Nihan Taştekin, Mehmet Yalçın.
Ankara: İzzet Dağıstanlı, Hıdır Göktaş, Erdal Kılıçoğlu, Cengiz Kuşçuoğlu, Haluk Müftüoğulları, Sevkuthan Nevsuhan, Perin Pigey, Hüseyin Şentürk, Nuray Şirin, Nezih Tavlaş, Yusuf Gabay
İzmir: Ahmet Kökçü
Yurtdışı: ALMANYA: Yağmur Atsız, İNGİLTERE: Merih Çolakoğlu, İSVEÇ: Abdullah Görgün, YUNANİSTAN: Mihail Vasiliadis, KİBRİS: Serdar Saydam
GÖRSEL BÖLÜM Nihan Bilkay (Görsel Yön. Yrd.), Emre Ulas (Grafik/Illustrasyon), Ali Aydın (Produksiyon)
FOTOĞRAF Adem Altan, Deniz Doğan, Erzade Ertem, Erik Molberg Hansen, Batuhan Kıran, Ümit Kırdil, Süleyman Tel, Mehmet Tel
TEKNİK ŞEFLER Nermi Erdur (Fotoğraf), Necati Güngör (Düzelti), Yurdakul Işıtman (Renk Ayrımı) Serpil Köse (Dizgi), Fazıl Mecit (Pikaj-Montaj), Yalçın Salur (Kamera)
KATKIDA BULUNANLAR Pertev Atasay, Hakkı Deveci, Hande Ergenç, Ayça Gülsoy, Çiğdem Gündoğdu, Ayşen Gür, Hızır Tüzel, UBA.
ADRES Gelişim Yayınları, Levent - Istanbul Tel: 169 66 80 (20 Hat) TELEX: 26510
REKLAM İÇİN TELEFON 169 66 80
ANKARA BÜROSU Atatürk Bulvarı, 85/12, Kızılay - Ankara Tel: 33 07 40 (3 Hat) TELEX: 42008
İZMİR BÜROSU İzmiroğlu İşhanı Kat: 4 No: 404 Konak - İzmir Tel: 25 85 79
BASILDIĞI YER GE-PA Basım Sanayii ve Ticaret A.Ş.
DAĞITIM Hürriyet Holding A.Ş.

GELİŞİM

BAŞKAN YARDIMCISI / Finansman Ümit Umar, **BAŞKAN YARDIMCISI / İdare-Reklam** Deniz İnsel, **HALKLA İLİŞKİLER VE ARAŞTIRMA MÜDÜRÜ** Fatoş Erbil, **SATIŞ MÜDÜRÜ** Yıldırım Ünverdi, **TEKNİK MÜDÜR** Güman Birincioğlu, **DIŞ İLİŞKİLER MÜDÜRÜ** Ayşe Karabece.

İSTANBUL'UN YENİ PANORAMASI

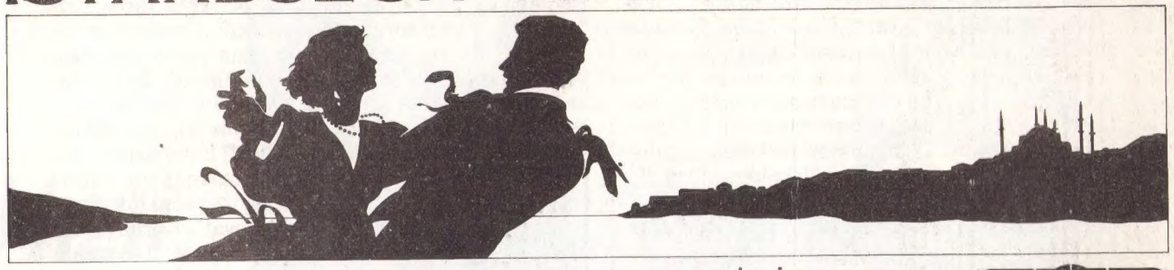

İYİ MÜZİK, EŞSİZ YEMEK, DANS VE MUHTEŞEM BİR İSTANBUL.

PANORAMA
RESTAURANT

HOTEL
ETAP MARMARA
İSTANBUL
151 46 96

ULTRA

Türkiye'nin geleceği ve sosyal demokrasi

ENGELLER VE ÇÖZÜMLER, inceleme, İsmail Cem, Cem Yayınevi, İstanbul, 406 sayfa. İsmail Cem, günümüzde gerçekten parti adını hak edecek bir siyasi oluşumun, ancak yeterli bir teorik altyapıyla bunu başarabileceğinin farkında olan ender aydınlarımızdan. "Kapitalistleşme sürecinin en ağır ve acılı" yaşandığı ülkelerden biri olan Türkiye'de, sosyal demokrasinin dönemsel zaafının da ancak bu yöndeki çabaların artmasıyla mümkün olacağının da farkında İsmail Cem. Daha önce yayımlanmış yararlı eserlerine **Engeller ve Çözümler**'le bir yenisini ekleyen, nasıl olması gerektiğini incelemeyi ve bazı alanlardaki alternatif politikalara işaret etmeyi amaçlıyor. Sosyal demokrat bir yaklaşımın doğrultusunda çeşitli sorunları ve çözüm ipuçlarını sergiliyor. "Alternatif, ilkelerde ve temel tercihlerdedir" diyen İsmail Cem bu ilke ve tercihlerin berraklaşmasına ve bunların alternatif içerikli politikaya dönüşmesine önemli bir katkıda daha bulunmuş oluyor **Engeller ve Çözümler**'le.

Laiklik elden gidiyor

RABITA, Uğur Mumcu, araştırma, Tekin Yayınevi, 1987, 591 sayfa.

Günümüzün gazetecilik anlayışına damgasını vuran hukukçu ve araştırmacı Uğur Mumcu'nun bundan bir süre önce Cumhuriyet'te yayınlanan ve geniş yankılar uyandıran, belgesel çalışmasını kitap halinde sunuyor **Rabıta.** Kamuoyunun yabancısı olmadığı bu araştırma yazıları, Mumcu'nun mesleki kariyerinde olduğundan belki daha fazla, Türkiye'nin siyasal tarihi açısından büyük önem taşıyor. Atatürkçülüğün temel ilkelerinden "laikliği" dinamitlemek amacıyla uzun yıllardan beri illegal biçimde örgütlenen ve günümüzde ekonomik ve siyasal güç olarak büyük aşamalar kazanmış bulunan şeriatçılığın güç kaynaklarını içyüzleriyle birlikte belgeliyor **Rabıta.** Uğur Mumcu, bütün Atatürkçü güçlerin ve özellikle laik çizgideki devlet sorumlularının ciddiyetle üzerinde durması gereken bu konuda şeriatçı tehlikenin sıklaşan, büyüyen ayak seslerini duyurmaya çalışıyor... İbretle okunacak, laik cumhuriyet ilkesini savunanların mutlaka edinmesi gereken bir yapıt. Uğur Mumcu'ya bu çalışmasıyla, "yılın gazetecisi" sıfatını, öyle sıradan bir gerekçeyle değil, bileğinin hakkıyla kazandıran bu kitabı okuyunuz.

KİTAP

SON İKİ EYLÜL, roman, Hulki Aktunç, Özgür Yayın, İstanbul 1987.

Hulki Aktunç'un yeni romanı genelleşmiş ve tarihsel nitelik kazanmış baskı mekanizmalarını sorgulamak amacında. Roman, adıyla güncelliğe gönderme yaparken, içeriğiyle her dönemde yaşanabilecek bir öyküyü anlatıyor. Bir bakıma, olağan-dışı baskıların yoğunlaşma nedenlerini süregiden toplumsal/bireysel ilişkilerde aramayı deniyor. Son İki Eylül'de romansal "tip"lerle "karakter"lerin de tartışıldığı seziliyor: Eskilerden kalma bir Sübekli Paşa (bir hadım ağası), Mehmet Rauf'un "Eylül'ündeki Suad Hanım'ın adaşı Sina Suat Hanım, eski mirasyedi yeni baharatçı Kemalî Bey, Genç Bilge, C. diye anılan bir aydın, yine "Eylül" adaşlarından ayyaş Süreyya, asabiyeci başhekim Zahir Otaman... Bütün bu kişilerin yanı sıra, yapıtın yayımcısı ile düzeltmeninin bile yer yer romanı var etmek, yer yer müdahalelerde bulunmak yönünde işe karıştığı görülüyor. Toplumumuzun tektonik yapısı, hangi sarsıntıda kimleri niçin "sallıyor?" Son İki Eylül'ün bu ana-tema'sı, Hulki Aktunç'un Türkçeye duyduğu karasevdalı tutku ve dil işçiliğiyle birleşince, ortaya okuma şölenine dönüşen bir roman çıkıyor.

En çok satan kitaplar

1. **Kadının Adı Yok,** deneme, Duygu Asena, Afa Yayınları (1)
2. **Gülün Adı,** roman, Umberto Eco, Can Yayınları (5)
3. **Gülünün Solduğu Akşam,** anı, Erdal Öz, Can Yayınları (2)
4. **Koku,** roman, Patrick Süskind, Can Yayınları (4)
5. **İdam Gecesi Anıları,** anı, Halit Çelenk, Onur Yayınları (3)
6. **Şafak Türküsü,** şiir, Nevzat Çelik, Alan Yayıncılık (6)
7. **Bin Belge,** inceleme, Erbil Tuşalp, Dost Kitabevi Yayınları (7)
8. **Korkuyu Beklerken,** öykü, Oğuz Atay, İletişim Yayınları (8)
9. **Şeytan Üçgeninde Türkiye,** Cüneyt Arcayürek, Bilgi Yayınları (9)
10. **Sandıktan İhtilale,** anı, Yavuz Donat, Bilgi Yayınları (14)
11. **Zorlanan İnsan,** inceleme, Özcan Köknel, Altın Kitaplar (—)
12. **Bir Dönemin Tanıklığı,** anı Müzehher Vâ-Nû, Cem Yayınları (10)
13. **Dünkü İstanbul'da Hovardalık (Fuhş-i Atik),** Ahmet Rasim, Arba Yayınları (—)
14. **Zaman Şiirleri,** şiir, Hilmi Yavuz, Şiir Atı Yayınları (—)
15. **Kırk Oda,** öykü, Murathan Mungan, Remzi Yayınları (—)

Bu listenin hazırlanmasında bilgilerine başvurduğumuz kitabevleri: İstanbul'da Akademi, Acar, Deniz, Gençlik, Nezih, Ankara'da Bilgi, Dost, İlhan -İlhan, Dönüşüm ve İmge; İzmir'de Dost, İleri ve Yavuz, Antalya'da Akdeniz. (Parantez içindeki sayılar, kitabın bir hafta önceki sıralamadaki yerini belirtmektedir.)

SİNEMA

GENÇLİK GÜNLERİ. 27 Mayıs'a kadar sürecek olan "Gençlik Günleri" programında her gün bir film gösterimi de yer alıyor. Her gün saat 12.00'de Harbiye Muhsin Ertuğrul Tiyatrosu'nda gösterilecek olan bu filmler; 10 Mayıs'ta Paul Morissey'in **Mixed Blood-** Karışık Kan, 11 Mayıs'ta Alain Tanner'ın **Dans la Ville Blanche-** Beyaz Kentte, 12 Mayıs'ta Marek Kanievska'nın **Another Country-** Öteki Ülke, 13 Mayıs'ta Stephan Frears'ın **Hit,** 14 Mayıs'ta Mauro Bolognini'nin Kamelyalı Kadının Gerçek Yaşam Öyküsü, 15 Mayıs'ta Alan Rudolph'un **Choose Me-** Seç Beni ve 16 Mayıs'ta Terence Malick'in **Days of Heaven-** Cennet Günleri adlı yapıtları.

GENÇLİK GÜNLERİ. Marmara Üniversitesi Basın Yayın Yüksek okulu öğrencilerince düzenlenen bir başka "Gençlik Günleri'nde konserler, şiir dinletileri ve çeşitli panellerin yanı sıra film gösterileri de yapılıyor. Ali Özgentürk'ün **At,** ve **Bekçi,** Ömer Kavur'un **Yusuf ile Kenan,** Akira Kurosawa'nın **Dersu Uzala,** Sergey Bondarçuk'un **Vatanları İçin Öldüler,** Rezo Chkeidza'nın **Askerin Babası** ve Adriano Celentano'yla Amanda Lear'li **Amcam Hitler** adlı filmleri festival kapsamında Ortaköy Sanat Merkezi'nde gösteriliyor.

İSPANYOL-İNGİLİZ- HOLLANDA FİLMLERİ HAFTASI. Sinema Günleri'nin yaşattığı "koşuşturmaca ve heyecandan" yoksun kalan Ankara'da 11-17 Mayıs arasında düzenlenen sinema haftasında İspanyol, İngiliz ve Hollanda filmleri gösteriliyor. İstanbul Sinema Günleri'nin beğenilen filmlerinden Manuel Gutierrez Aragon'un **La Mitad del Cielo-** Cennetin Yarısı, Jose Luis Garcia Sanchez'in **La Corte de Faraon-** Firavunun Mahkemesi, Carlos Saura'nın "Kanlı Düğün" ve "Carmen"le başlayan üçlemesinin doruk noktasını oluşturan **El Amor Brujo-** Büyülü Aşk, James Ivory'nin E. M. Forster'in romanından uyarladığı **Room With a View-** Manzaralı Oda, Malcolm Mowbray'in **A Private Function-** Özel İşlev, Michael Hoffman'ın **Restless Natives-** Huzursuz Hemşeriler, kadın yönetmen Mary McMurray'ın **The Assam Garden-** Assam Bahçesi, Hollandalı Frans Weisz'ın **Charlotte,** Pieter Verhoeff'ün **Het Teken van het Beest-** Canavarın İşareti ve Dimitri Frenkel Frank'ın **Hoge Hakken, Echte Liefde-** Yüksek Duygular, Gerçek Aşk adlı filmleri Ankaralı sinemaseverlerin ilgisini çekecek.

Manuel Gutierrez Aragon'un Sinema Günleri'nde beğenilen filmi "Cennetin Yarısı"nda yönetmenin gözdesi Angela Molina (ortada)

Macar filmleri haftası

Kültür ve Turizm Bakanlığıyla Macaristan Büyükelçiliği tarafından 11-17 Mayıs arasında Ankara'da, 14-17 Mayıs arasında da İstanbul'da gerçekleştirilecek bir Macar filmleri haftası düzenlendi. Aralarında yönetmen Ferenc Andras'ın da bulunduğu bir Macar sinemacı heyetinin Türkiye'ye geleceği bu haftanın Ankara gösterileri Devlet Resim ve Heykel Müzesi'nde, İstanbul gösterileriyse Atatürk Kültür Merkezi'nde yapılacak. Macaristan film haftası programında, Istvan Szabo'nun **Albay Redl,** Ferenc Andras'ın **Akbaba,** Istvan Csaszar'ın **Csontvary,** Peter Gardos'un **Philadelphia Gösterisi,** Zsuzsa Toth'un **Daniel Trene Biniyor,** Gabor Nogradi'nin **Pelisade Caddesinde Kaçırılma** ve Laszlo Szabo'nun **Siyah Bufalo İçin Ateş** adlı filmleri yer alıyor.

Maria Klaus Brandauer, Istvan Szabo'nun ünlü filmi "Albay Redl"da

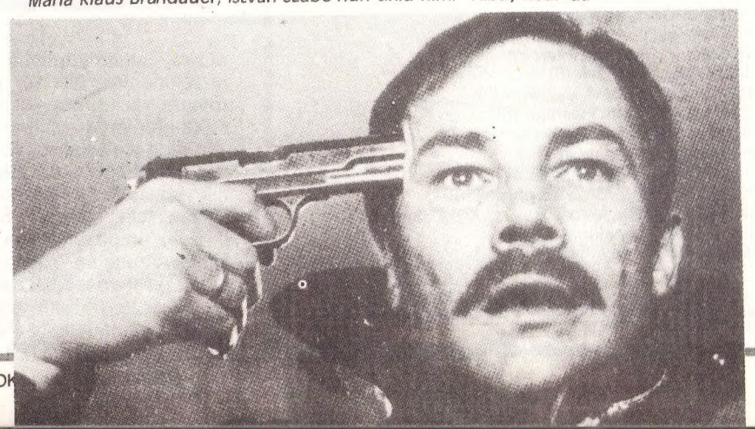

SERGİ

REHA YALNIZCIK. "Fotosim sergisi"ni 12 Mayıs- 3 Haziran arasında Tünel Sanat Galerisi'nde açıyor.

VEYSEL GÜNAY. 5-13 Mayıs arasında Ankara Vakko Sanat Galerisi'nde resim sergisi açıyor. Sanatçı halen Hacettepe Üniversitesi Güzel Sanatlar Fakültesi Resim Bölümü'nde öğretim üyesi olarak çalışıyor.

HANDAN BÖRÜTEÇENE. 5-13 Mayıs arasında İzmir Vakko Sanat Galerisi'nde son heykel çalışmalarını sergiliyor.

SEVİL GÜRLER. 70'li yıllardan bu yana kendine özgü bir çizgi sürdüren ve resimlerinde "kimi nesneleri yakalayıp zaman zaman ortamlarından soyutlayarak" izleyiciye sunan Sevil Gürler, İstanbul Vakko Sanat Galerisi'nde 15 Mayıs'a kadar son çalışmalarını sergiliyor.

10 MAYIS Pazar

TV1

08.01 Açık Öğretim
10.00 Pazar Sabahı
10.01 Voltron
10.25 Sohbet
10.35 Pazar Sineması "Sevginin Gücü"
12.00 Pazar Konseri
13.00 Chisholm Ailesi
13.45 Haberler
14.00 Zaloğlu Rüstem—2
15.30 Kadri Şarman
16.00 G. Saray - Altay, G. Birliği - Beşiktaş "Nakleri Yayın"
18.00 Televizyonda Sinema "Yeni Bir Hayat"
19.25 İftara Doğru
20.00 İslam Sanatından
20.20 İyi Uykular
20.30 Haberler
21.15 32. Gün
21.45 Kaynanalar
22.40 Yaşayan Geçmiş
23.10 Spor
00.20 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Analarımız
20.15 Profesyoneller "Kurye"
21.00 Spor
21.30 Haberler
22.05 Gece Stüdyosu

11 Pazartesi

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
15.45 Açılış
15.46 Eğitim Önlisans Programı
17.15 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 He-Man
19.25 İftara Doğru
20.00 Sakatlar Haftası-Özel Program
20.30 Haberler
21.15 İslamın Büyükleri-1
21.40 Ramazan Günleri Kütahya-2
22.40 Baba Efsanesı—2
23.30 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Bizim Sazımız Bizim Sözümüz
20.15 Pazartesi Oyunları
21.00 Türk Tezyinat Sanatı-2
21.30 Haberler
22.05 Geceler ve Gündüzler-11
22.50 Caz Dünyası

12 Salı

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
16.15 Açılış
16.16 Eğitim Önlisans Programı
17.45 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Küçük Fok
19.25 İftara Doğru
20.00 Kuran-ı Kerim
20.30 Haberler
21.15 TV Dergisi
22.10 Saz Eserleri

22.15 Televizyonda Sinema "Kutsal Hazine Avcıları"
00.10 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Besteciler Yorumcular
20.15 Haftanın Dizisi "İnsanın İyi Tarafı"
21.00 Gençler Yarışıyor
21.30 Haberler
22.05 2. Kanal, 2. Gece

13 Çarşamba

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Kapanış
17.45 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Ayıcıklar
19.25 İftara Doğru
20.00 Yurttan Sesler
20.30 Haberler
21.15 Avrupa Kupa Galipleri Finali "Lokomotif Leipzig —Ajax
23.00 Sanat Gecesi
23.50 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Dünden Bugüne Musikimiz
20.16 Perihan Abla
21.01 Cosmos
21.30 Haberler
22.05 Televizyonda Sinema "Arka Sokak"

14 Perşembe

TV1

08.01 Günaydın Türkiye
10.00 Eğitim Önlisans Programı
11.30 Kapanış
16.15 Açılış
16.16 Eğitim Önlisans Programı
17.55 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Antilop'un Dönüşü
19.27 İftara Doğru
20.00 Klasik Türk Müziği
20.30 Haberler
21.00 Hava Durumu
21.15 Perihan Abla - 3
22.10 Türbelerimiz - 3
22.50 Televizyonda Sinema "Hazreti Şeyma"
00.30 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Fasıl
20.16 İnsanın İyi Tarafı-2
21.01 Sanat Olayları
21.30 Haberler
22.00 Gündem
22.45 Modern Çağa Giriş-5

15 cuma

TV1

08.01 Dil Öğrenelim
10.00 Kapanış
17.29 Açılış
17.30 Açık Öğretim
18.40 Haberler
18.55 Polyanna
19.27 İftara Doğru
20.01 Beraber ve Solo Şarkılar
20.30 Haberler
21.15 Klasik Sanatlarımız - 3
21.50 Tele Show
22.40 Tele Tombala
23.30 Küçük Kadınlar - 3
00.20 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.47 İslam ve Toplum
20.15 Pepero
20.40 Richie ve Ralf
21.30 Haberler

22.05 Televizyonda Sinema "Uzaktaki Sır"

16 cumartesi

TV1

08.15 Açık Öğretim
10.00 Cumartesiden Cumartesiye
13.00 Cumartesi Onüç "1"
14.00 Haberler
14.05 Cumartesi Onüç "2"
15.15 Gençlik
17.00 İngiltere Federasyon Kupası Maçı "Tottenham- Coventry City"
18.50 İslam Âleminden
19.27 İftara Doğru
20.02 İslam ve İlim
20.30 Haberler
21.15 Ramazan Özel Eğlence Programı
01.50 Haberler

TV2

19.31 Ramazan Sohbeti
19.46 Sevimli Yaramaz
20.06 Spor
20.30 İnsanın İyi Tarafı-3
21.10 Şans Çemberi
21.30 Haberler
22.05 Opera "Yarasa"

TELEVİZYON

Sempatik aktör George Burns "Sevginin Gücü"nü sürüklüyor

TV1 SEVGİNİN GÜCÜ (Two of a Kind). Annesiyle babası arasında bazı problemlere neden olan, zihinsel özürlü bir çocuğun dramı. Babasının, devam ettiği okuldan da almak istediği çocuğun (Robby Benson) en yakın dostuysa şifa yurduna yatırılan büyükbabasıdır (George Burns)... Çocukla büyükbabanın yakınlığı üstüne kurulu, duygusal dozu hayli yüksek bu TV filmini, ekrandan tanıdığımız deneyimli, usta aktör George Burns baştan sona sürüklüyor, Cliff Robertson, Barbara Barrie, Frances Lee McCain ve bugünün delikanlısı Robby Benson da yaşlı aktöre eşlik ediyorlar. Çoğunlukla çocuk ve aile filmlerinin yayınlandığı pazar sabahına uygun filmin senaryosunu James Sadwith yazmış, yönetmenliğini de Roger Young üstlenmiş. Duygusal konulardan hoşlananlara göre, basit yalın ve **izlenebilir bir film Sevginin Gücü.** 1982 Amerikan yapımı, 100 dakika.

10 Mayıs Pazar

TV1 YENİ BİR HAYA (The Second Tim Around). İşte tam aile işi b western. 1912'lerin Arizc na'sında iki çocuğuyla dı kalan genç bir kadın. On yardım elini uzatan bir ail dostu. Ama dostun yardı edemeden ölüvermesini ardından genç dulun hiç t nımadığı yerlerde çares kalışı. Ve bu arada rastlar sonucu bir banka soygu cusunu vurması. Bunı üzerine halk tarafından ş rif seçilivermesi. Bu arac tabii ki, yeni bir koca aday la tanışma. Ve koca ada nın genç dulu haydutlardan kurtarmasıyla kaçınılmaz "happy end." Vincent Sherman'ın yönettiği, Hollywood'un bir dönemin "en temiz aile kızlarından" Debbie Reynolds'un başrolleri Steve Forrest ve Andy Griffith'le paylaştığı **Yeni Bir Hayat**

"Yeni Bir Hayat"ta Debbie Reynolds oynuyor

hiçbir ilginç yön ve yenilik taşımıyor. İnsan böylesi "miadı dolmuş" salon western'leriyle karşılaşınca spagetti western'leri daha bir benimsiyor doğrusu. Yine de **boş vakti olanları oyalayabilir Yeni Bir Hayat.** 1961 ABD yapımı, 99 dakika.

10 Mayıs Pazar

TV1 LOKOMOTİF LEİPZİG-AJAX. Avrupa Kupa Galipleri Finali'nde Doğu Alman futbolunun temsilcisi Lokomotif Leipzig ile futbolculuğundan sonra şimdi de çalıştırıcılığıyla, Hollanda'nın gözbebeği olan takıma yeniden hayat veren Cruyff'un ekibi Ajax karşılaşıyor. Galibiyet ibresinin Ajax'a daha yakın olduğu bir final. Yine de futbolseverleri ekran başına toplayabilecek zorlu bir mücadele.

13 Mayıs Çarşamba

TV2 ARKA SOKAK (Back Street). Fannie Hurst'ün 1930'larda çok satan "Back Street" adlı romanı Hollywood tarafından, 1932, 1941 ve 1961'de olmak üzere şimdiye kadar üç kez beyaz perdeye aktarıldı. Seyredeceğimiz 1941 versiyonu. Filmde hayat dolu bir kız olan Ray Smith'in (Margaret Sullavan) bir arkadaşını yolcu ederken tanıştığı Walter Saxel ile beraberliğinin öyküsü anlatılıyor. Walter kasabada bir-iki saat kalacakken Ray'i tanıdıktan sonra fikrini değiştirecek ve Ray ile bir haftalık büyük bir aşk yaşayacaktır. Ayrılacakları gün Walter nişanlı olduğunu söyler. Ancak aşkları hiçbir engel tanımayacaktır, Walter evlense bile... Robert Stevenson'ın yönettiği filmde M. Sullavan'ın yanı sıra Charles Boyer, Richard Carlson ve Tim Holt da oynuyor. **Arka Sokak,** abartılı bir romantizm, biraz gözyaşı, hüzün içeren, ucuz duyarlıkların sergilendiği, sıradan bir Amerikan melodramı. Sanatsal kaygılardan çok piyasa için tezgâhlanmış, nerdeyse yarım yüzyıllık, oldukça küflenmiş bu Hollywood melodramı, buram buram yıllar öncesinin pembe romantizmini yansıtıyor. Filmdeki tuvaletler bile Hilton otellerinin loby salonlarını andırıyor. **Arka Sokak bu tür duygusal filmlerden hoşlanan seyirciyi tavlayabilecek bir film.** 1941 ABD yapımı, 89 dakika.

13 Mayıs Çarşamba

"Arka Sokak"ta başrol oyuncusu Charles Boyer.

"Kutsal Hazine Avcıları"nda maceraperest "Jones"u Spielberg'in gözde oyuncusu Harrison Ford ile Karen Allen

32 kısım tekmili birden

TV1 KUTSAL HAZİNE AVCILARI (Raiders of the Lost Ark). Hollywood'un 1980'lerdeki "harika çocuğu" Steven Spielberg'in 3-4 yıl önce bizde de gösterilmiş, gönülleri fethetmiş ve gişe rekorları kırmış, son derece sürükleyici, ünlü "eğlenceliği" **Kutsal Hazine Avcıları,** ramazan uykusuna yatmış görünen, bu haftanın bomboş TRT ekranlarının kuşkusuz en ilginç filmi. 30'lu yılların 32 kısım tekmili birden "serileri" çağrıştıran bu filmde serüvenci-arkeolog Indiana Jones iki saat boyunca birbirinden değişik egzotik mekânlarda kayıp bir hazinenin peşine düşüyor. Çizgi roman kahramanlarının tüm tipik özelliklerini toplamış kahramanımızın karşısına peş peşe bir yığın tehlikenin çıkması kaçınılmazdır. Bu arada Nazilerle filan boğuşuyor ve tabii ki sonunda kazanıyor. Lawrence Kasdan imzalı senaryo, Douglas Slocombe'un görüntüleri ve John Williams'ın müziğiyle destekli bu film, pek mantık ve sanat kaygısı aramayan, her yaştan seyirciye, ama özellikle de çocuklarla gönlü çocuk kalmış sinema tutkunu yetişkinlere hitap ediyor. Bir çizgi roman gibi "tüketiliveren" **Kutsal Hazine Avcıları,** baştan sona birinci sınıf seyirlik niteliklere sahip, çekici bir görüntü şöleni. Yapımcılığını Spielberg'in yakın çalışma arkadaşı ve **Star Wars**'un yaratıcısı George Lucas'ın üstlendiği film için gerçekten hiçbir masraftan kaçınılmamış. Jones'u, Spielberg'in gözde oyuncusu Harrison Ford canlandırıyor, sevgilisi ise Karen Allen. Sinemanın ve de Spielberg'in nelere kadir olduğunu görmek ya da yeniden görmek isteyenlere hararetle öğütlenir.

Sinema aynı zamanda bir keyiftir ve **Kutsal Hazine Avcıları'nda bu özelliği fazlasıyla bulabilirsiniz...** 1981, ABD yapımı, 115 dakika.

12 Mayıs Salı

TV1 HAZRETİ ŞEYMA. Ramazan nedeniyle, ekrana her çeşit hafif müzik ve görüntü yasağının konduğu TRT'mizin nerden bulup çıkardıysa tam son dönemde iyice gemi azıya alan "anti-laik" zihniyetine sonderece uygun, bir dinsel film ekranda: **Hazreti Şeyma.** TRT'nin basın bültenine göre Abdüsselam Musa'nın yönetmeni olduğu bu filmde, "Peygamber efendimizin süt kardeşi olan Şeyma'nın hikâyesi aracılığıyla İslamiyet'in doğuşu ve yayılışı konu ediliyor." Sümeyra Ahmet, Ahmet Mashar ve Tevfik Edbakan (!) gibi oyuncuların rol aldığı **Hazreti Şeyma** hakkında fazla bir yoruma gerek olmadığı kanısındayız. Sinema sanatı bakımından geçen haftanın **Zaloğlu Rüstem**'ini bile mumla aratacak bir film gibi görünüyor **Hazreti Şeyma.**

14 Mayıs Perşembe

TV2 UZAYDAKİ SIR (Outland). **Gülün Adı**'ndaki başarılı "Baskerville'li William" rolüyle şu sıralarda sinemalarda izlediğimiz Sean Connery'nin başrolünü üstlendiği bir film **Uzaydaki Sır.** Peter Hyams'ın yazıp yönettiği filmde bu kez ortaçağ yerine uzayın derinliklerindeki esrarlı olayları çözmeye çalışan bir polisi oynuyor Sean Connery. Ve uzay gemisine gizli olarak sokulan uyuşturucunun kimin tarafından sokulduğunu bütün araştırmalarına karşın bulamıyor. Bu arada uzay gemisinin personelinde çok garip davranışlar ortaya çıkmıştır... Uzaktan uzağa "High Noon" western'ini çağrıştı-

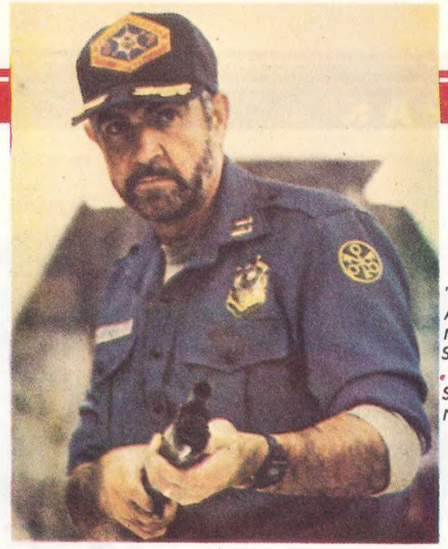

"Gülün Adı"nın rahibi Sean Connery "Uzaydaki Sır"da polis rolünde.

ran **Uzaydaki Sır,** içine biraz James Bond tadı katılmış bir uzay serüveni. Yönetmen Hyams'in Connery'nin yanı sıra Peter Boyle, Francis Sternhagen, Kika Markham ve James B. Sikking'i biraraya getirdiği bu gerilimli uzay serüveni, başarılı özel efektlerle desteklenmiş. Soğuk, çıplak uzay dekorunda geçen bu filmi, özellikle **bilimkurgu meraklıları kaçırmamalı.** 1981 İngiliz yapımı, 109 dakika.

15 Mayıs Cuma

TV1 TOTTENHAM-COVENTRY CITY. İngiltere Federasyon Kupası maçı Londra'dan naklen yayınlanıyor. İngiliz futbolunun iki seçkin takımının kozlarını paylaşacağı karşılaşma, tatil günü oluşuna ve bahar havasına karşın yine de futbolseverleri ekran başında hoşnut edebilir. Kâğıt üstünde Tottenham'ın favori olduğu bu karşılaşmada Coventry City'nin de sürpriz yapabileceği unutulmamalı.

16 Mayıs Cumartesi

Tottenham'ın aslarından Gary Moubutt İngiliz milli takımıyla İzmir'de bize karşı oynamıştı

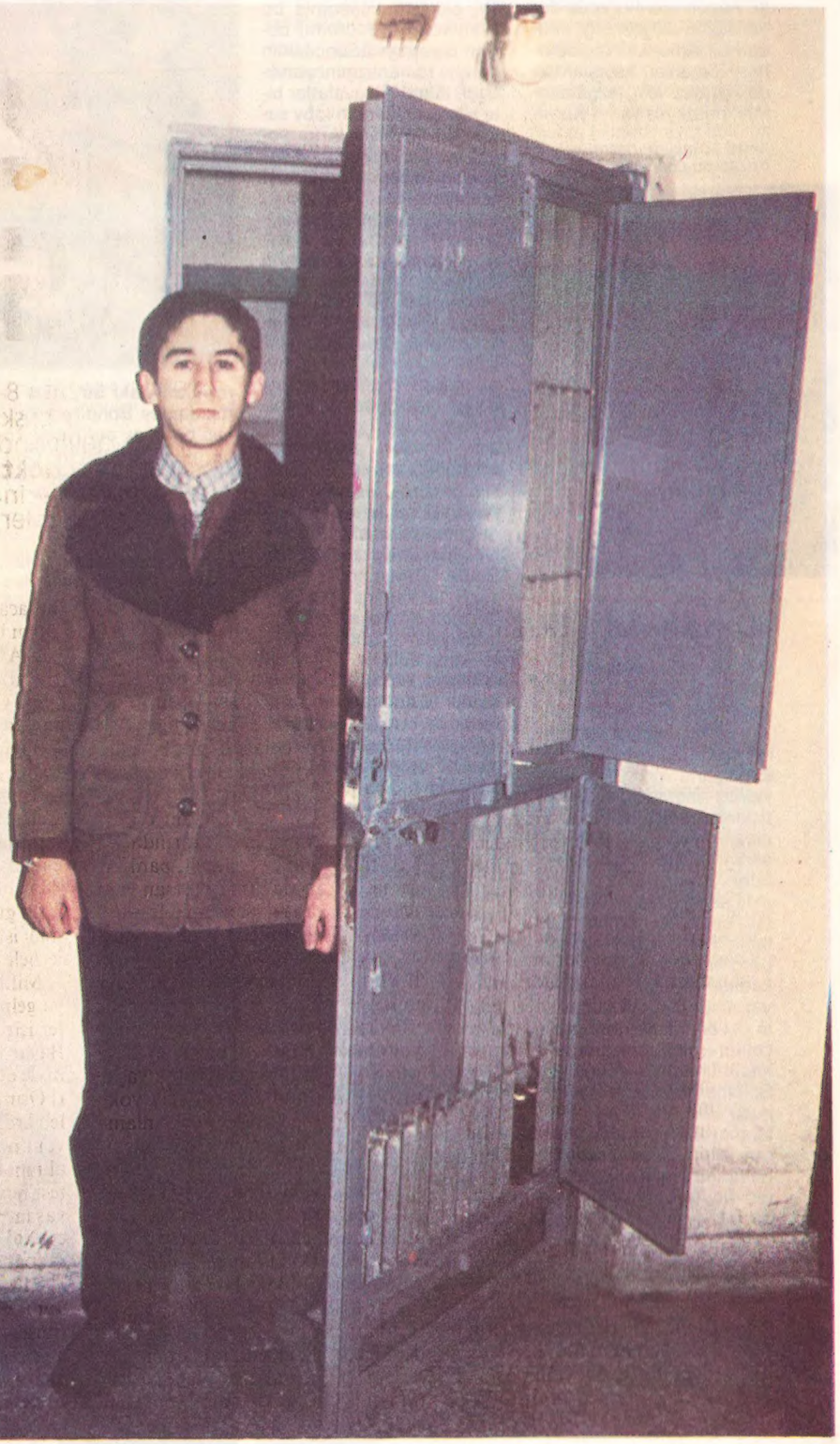

Kabloları iptal edilmiş, dışarıdaki ampulden sızan ışıkla aydınlatılan dört metrekarelik Mamak hücrelerinden birindeydi. Kapı açıldığında, yönetmeliğe göre arkası dönük karşıladı gelenleri. Cezaevi Müdürü Raci Tetik'in emriyle dışarı çıktı. Kapıda on dakika ayaküstü gazetecilerin sorularını yanıtladı. Gördüğü son yabancı yüzlerdi bunlar. Yıllar sonra gazeteci Savaş Ay o andaki durumunu; "yumuşak ve olgundu, ancak bu bir başeğiş değildi" diye özetleyecekti. Zaten öldürülüşünden bir-iki saat öncesi ailesine yazdığı mektupta, "bununla amaçlanan insanlara gözdağı vermektir" demiyor muydu Erdal Eren? Tutuklanışının 48. günü almıştı idam cezasını. Asıldığında 18 yaşındaydı. Ve hâlâ 12 Eylül'ün en tartışmalı dosyalarından birinin kahramanı Erdal Eren...

FOTOĞRAF : SAVAŞ AY

YAŞAMA HAKKI SORUŞTURMASI

"İDAM CEZASI KALDIRILSIN"

Avrupa Topluluğu'na adım atan Türkiye'de 1980 Ekim'inden 84 Ekim'ine 49 kişi idam edildi. O günden bu yana Meclis'te kimsenin eli bir başkasının canı için kalkmıyor. Gene de, dosyaları Meclis'te, kendileri cezaevlerinde 146 kişi ölümle yaşam arasında gidip geliyor. "Yaşama hakkı"nı savunan Nokta, idam cezası veren hâkimlerden ve cezaları onaylamakla yükümlü milletvekillerinden sordu. İktidar partisi yetkilileri ve çok sayıda insanı idama götüren hâkimler "İdam kalksın" görüşünde birleşti.

"Bu adalet mi?" diye soruyordu Mustafa Uğur Ener. Sorusu, aslında yanıtını içeriyordu. Ener, ANAP iktidarı sırasında infaz edilen iki idam cezası ile "adaletin yerine getirilmediğinden" söz ediyordu. Ener, ANAP milletvekili... Dahası, partisini Meclis Adalet Komisyonu'nda temsil ediyor.. Ve Mustafa Uğur Ener, bu iki idam cezasının onaylanması için parlamentoda parmak kaldıranlardan biri... Ama cezaların infaz edildiği 1984 yılına dönüp baktığında bugün şunları söylüyor:

"Bir insanın hayatı, politikacının hissiyatına bırakılmamalıdır. Biz komisyon olarak iki idam cezasını onayladık. O da tesadüftür. Çünkü Doğu Anadolu Bölgesi'nde o günlerde büyük olaylar patlak vermiş ve teröristler Türk askerlerini öldürmüştür. Bunun üzerine bu iki idam cezası Meclis'in ekseriyeti tarafından onaylandı."

1984 Ekim'inde parlamenterlerin "hissiyatı" Hıdır Aslan ve İlyas Has'ın idamlarının onaylanmasına yansımıştı. "Ekseriyet"in dışındakilerin görüşleri ise birkaç satırla o günün tutanaklarında kalmıştı. HP milletvekili Hasan Altay'ın komisyondaki şu sözleri gibi: "Dosyada, idama mahkûm edilen kişinin hiçbir şekilde adam öldürmediği ve öldürmeyle sonuçlanan bir olaya katılmadığı görülmektedir. Sadece örgütsel bir faaliyettir..."

Evet, Hıdır Aslan adam öldürmemişti. Mahkeme kararında da belirtildiği gibi, yazılama, pankart asma, bildiri dağıtma, korsan gösterilere katılma gibi eylemlerle Anayasa'yı ihlal etmişti! Yaşıtı binlerce genç gibi. Ne var ki 1958 doğumlu Hıdır Aslan, kurada ölümü çekmişti:

"Kısa da olsa onurlu yaşamanın yolunu seçtiğim için mutlu gidiyorum. İyi, güzel şeyler uğruna yaşanıyorsa katlanılmayacak şey yoktur. Ölüm bile basitleşiyor. Anlamlıysa ölüm, yaşamak kadar güzeldir."

Bir başka hissiyat. 26 yıl önce. Ülke olağanüstü günlerden geçiyor. Yine idam cezaları, ama bu kez Menderes, Polatkan ve Zorlu'nun yaşamları gündem konusu. Tartışanlar Milli Birlik Komitesi üyeleri. İdam cezaları oylanıyor. "Evet" demek için ilk el kaldıranlardan biri Muzaffer Yurdakuler. Kendi anlatımıyla, "Gazi Mustafa Kemal'in kuracağı kuvvetlere karıştı diye vurulan babası Kemalist Zabit Hüseyin Avni'nin acısını da yüreğinde duyarak" parmak kaldırılıyor o gün. Oysa Muzaffer Yurdakuler, bugün **Nokta**'ya şunları söylüyor: "Bugün böyle bir karar gelse parmak kaldırmam. Hiçbir idama evet demem, kimse de dememelidir. Biz Celal Bayar'ın gün gelip şeref localarında, hatta Çankaya'da yer alacağını hiç aklımıza getirmemiştik. Ama oluyor bunlar. O halde asılanların günahı neydi? İnsanların idamını istemek çok yanlış bir şey. Hele hele o gencecik çocukların..."

Milli Birlik Komitesi'ne 15 dosya gelmiş,üçü, yalnızca Menderes ler için idam cezası çıkmıştı. Celal Bayar idam edilebilirdi, yaşı nedeniyle edilmemişti. Bu on beşten biri Osman Kavrakoğlu da idam edilebilirdi. Ancak, Yüksek Adalet Divanı'ndan idam kararı "ittifakla" alınmadığı için Milli Birlik Komitesi'nce onanmamıştı. Bu, ölümle yaşam arasında gidip gelen sarkacı, **Nokta**'ya şöyle anlatıyordu Kavrakoğlu:

"13 numaralı idam mahkûmuydum. Yassıada'dan hücumbotla İmralı'ya getirilmiştik. Kravatlarımız çözülmüş, kemerlerimiz alınmış, eşyalar çıkın yapılıp ailelerimize verilmek üzere hazır edilmişti.

Ellerimiz arkadan kelepçeli bekliyorduk. On saat böyle geçti. Daha baştan beri 'bizi yaşatmazlar' diyordum. O gün de asılacağımızdan emindim, hepimiz emindik. Sonra 'kurtuldunuz' dediler, ama sevinemedik. İçimizden üç kişi darağacındaydı..."

Celal Bayar'ın yıllar sonra devletin "şeref konuğu" olması gibi, Kavrakoğlu da bugün saygın bir işadamıydı. Bıçak sırtının açtığı yaraları yıllar kapatmıştı. Oysa İhsan Çetintaş dayanamamıştı.

Geç kalan adalet... 1982 yılıydı. Erzurum Sıkıyönetim Komutanlığı 1 No'lu Askeri Mahkemesi İhsan Çetintaş için idam kararı vermişti. Karar, Askeri Yargıtay'a gitmiş, temyiz bekleniyordu. Avukatları, Çetintaş'a yüklenen suçlarla ilgili hiçbir delil olmadığını söylüyor, ilk sorgusunu yapanlardan başkomiser İhsan Ünal'ın "işkence ile bazı sanıkların ölümüne sebebiyet vermekten" 20 ay hapse çarptırıldığını hatırlatıyordu. Bekleyiş başlamıştı. Ak kâğıt üstünde bir yanıt bekleniyordu: Ölüm ya da yaşam... Her saat, her gün beklemek... İhsan sonunda "beklememeye" karar veriyordu. 1983 yılında bir gün, hücresinin kapısı açılmış ve İhsan ölü bulunmuştu. Yatak çarşafından yaptığı iple kendisini asmıştı. Çok kısa bir süre sonra ise Askeri Yargıtay'ın kararı gelecekti: Mahkemenin kararı delil yetersizliği nedeniyle bozulmuştu.

Geç gelen karar, yalnızca İhsan Çetintaş'ı koparmamıştı yaşamdan. Üç ay sonra da baba Mehmet Çetintaş, "Kalmadı ebedi görmek umudum/İhsan oğlum arslan oğlum" diye şiirler yazdığı oğlunun ardından ölüp gitmişti.

Ölerek kanıtlamak... "Adalete güvenim zayıflamıştı, bundan dolayı dava sonuca yaklaştıkça ben kendimi ölüme hazırlıyordum. Çıkan yasalar ne olursa olsun beni ilgilendirmiyordu. Haksızlık devam ettiğinde ben ölecektim. Yaşam güzeldi, tatlıydı, vazgeçmek zordu; ama yaşarken suçsuzluğumu kanıtlayamayacaksam, katil olmadığımı ölerek kanıtlamalıydım. Ve ölümü sevmeye çalışıyordum; aksi halde cayabilirdim. İşte sonuca dört gün kala bir şiirim: Ölümü beklemek/-

"Anlamlıysa ölüm, yaşamak kadar güzeldir!" diyordu Hıdır Aslan sehpaya ilerlerken. Tarih 25 Ekim 1984'tü. Üç hafta önce de İlyas Has idam edilmişti. Özal hükümetinin onayladığı ve infaz ettiği bu iki idamdan sonra, Adalet Komisyonu'na üçüncü dosya geldi: Mehmet Onur Miman. Komisyon sağ görüşlü Miman'ın dosyasını "infazında kamu adına herhangi bir yarar yok" diye geri çevirdi. Ve idamlar durdu.

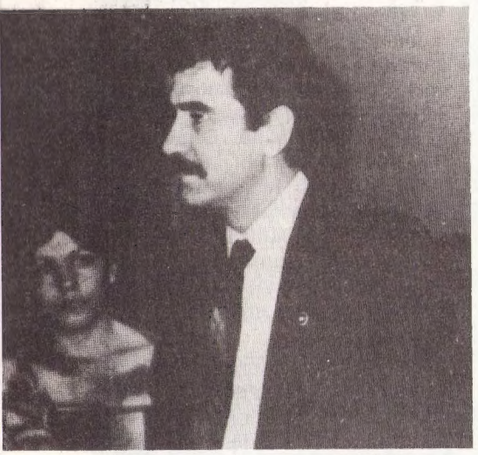

ANAP'lı Mustafa Uğur Ener "adalet"i sorguluyor

Kadir Tandoğan (kazaklı) ile Ahmet Saner yan yana hücrelerde ölümü beklediler ve arka arkaya darağacına yürüdüler

"İdam vermedik diye mahkememiz lağvedildi"

12 Mart sonrası İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi Kıdemli Hâkimi Remzi Şirin uygulamalar konusunda* Nokta'*nın sorularını yanıtladı.

Nokta: Hiç idam kararı verdiniz mi?

Şirin: 41 sene 5 ay hizmetim var. İdam kararı vermedim. Ne demirbaş ne de şahsi bir tek kalem kırmadım. 1971 yılında İstanbul 1 No'lu Sıkıyönetim Mahkemesi kıdemli hâkimiydim. İdam cezası vermedik diye bağlı olduğumuz mahkemeyi lağvettiler.

Nokta: Baktığınız davalarda isnat edilen suçlar 146. maddeye girmiyor muydu?

Şirin: Biz o suçları Anayasa'yı ihlal mahiyetinde görmedik. Adam kaçırılmış, fidye alınmış, banka soyulmuş; bunların TCK'da ayrı maddeleri var.

Nokta: Peki, diyelim ki Deniz Gezmiş ve arkadaşları sizin mahkemenizde yargılanmış olsalardı, onlar için de aynı yaklaşımı sürdürür müydünüz?

Şirin: Cevap olarak bir anımı anlatayım size. Konya'da adli müşavir olarak görev yaptığım günlerde caddede bir genç yanıma geldi, "Affedersiniz, siz Remzi Şirin misiniz?" diye sordu. "Evet" dedim. Genç şöyle dedi: "Eğer, Deniz Gezmiş ve arkadaşları İstanbul'da yakalansalardı, belki de sizin mahkemede yargılanacaklardı ve idam edilmeyeceklerdi..." Ben de "Evet" dedim, "Ben bugüne kadar kalem kırmadım."

Nokta: Bir süredir de mahkemelerde avukat sırasında oturuyorsunuz. Bir avukat olarak idam cezası talebiyle karşılaştığınızda ne düşünüyorsunuz?

Şirin: Bakın size çok acı bir örnek vereyim. Müvekkilim İhsan Çetintaş hakkında idam kararı verilmişti. Karadeniz Teknik Üniversitesi'nde okuyordu çocuk. Dev-Yol ile ilgili bir davaydı. 9. Kolordu Sıkıyönetim Mahkemesi idam kararı verdi. 1983 senesiydi. Karar Yargıtay'ca bozuldu ama, çocuk bu arada Erzurum'da Askeri Cezaevi'nde intihar etti. Astı kendisini. Babası da dayanamadı, üç ay sonra öldü.

Nokta: Karar yanlış mıydı yani?

Şirin: Bana sorarsanız bütün idam kararları yanlıştır. Hele bir de hukuki yanlışlık olunca...

Nokta: Sonradan bozulan idam kararlarıyla ilgili başka örneğe tanık oldunuz mu?

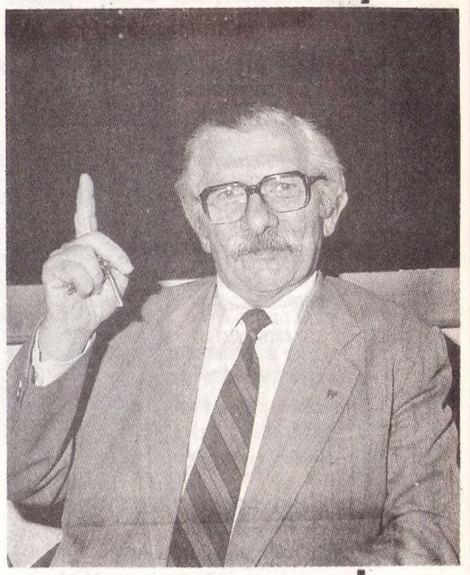

Şirin: Mesela Kahramanmaraş olaylarında bir baba oğul hakkında idam kararı verilmişti. Baba Mehmet Karayazı ve oğlu Remzi Karayazı hakkında. Sonra ikisinin de kararı bozuldu ve tahliye oldular. Bunun örnekleri çok. Aslında bugünkü tatbikatla yurtta barış sağlanamaz.

Nokta: "Bugünkü tatbikat"tan neyi kastediyorsunuz?

Şirin: Bugünkü tatbikattan kastım, farklı uygulama. Kanuna göre şüphe daima sanığın lehinedir. Ama sağ olunca lehine, sol olunca aleyhine kabul ediyorlar. Sağa ve sola aynı madde uygulanmıyor.

gelir mi?/-gelmez mi? demek../Sevgili bekler gibi yolda,/geldiğinde; merhabalaştıktan sonra susmak.../"

Bu mektubu ve şiiri yazan, İhsan Çetintaş değildi. Kuşkusuz o da benzeri şeyleri düşünmüş olmalıydı; ama yazmamıştı. Yazan bir başkası, Mehmet Akoğlu'ydu. Onun idam kararı da Askeri Yargıtay'da bozuluyordu. Tek fark, Yargıtay'ın kararının bu kez ölümden önce gelmesiydi. Mehmet Akoğlu, tahliye olup bugün aramızda yaşamasını bu "küçücük" farka borçluydu. Bugün, idam cezasının verilmesi ve uygulanmasıyla doğrudan ilintili birçok kişi, kalem kıran hâkimlerden iktidar partisinin yöneticilerine, milletvekillerine kadar pek çok insan "idam cezası kaldırılmalı" diyorsa, bunun bir anlamı olsa gerekti. Neden, yalnızca "Avrupa Topluluğu'na giriş öncesinde insan asılan tek Avrupa ülkesi görüntüsünden kurtulmak" olamazdı.

Son çeyrek yüzyıl, olağanüstü dönemler ve bu dönemlerde esen idam fırtınaları ilginç derslerle doluydu. İdamdan dönen Bayar'ın "iade-i itibarı", Menderes'in ölümünden sonra bağra basılması, Demirel'in, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarının idamları için "Talihsiz bir olaydır. O günkü şartlar onu gerektiriyordu" sözleri, adli hatalar... Acı, ama yarına yönelik umutlar taşıyan dersler olmuştu.

12 Eylül'den kısa süre önce verilen idam cezalarının altında imzası bulunan "kalem kırmış" hâkim Hamdi Sevinç, **Nokta**'ya o dönemi anlatırken ilginç bir tablo çiziyordu:

"Bu hükümleri sosyal fayda açısından düşündük. Amaç burada şuydu. Parlamento onaylamasa müebbete dönüşecekti. 500. turu yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi olgusunu bir yana itip, daha basit konularla uğraşan bir parlamentonun dikkatini bu konuya çekebilmek amacıydı. Ancak 12 Eylül beklenmeyen bir zamanda gerçekleşip, öncelikle 'geldiğimizi duyun' dercesine bu idamların infazının yapılmış olması biz yargı mensuplarını sanki haksız karar vermiş noktasına getirmiştir. Şahsen ben bundan büyük ızdırap duymuşumdur. Ve Necdet Adalı'nın infazına o nedenle gitmemişimdir."

Hamdi Sevinç, "parlamentoda idamların zamana bırakılacağını ve kimse hakkında infaz çıkmayacağını" düşünerek kararları vermişti. "O tarihte bunlar mutlaka infaz olur kanısında olsaydık, 59'u (hafifletici nedenlerle müebbe-

Mahkeme Başkanı Ali Elverdi ve heyet üyeleri kalemlerini kırıyorlar. Bu, Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan'ın ölümü anlamına geliyordu. Eğer kalemler kırılmasaydı, üçü de bugünlerde tahliye olup yaşama karışacaklardı.

te çevrilmesi) uygulardık. Tabii beklenmeyen bir şey olmuştur uygulama'' diyordu.

12 Eylül sonrası İstanbul'daki ilk idamların kararını verenlerden hâkim İsmet Aytuğ da şöyle diyordu:

''Topu merciine havale ettim''

Yeni Türk Ceza Kanunu Ön Tasarısı Hazırlama Komisyonu Başkanı Ord. Prof. Sulhi Dönmezer, komisyon çalışmaları ve idam konusundaki görüşlerini* Nokta'ya *anlattı.

Komisyon 24 üyeyle başladı, 18 kişiyle çalışmaları bitirdik. TCK'nın genel kısmı düzenlenirken ölüm cezası da tartışıldı.

İlk teklif ölüm cezası gerektiren suçlarda, ''ölüm veya müebbet ağır hapis'' tarzında alternatifliydi. Yani hâkim, suçun özelliğine göre seçecek. ''Veya'' dendiği için temyizde kontrolü de mümkün olamayacak. Daha sonraki tartışmalarda bunun ölüm cezasının ilgası anlamına geleceği düşünülerek vazgeçildi. Sonra dendi ki, ittifak aransın. Ancak, bu da Usul Kanunu açısından sorunlar yaratacaktı. Tümüyle kalkması için ise sanıyorum iki üye teklif getirdi, ancak reddedildi.

Dünya sistemi içinde kabul edilen bir ceza olma özelliğini kaybetmiş olan ölüm cezasına taraftar olunmaz. Ancak, toplumun içinden geçtiği dönem itibariyle katlanılabilir. Türkiye'nin bu cezaya katlanması gerekip gerekmediğini ise ben tayin edemem. Onun için, Sayın Sungurlu ''Topu bize attı'' derken, benim söylemek istediğim bu. Yöneticiler ölüm cezasına lüzum yoktur diyorlarsa, ona hiç kimsenin itirazı olamaz. Bendeniz topu atmış değilim, esas merciine havale etmiş bulunuyorum. Ben kendim teorik olarak ölüm cezasına taraftar değilim. Hukukçu olarak da karşı olmamak mümkün değildir. Ancak, Türkiye'nin bugünkü şartları içersinde ölüm cezasına katlanmak zarureti olup olmadığını, devleti idare sorumluluğu taşıyanlar takdir edebilirler.

''Kadir Tandoğan'ın dava dosyasında şahsıma yazılmış mektubu vardır. Karar verildikten sonra... Şayet karardan evvel yazmış olsaydı, 59. maddeye girebilirdi. Yani hakim iyi halden cezasını indirebilirdi. Ama bu mektup idam kararından sonra geldi. Eğer karardan evvel gelseydi, ben o günkü şartlar içinde belki 59. maddeyi kullanabilirdim.''

Kadir Tandoğan'ın avukatı Rıza Dizdar da **Nokta**'ya şunları söylüyordu: ''Bizim davamız göstermelikti. Çok süratli gitti ve örgüt davasıyla birleştirilmedi. Eğer bugünlerde olsaydı, özellikle Kadir asla asılmazdı. Çünkü Kadir için adam öldürme suçlaması yoktu. Yalnızca gözcülükten söz ediliyordu.''

Ama Kadir Tandoğan ve arkadaşı Ahmet Saner asılmıştı. Hâkim Aytuğ ise yıllar sonra ''Bu infazlar sizce Türkiye'ye ne kazandırdı?'' sorusunu şöyle yanıtlayabiliyordu: ''Hiçbir şey. Hiçbir şey kazandırmadı.''

Başka bir tablo. Hamdi Sevinç de, İsmet Aytuğ da, ''olanakları'' olduğu halde 59. maddeyi uygulamamışlar, yani cezanın ''en ağırı''nda karar kılmışlardı. Oysa bir başka davada bambaşka bir tablo sergilenmişti. Ankara Sıkıyönetim Mahkemesi, bir öldürme olayında sanığa önce 15 yıl vermiş, ama daha sonra Yargıtay, kararı iki kez bozmuştu. Ardından mahkemede savcı sanık İsmet Altun'un idamını istemişti. Ancak bu isteme karşı çıkan biri vardı ve 59. maddenin uygulanmasını istiyordu. Bu kişi, öldürülen Hüseyin Altun'un avukatı Aykut Başçıl'dı. ''İdam cezasına karşı olduğunu'' söyleyen Başçıl'ın konuşması kuşkusuz kararda etkili olmuştu. İsmet Altun, 59. madde uygulanarak müebbet hapse çarptırılacaktı.

Kuşkusuz her sanık İsmet Altun kadar şanslı olamıyor, her mahkemede bir Aykut Başçıl'a rastlanmıyordu. Kimi zaman dönemin olağanüstü koşulları, kimi zaman kişisel etkenler, kimi zaman da toplumun ''hissiyatı''na uygun davranma telaşı, cezaları geri dönülemez noktalara getiriyordu.

Anayasa Mahkemesi emekli üyesi, Talat Aydemir davası hâkimlerinden Nahit Saçlıoğlu bu noktalara nasıl gelindiğini şöyle anlatıyordu **Nokta**'ya: ''İdam cezasını öngören 146/1 Türkiye'de yalnızca Talat Aydemir olayında uygundu. Talat Aydemir'de 146/1'in bütün unsurları vardı. Tatbikatçı olarak tatbik etmek zorundasın. Ancak mahkemece hafifletici sebepler nazara alınmadı. Alınmalı ve 59. madde uygulanmalıydı. Bu yüzden muhalif oldum.''

''Yaşamla oynanıyordu.'' Eğer Saçlıoğlu'nun muhalefeti o gün, yani 1964 yılında dikkate alınsaydı, bugün Talat Aydemir de, Fethi Gürcan da yaşıyor olacaklardı. Ve Fethi Gürcan'ın oğlu Ömer Gürcan, bugün **Nokta**'ya şu sözleri söylemeyecekti: ''1964 yılının Haziran ayıydı. Ailece en uzun ve en kısa günleri birlikte yaşıyorduk. Babamın yaşamıyla pingpong topu gibi oynanıyordu. Babamın silah arkadaşlarının oluşturduğu Sıkıyönetim Mahkemesi'nde idam kararı verildi. Babamın canlı bedenini Mamak Cezaevi'nde gördükten üç gün sonra Meclis idam kararını onayladı. Akşam gazetelerinin çığırtkanları Ulus'ta 'Fethi Gürcan ve Talat Aydemir bu akşam asılacak' diye bağırıyorlardı. 15 yaşındaydım... O akşam evimizin balkonuna ailecek oturarak gökyüzünü seyrettik. Si-

''Bugün suret-i katiyede idam vermezdim''

Necdet Adalı ve Mustafa Pehlivanoğlu 12 Eylül sonrasının ilk infazları. Her iki idam kararında da imzası olan emekli hâkim Hamdi Sevinç, idam cezaları konusunda Nadire Mater'in sorularını yanıtladı.

Nokta: İdam cezası vermiş bir hâkim olarak, idam cezaları konusunda ne düşünüyorsunuz?

Sevinç: İnsan olarak idam cezasına karşı olmayacak bir kişi düşünemiyorum. Kendini aydın sayan herkesin buna karşı olması gerektiği inancını taşıyorum.

Nokta: Ya hukukçu olarak?

Sevinç: Hukukçu olarak da inanmıyorum. Ceza, suç işleyen kişiyi yeniden topluma kazandırmak içindir. Ölüm cezası verilmekle devlet 'ben bu kişiyle baş edemiyorum, yok etmeliyim' demektedir. Böyle düşünen bir devlet anlayışının temelinde devletin güçsüzlüğü yatar.

Nokta: İnsan olarak, hukukçu olarak inanmadığınız cezayı neden uyguladınız?

Sevinç: Evet, benim yargı hukukçuluğum süresinde verdiğim idam hükümleri var. Bu hükümler niçin verilmiştir? Biz sosyal fayda açısından düşündük. 12 Eylül'ün öncesinde, parlamentoyu uyarmak istedik. Amaç, 500. turu yapılan Cumhurbaşkanlığı seçimi olgusunu bir yana itip, daha basit konularla uğraşan parlamentonun dikkatini bu konulara çekmekti. Parlamento onaylamasa verdiğimiz idam kararları müebbete dönüşecekti. Biz de insanız. Ama 12 Eylül beklenmedik bir zamanda gelip parlamento feshedilince idamlar onaylandı. Bu idamların onaylanacağını düşünmüyorduk. İnfazların yapılmış olması biz yargı mensuplarını sanki haksız bir karar vermiş noktasına getirmiştir. Ben şahsen bundan büyük ızdırap duymuşumdur. O dönemde tüm onaylanmış idam dosyaları parlamentoya gitmiş ve gündeme dahi alınmamıştı.

Nokta: Olaylar beklediğiniz gibi gerçekleşmeyince infazlarla ilgili bir girişimde bulundunuz mu?

Sevinç: 12 Eylül öncesi kesinleşmiş idamların infaz edilmemesi konusun da görüşlerimizi yazılı olarak bildirdik.

Buna rağmen, hükmü veren insanların görüşü dikkate alınmaksızın infazların yapılması emri çıktığında, Necdet Adalı'nın infazına gitmedim. Ölüm cezasına karşı olduğumu, ceza verilirken beklenen sosyal yararın bu olmadığını belirterek gitmeyeceğimi söyledim.

Nokta: Yargının yasama ve yürütmeyi uyarmak gibi bir işlevi olabilir mi? Hâkim karar verirken ''Nasıl olsa Yargıtay ya da Meclis'ten döner'' düşüncesiyle hareket edebilir mi?

Sevinç: İster sevap ister günah olsun, biz kurulca bu yararı düşündük. Yargı bağımsızdır, evet, ama biz verdiğimiz kararın hukuka uygun olduğunu baştan söylüyoruz. Bugün Necdet Adalı'nın suçunun cezası her mahkemede idam veya müebbettir. Ama bu hâkimin takdiridir. Müebbete çevirebilir de, çevirmez de.

Nokta: İkisi arasında hayati bir fark yok mu?

Sevinç: Evet, orası öyle. Ama, hiçbir şey mükemmel değil ki, sonuç mükemmel olsun. Ama, bunlar bir ders. Yargı cezayı müebbete çevirmesi gerekirken çevirmemiş, Askeri Yargıtay çevirebilirdi, Konsey düşünseydi. Şimdi geriye dönüp aynı dosyalar elimize verilse, aynı hüküm verilirdi, ancak sadece ve sadece ömür boyu hapise çevrilerek. Ve, 12 Eylül'den sonra yargı görevine devam etseydim, suret-i katiyede idam vermezdim.

EPSON fark demektir.

Kendinize en uygun bilgiyazarı sadece EPSON'da bulacağınıza, adımız üzerine sizinle bahse giriyoruz.

EPSON herkesçe bilinen adını, bilgisayar alanında ortaya çıkan özel talepleri, ciddi bir şekilde ele alarak yaptığı sistemli araştırma ve geliştirmelere borçludur. Bu sebepten bizim piyasaya sunduğumuz bilgiyazarlar, her şeyden önce çeşit zenginliği bakımından diğerlerinden farklıdır.

Matrix-bilgiyazar FX-800

Böylece, bugün EPSON'da, her biri kendi kategorisinde eşsiz ve her iş alanına uygun bilgiyazarlar bulabilirsiniz.

EPSON'un termal bilgiyazarları portatif kullanımlar için idealdir. Fısıldar gibi çalışan mürekkep püskürtmeli bilgiyazarları ise, bu alandaki uzmanları uyartırken, grafik bilgiyazarları da, en renksiz kuramları bile somut ve gösterişli bir şekilde, renkli olarak çizerler.

Hızlı hesap dökümünde örnek olmanın yanısıra, çok çeşitli yazı karakterleri ve baskı temizliği ile EPSON matrix bilgiyazarlarımız kendilerini göstermektedirler.

Çeşitli EPSON bilgiyazarları arasından doğru bir seçim yapmak, hiç bir zaman ne zor ne de bir rizikodur. Çünkü size bu konuda sadece biz değil, tanınmış yetkili uzman satıcılarımız da doğrudan yardımcı olacaklardır.

EPSON

Where anything is possible.

Türkiye Genel Distribütörü: ROMAR PAZARLAMA SANAYİ ve TİCARET A.Ş. · Rıhtım Cad. Tahir Han No. 201 · Karaköy – İSTANBUL · Tel.: 1499170
İÇ ANADOLU BÖLGE MÜDÜRLÜĞÜ: Atatürk Bulvarı No. 233/10 · Kavaklıdere/ANKARA · Tel.: 27 01 97 – 26 25 29 · Satış ve Danışmanlık EPSON'un yetkili uzman satıcıları tarafından yapılır.

lah arkadaşlarının uçuracakları uçakları bekledik. Gelmediler...''

Fethi Gürcan, 146/1 gerekçesiyle, bilmeyene hiçbir anlam ifade etmeyen bu kupkuru, soğuk yüzlü rakamlar nedeniyle idam edilmişti. Pek çok başkaları gibi...

Avukat Halit Çelenk, bu maddenin neredeyse ''bol keseden'' kullanıldığını söylüyordu. Ona göre, Deniz Gezmiş ve arkadaşlarıyla başlayan bu uygulama günümüze kadar sürmüş bir ''yanlışlık''tan ibaretti. Çünkü anayasal düzeni zor kullanarak ortadan kaldırmaya teşebbüs eyleminde, bu amaca ulaşabilmek için elverişli vasıtanın kullanılmış olması gerekirdi. Çelenk, ''Burada elverişli vasıtadan maksat, silah ve cephanedir. Örneğin, 20,30,50 silahlı kişi anayasal düzeni ortadan kaldırmak için yeterli sayılamaz'' diyordu. Bir de anısını aktarıyordu Halit Çelenk: ''İstanbul Sıkıyönetim Mahkemesi hakimi Remzi Şirin ve arkadaşları,

Ali Akgün Meclis'teki 146 dosyadan biri... Cezaevi'nde umut büyütüyor, yeşertiyor...

bir davada 146/1 maddesinin uygulanamayacağını, Türkiye Cumhuriyeti'nin bir 'Kuveyt Emirliği' olmadığını söylemişlerdi.''

Halit Çelenk'in bu konudaki görüşlerini Nahit Saçlıoğlu da şöyle tamamlıyordu: ''İnfazlarda bizim kadar ciddiyetsiz bir ülke daha var mı, bilmiyorum.''

Türkiye nasıl bir ülkeydi gerçekten? Girebilmek için diller döktüğümüz Avrupa Topluluğu'nun sıralarından bakılırsa, ''Avrupa'nın insan asılan tek ülkesi...'' Kalemlerini kıran hakimlere bakılırsa her olağanüstü dönemde başka rüzgârların estiği bir ülke... Rakamlara vurulursa parlamentosunda tam 146 idam dosyasının beklediği bir ülke... Ama tüm bunlara karşın, artık Türk Ceza Yasası'ndaki idam cezasının her kesimde tartışıldığı; iktidar partisi yöneticilerinden Başbakan'ın danışmanlarına kadar pek çok kişinin ''idama karşıyım'' dediği, diyebildiği bir ülke...

Ve dosyası Meclis'te bekleyenlerden, 146 idamlıktan biri Ali Akgün'ün yeğeni Çiğdem'e Burdur Cezaevi'nden mektubu:

''Zaman nasıl da geçip gidiyor. Baksana sen ilkokul dörde gidiyorsun... Bir de bakacağız lisedesin... Sonra üniversite... Bütün bunlar öyle çabuk geçer ki farkına bile varmayız. Sonra bir gün, kimbilir, kırlaşmış saçlarıyla Ali dayın çıkıverir karşına... Kimbilir...''

Ayşenur ARSLAN, Güldal KIZILDEMİR, Nadire MATER, Neyyire ÖZKAN

Menderes'ler şehit, Deniz'ler hain

1972 yılında Deniz Gezmiş, Yusuf Aslan ve Hüseyin İnan hakkında idam kararı veren Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 nolu Askeri Mahkemesi Başkanı Ali Elverdi, 15 yıl sonra idamlar konusunda Güldal Kızıldemir'in sorularını yanıtladı. Elverdi, aslında gaddar bir insan olmadığını, icabında bir yılanı bile yakalayıp sevdiğini, söyleşiye eklememizi özellikle istedi.

Nokta: Batı ülkelerinin hemen hemen tümünde idam cezası kalkmış durumda. Türkiye'de idam cezasının tartışıldığı şu günlerde, siz olaya nasıl bakıyorsunuz?

Elverdi: Bizim Avrupa'dan farklı durumlarımız var. Soydan gelen bir kin davası, var, üstelik bizim dinimizin icabı da var. Kısasa kısas, yani yapana yapılır. Öldürdüyse canı alınır. Bu doğrudur demiyorum ama, doğruymuş gibi davranan çok Türkiye'de.

Nokta: Söylediğiniz bu kısasa kısas anlayışı siyasi nedenle idamları pek açıklamıyor.

Elverdi: İlle de kısas diye bir şey yok. Öldürmeyene de idam cezası verilir. Mesela vatan haini, vatanının sırlarını bir ülkeye satmış. Veya ideolojisi öyle istiyor, kendisi aslen Türk değil, karışık. Buna da idam cezası verilir.

Nokta: Türkiye'de farklı dönemlerde siyasi nedenlerle idam edilen kişilerin tümünü vatan haini olarak mı görüyorsunuz?

Elverdi: Hayır. Menderes'lerinki demokratik ve tarafsız bir mahkeme değildi. Onlar uydurma mahkemelerdi. Köpek davası, bebek davası derken üç kişiyi şehit ettiler, asmadılar. İdam hükmü değil bu.

Nokta: Siz Menderes'ler için şehit edildiler diyorsunuz, Talat Aydemir'ler ve Deniz Gezmiş'ler için de aynı görüşü savunan kesimler var. İdam cezaları şu veya bu şekilde tartışılıyor...

Elverdi: Menderes'ler vatan haini olarak ne yaptılar? Onları asan ihtilaldi.

Nokta: O zaman Deniz'leri asan da 12 Mart idi denebilir mi?

Elverdi: Denemez. 12 Mart'tan sonra sıkıyönetim geldi, anarşistler yakalandı ve ortalık düzeldi. Ama, seçimlerden sonra afla yine hapishaneleri boşalttılar.

Nokta: Deniz ve arkadaşları bir başka mahkemede yargılansaydılar, gene idam edilirler miydi?

Elverdi: Evet. Çünkü yaptıkları eylem 146/1'in üzerine oturuyor. İstanbul'da mahkemeler neticelenmeden sıkıyönetim kalktı, af çıktı dosyalar toplandı. Ertuğrul Kürkçü bizim mahkememizde yargılandı, İstanbul'a havale edildi. Afla birlikte Ertuğrul Kürkçü müebbede çevrildi. Aslında idam cezası almıştı.

Nokta: Sonuçta ortaya çıkan farklılıkları nasıl değerlendiriyorsunuz? Örneğin Ertuğrul Kürkçü'nün idam edilmemesi adlî bir hata mıydı?

Elverdi: Tabii, milli irade, o kurtulmuş, öbürü kurtulamamış.

Nokta: Deniz'lerin ölmesi de şanssızlık o zaman.

Elverdi: O zaman şanssızlıktır diyebiliriz. Şanssızlık ama, adalette böyle hadiseler çoktur.

Nokta: Bu ''şanssızlık'' sizce ne yarar sağladı?

Elverdi: O bir ibret-i müessese olmuştur. Onlar asıldıktan sonra hadiseler durmuştur.

Nokta: Hadiseler gerçekten durdu mu?

Elverdi: Yüzlerce dosya mahkemede durdukça olaylar durmaz. O dosyalar Meclis'te bekletilmeyip infaz edilse, bakın nasıl durur. Bunların sürüncemede bırakılmaması gerekir.

Nokta: Yani sizce 146/1 çok zorunlu ve gerekli bir madde mi?

Elverdi: Elzemdir. 146/1 olmasa, erken kalkan eline silahını alır ihtilal yapar.

Nokta: 146. Madde'nin uygulanmadığı ülkelerde insanlar sabahları erken kalkıp ihtilal mi yapıyorlar?

Elverdi: Onlar bizim gibi ülkeler değil. Bizim komşularımız arasından bir tek dostumuz var mı?

FORUM

İdam kalksın diyenler çoğunlukta

Ankara Bürosu'ndan Erdal Kılıçoğlu Adalet eski bakanları, başbakanlık danışmanları, TBMM'deki ANAP ve DYP'li milletvekillerinin bir bölümü, Adalet Komisyonu üyeleri ve konu ile ilgili kurum yetkililerinin idamlar konusundaki görüşlerini aldı.

Mustafa Uğur Eker (ANAP Kütahya Milletvekili TBMM Adalet Komisyonu Üyesi): İdam cezalarının kaldırılıp, kaldırılmaması kamuoyunun tartışmasına açılmalıdır. Bence ceza ıslah için verilir. Ama idam cezasının ıslah edici bir işlevi yoktur, sadece ibret amacı taşımaktadır. Üzerinde önemle durulması gereken bir konu da idam cezalarının Meclis'te onaylanmasıdır. Ben buna da şiddetle karşıyım. Çünkü bir insanın hayatı politikacının hissiyatına bırakılmamalıdır. Biz Adalet Komisyonu olarak iki idam cezasını onayladık. O da tesadüftür. Çünkü Doğu Anadolu bölgesinde o günlerde büyük olaylar patlak vermiş ve teröristler Türk askerlerini öldürmüştür. Bunun üzerine bu iki idam cezası TBMM'nin ekseriyeti tarafından onaylandı. Ama sonra öylece kaldı. Şimdi soruyorum, bu adalet midir? İki kişiyi idam edeceksin, diğerleri ise kalacak. Ben bu işin TBMM tarafından değil bizzat cezayı veren mahkeme tarafından onaylanmasını istiyorum. Bana kaldırılıp kaldırılmaması konusunda kişisel fikrimi sorarsanız, belki şirin görünebilmek için kalksın derim. Ama Türk toplumu şu anda buna hazır mı? Bunu kamuoyunun tartışmasına açmalı ve ondan sonra bir karar verilmelidir.

Mehmet Özdemir (ANAP Elazığ Milletvekili): Benim kişisel görüşüm, idam cezalarının kaldırılmasından yanadır.

İmren Aykut (ANAP İstanbul Milletvekili): Ben idam cezalarına fevkâlade karşıyım. Zaten şu anda fiilen uygulanmıyor.

Şükrü Yürür (ANAP Ordu Milletvekili Genel Başkan Yardımcısı): Ben idam cezalarını onaylamıyorum. Yani karşısındayım. Adamı idam ediyorsunuz bakıyorsunuz bir müddet sonra adamın suçsuz olduğu ortaya çıkıyor. Ama o canı tekrar geri getiremiyorsunuz. Bu nedenle karşısındayım, diyorum.

Aycan Çakıroğulları (ANAP Denizli Milletvekili): Ben idam cezalarının topluma fazla bir katkı sağladığı görüşünde değilim. Zaten hiçbir insan hissi düşündüğü zaman idama taraftar olamaz.

Süha Tanık (ANAP İzmir Milletvekili): Bir suçun ölümle cezalandırılması düşünülemez. İnsan olarak bunu onaylamak mümkün değil. Ancak bu ceza kaldırılırsa yerine öyle bir müeyyide konmalı ki, suçlu keşke beni idam etselerdi diyebilmeli. Eğer **Nokta** dergisi böyle bir kamuoyu oluşturursa canı gönülden desteklerim.

Mehmet Budak (ANAP Kırşehir Milletvekili): Türkiye medeni ülkeler seviyesindeki yerini aldığı zaman bu ceza kaldırılır. Ama şu anda gelişmekte olan bir Türkiye'de bu cezalar kaldırılmamalıdır, görüşündeyim.

Alpaslan Pehlivanlı (ANAP Ankara Milletvekili Genel Sekreter Yardımcısı): Kaldırılması veya farklı uygulanması konusunda henüz bir çalışma yok. Ben şu anda kaldırılmasından yana değilim. Ancak Adalet Komisyonu üyesi olarak idam cezalarının onaylanması için oy kullanmıyorum. Bunu da açık-

lıkla söylüyorum. Bu ceza uygulanmasa bile kâğıt üzerinde var olmalıdır. Bu bir caydırıcı güç olarak kalmalıdır.

Atilla Sin (ANAP Muş Milletvekili): Devlete yönelik suçlar için kalmalı, diğerleri için ise kaldırılmalıdır. Yani şartlı kaldırılmalıdır. Adam öldürmek iyi bir şey değildir.

Mehmet Kocabaş (ANAP İçel Milletvekili): İdam cezaları kalmalıdır. Aksi takdirde cinayetlerin önünü alamayız.

Rüştü Kazım Yücelen (ANAP İçel Milletvekili Genel Sekreter Yardımcısı): Şartlı olarak kaldırılmalıdır. Yani kapsamı daraltılabilir. Ben o görüşteyim.

Ahmet Ekici (ANAP Kütahya Milletvekili): Devlete yönelik suçlar ayrı tutulmak suretiyle kaldırılmasından yanayım.

Halil Şıvgın (ANAP Ankara Milletvekili): Ben idam cezasına karşıyım. Kaldırılmalıdır.

Besim Göçer (ANAP Çorum Milletvekili): İnsanların öldürülmemesinden yanayım. Bunu topluma da kabul ettirmek zorundayız.

Mustafa Taşar (ANAP Gaziantep Milletvekili Genel Sekreteri): İdam cezalarının kaldırılmasını şu anda düşünmüyoruz. Eğer AET ile bağlantılı soruyorsanız, orası ekonomik bir kuruluştur. İdamla ne alakası var? Eğer onlarda yoksa bizde var, deriz olur biter.

Hilmi Biçer (ANAP Sinop Milletvekili): Türkiye sosyal yapısı itibari ile şu anda böyle bir duruma hazır değil. Bence idam cezaları kaldırılmamalı.

İhsan Tombuş (ANAP Çorum Milletvekili): Şu anda idam cezaları zaten fiili olarak uygulanıyor. Eğer bu uygulama sürdürülecekse kaldırılarak hukukileştirilmelidir. Ama kaldırılmalı mı, yoksa kaldırılmamalı mı diye bir tartışma başlatılırsa her iki tez için de kuvvetli savunucular çıkabilir. Avrupa'da bu cezayı kaldıran bazı ülkeler şimdi tekrar koymak için çare arıyorlar.

Doğancan Akyürek (ANAP İstanbul Milletvekili): Mevcutları

Parlamentoda eller ne için kalkacak? İnsanları ölüme göndermek için mi, yoksa yaşama hakkını

dahil etmeden bir tarih belirtmek suretiyle kaldırılmalıdır.

Mahmut Oltan Sungurlu (Adalet Bakanı): Şu anda idam cezalarının kaldırılması yolunda bir çalışmamız yok. Bilindiği üzere ceza yasası taslağı kamuoyunun tartışmasına açıldı. Bir müddet daha tartışılsın. Ondan sonra biz hükümet olarak taslak üzerinde görüşümüzü bildireceğiz. Ben Başbakanımızın ve Bakanlar Kurulu'nun idam cezası konusunda ne düşündüğünü bilmiyorum. Kişisel görüşümü soruyorsanız, bu hukuk kurallarına ters düşer. Bu konuyu uzun süre düşünmek lazım. Bu nedenle size kesin bir cevap veremem.

Necat Eldem (Adalet eski Bakanı): Bütün cezalarda olduğu gibi idam cezasını da günün şartları ve ceza siyaseti tayin eder. Tabii ceza siyaseti derken beynelminel kuralları vardır. Bu çerçeve içinde bir cezanın bulunup bulunmayacağı, konup konmayacağı veya kaldırılacağı tartışılır. Kanımca Türkiye'de henüz toplumsal şartlar idam cezasının kaldırılmasına yeterli değildir. Bu şartlar henüz oluşmamıştır ama ilerde oluşmayacağı anlamına gelmez.

Necmettin Cevheri (Adalet eski bakanı): İdam cezaları konusu tabiatıyla hassas bir konudur. Adli hata olarak telafisi mümkün olmayan bir cezadır. Bir yerde kısas, intikam hissiyle veya düşüncesiyle paralel görüp, bunun modern bir hukuk düşüncesi olmadığını savunan düşünceler vardır. Adli bir hatanın sonunda gitmiş insanın geri dönmeyeceğini biliyoruz. Ben bu durumlar karşısında ölüm cezasının çok zor, çok dikkatle başvurulması gereken bir yol olduğuna inanırım. Ama kalkması taraftarı değilim.

Şevket Kazan (Adalet eski bakanı): Ben kesinkes bu ceza kaldırılmalıdır diyemiyorum. Ama siyasi çevrede işlenen suçlarda kesinkes ölüm cezasının kaldırılmasına taraftarım. Benim, ölüm cezasının muhafazasını memleketimizin sosyal ve kültürel yapısı açısından zaruri gördüğüm tek suç kasten adam

savunarak "İdam cezaları kalksın" demek için mi? Umut, yasamdan yana... '

öldürme. Bir de eroin gibi, uyuşturucu gibi konularda da ölüm cezasına karşıyım... Bütün cezalardaki caydırıcılık tabiatıyla ölüm cezasında da vardır. Zaten ölüm cezası bir ibret müessesesidir.

Ali Bozer (Devlet Bakanı): Bu bir siyasi tercih olayıdır. Kaldırılırsa da kıyamet kopmaz. Bu kararın AET'ye başvurumuzla bir ilgisini göremiyorum. Çünkü üye ülkelerden bildiğim kadarıyla birisinde daha var.

Adnan Kahveci (Başbakanlık Başdanışmanı): Kişisel olarak idamın karşısındayım ve ümidim de toplumun bu olaya karşı olmasıdır.

Cem Duna (Başbakanlık Dış İlişkiler Danışmanı): Ben ölüm cezasının olmasından yana değilim. Caydırıcı da bulmuyorum. İlke olarak ölüm cezasına karşıyım. Ancak sayın başbakanla bu konuda herhangi bir görüşmemiz olmadı. Zaten bizimle bir tek Avrupa'yı ilgilendirdiği çerçevede böyle bir görüşme olur ve bu konu gündeme gelirse benden duyacağı yaklaşım, karşı olduğum şeklindedir.

Mehmet Dülger (DYP Genel Başkan Yardımcısı): Ben idam cezasının kesinlikle karşısındayım. Çünkü ceza mahrumiyettir. Ceza bittiğinde mahrumiyet de biter. Benim babam da Yassı Ada'da idam cezasına mahkûm oldu. Bu acıyı iyi bilirim. Parti olarak bu konudaki görüşü bilmiyorum. Ama parti benim görüşümün tersini düşünürse bu konuda parti disiplinini çiğneyerek ölüm cezasının kaldırılması yönünde oyumu kullanırım.

Turgut Sözer (DYP Sakarya Milletvekili): Eğer medeniyete heves ediyorsak bu ilkel ceza kaldırılmalıdır diyorum.

Ali İhsan Elgin (DYP İçel Milletvekili): Tamamen karşısındayım. Bu ceza kaldırılmalıdır.

Selahattin Taflıoğlu (DYP Yozgat Milletvekili): Partimizin görüşü ne ise ona katılırım. Onlardan ayrı düşünmem beklenemez.

Tuğgeneral Naci Turanay (Askeri Yargıtay Başkanı): Asker şahıs olmamız nedeniyle beyanat veremiyoruz. Bu yönden bizi mazur göreceksiniz. Yoksa çok özel ve güzel bir konu. Bir hukukçu olarak görüş belirtmek isterdim.

Hasan Altay(DSP Samsun Milletvekili, Adalet Komisyonu üyesi): Biz komisyona seçildiğimiz zaman iki idam cezası onaylandı. Bunlardan biri Hıdır Aslan'dı. Bu kişinin suçu bir örgüte üye olmaktı. Akla, mantığa sığmaz bir şekilde bu kişi idam edildi. O zaman kim önce dosyayı inceleyip raporunu hazırladıysa, o dosya gündeme geldi. Bu aslında Adalet Komisyonu'nun yaptığı en büyük adaletsizliktir. Bir ara komisyonda idamların onaylanıp, onaylanmaması tartışılırken bazı ANAP'lı üyeler, "bu bir siyasi karardır, istersek onaylarız istersek onaylamayız" diyebilmişlerdir. Bence idam cezaları tümüyle kaldırılmalıdır.

Özgür Barutçu (Adalet Komisyonu eski üyesi): İdam cezalarını kaldırmak demek vatandaşı suça teşvik etmek demektir. Bu suçun statüsüne girenlerin başında Demokles'in kılıcı gibi idam cezaları kalmalıdır, diyorum.

Akın Birdal (İnsan Hakları Derneği Genel Sekreteri): Yaşam hakkı insanın insanlaşmasına kazandırdığı bir haktır. Oysa bugüne değin Türkiye ve benzeri toplumlarda öldürüm bir ceza değil de bir intikam niteliğine dönüşmüştür. Tek ve belirli amacı insan hak ve özgürlükleri konusunda çalışmalar yapmak üzere kurulmuş olan İnsan Hakları Derneği, yaşam hakkının korunmasını ilk ve vazgeçilmez bir hak saymaktadır. Oysa yaşam hakkı birçok kereler güvenlik politikalarına dayandırılmaktadır. Ve olağanüstü durumlarda idamlar yoğunlaşmıştır. Devlet olarak da asacak mıyız bekleyecek miyiz yaklaşımından kurtulmalıyız. Yaşam hakkını böylesine Avrupa Topluluğu ve Avrupa Konseyi önündeki tartışmalarla birlikte **Nokta**'nın gündeme getirmiş olması bu konuda siyasi iktidar ve devletin yaşam hakkına bakış çerçevesini belki daha netleştirecektir ●

HAFTANIN OLAYI / ŞİRİN TEKİN'İN ÖLÜMÜ

"Cinayeti önceden gördük"

Van 100. Yıl Üniversitesi'ndeki yakın zamandaki gelişmelerin ve bazı öğretim üyelerinin aşırı sağcı-dinci örgütlenme faaliyetlerinin oruç cinayetine zemin hazırladığı belirtiliyor

Mademki, oruç tutmuyorlar, cuma namazına gitmiyorlar, İrşat konferanslarına katılmıyorlardı; o halde ölümü çoktan hak etmişlerdi! Mübarek Ramazan'da Allah'tan korkmadan oruç yiyenlere Van kentinde hayat hakkı tanımamaya kararlıydılar. Kâfirlerin son sığınakları olan "Mini Cafe"-ye düzenlenecek bir cihad ile nihai darbeyi indirmenin tam sırasıydı.

Kendilerine "İslam'ın Bekçileri" adını takan aşırı dinci saldırganlar, Mini Cafe'yi terk ettiklerinde arlarında bir ölü ve 7 yaralı bırakıyorlardı. Van 100. Yıl Üniversitesi Veteriner Fakültesi 1. sınıf öğrencisi Mehmet Şirin Tekin'in 19 yıllık kısacık yaşamı oruç cinayetiyle noktalanırken, Van'da gerginlik ilginç boyutlara ulaşıyordu. Yetkililer beklenmedik bir anda patlak veren olaylar karşısında şaşkınlıklarını gizleyemezken, öğrenciler uzun zamandır bekledikleri bir felaket karşısındaki öfkelerini gösteriler ve grevler aracılığıyla dışa vuruyorlardı. Öğrenciler bir ağızdan aynı cümleleri yineleyeceklerdi. "Biz cinayeti önceden gördük. Van 100. Yıl Üniversitesi'nin bizzat bir takım öğretim görevlileri tarafından örgütlenen, korunan, kollanan aşırı sağcı ve dinci örgütlerin bu cinayet için gerekli zemin üniversite tarafından hazırlandı."

Adı Mehmet Şirin Tekin'di. Bartın'dan Van'a yükseköğrenim için gelmişti. 19 yıllık yaşamına İslam'ın Bekçileri'nce son verildi. Suçu: Oruç tutmamak!

Tesadüf değil. Gerçekten de, oruç cinayetiyle bütün şimşekleri birdenbire üstünde toplayan Van 100. Yıl Üniversitesi'nin için için kaynamaya başlaması bir hayli eskilere uzanıyordu.Van'daki Nakşibendi ve Süleymancılardan destek gören eğitim görevlisi hocaların, bizzat aşırı sağcı ve dinci örgütlenmeyi üstlendikleri, okulda dini ayinler düzenledikleri, bu ayinlere katılmayan öğrencilerin baskı görmüşlerdi. Oruç cinayetinden tam bir yıl öncesi, üniversitenin eski rektörü Prof. Dr. Hakkı Atun İstanbul'da yapılan rektörler toplantısında Van'daki gelişmelere dikkat çekiyor ve adeta bir kâhin edasıyla yaklaşan felaketin haberini veriyordu. Rektörün bütün isteği, bir an önce giderek çıbanbaşı haline gelen bu yaraya neşter atılmasıydı. Ancak Atun'un sözleri kulak ardı edilecek ve Van'a döndüğünde İstanbul'daki toplantıda sözünü ettiği irtica hareketi hakkında kendisinden ayrıntılı bilgi istenecekti. Ve eski rektör, devrin sıkıyönetim yetkililerinin, emniyet görevlilerinin ve üniversite öğretim üyelerinin katıldığı bir toplantıda "hata ettiğini" belirtmek zorunda kalacaktı.

İmam içeri, profesör dışarı. Ancak eski rektörün oruç cinayetine doğru olanca hızıyla giden akışa tek başına dur diyememesinin ardından, küçük gibi görünen önemli olaylar birbirini izleyecekti. Örneğin, Mehmet Şirin Tekin'in öğrencisi olduğu Van 100. Yıl Üniversitesi'ne bağlı Veteriner Fakültesi şehir dışında yapılan kampusa taşınınca, "Öğrencilerin nerede namaz kılacağı" sorunu okulun en büyük meselesi haline geliyordu. Zamanın dekanı Ataman Güre öğrencilerin cuma namazlarını kılmaları için başka köylere gitmelerine çok içerliyor ve sorunu çözmek için çaba harcıyordu. Öğrencilerin mescit istekleri giderek şiddetlenirken, yurtta mescit açılarak sorun çözümleniyordu. Ancak iş bununla da bitmeyecek. Bu kez sorun cuma namazı öncesinde derslerin yarıda kesilerek sınıfların boşaltılmasına gelip dayanacaktı. 86 yılının son günlerinde Veteriner Fakültesi Dekanlığı'na dilekçeyle başvuran araştırma görevlisi Turgay Özdemir ve Hüseyin Demirer ise yaşadıkları olayı şöyle özetliyorlardı. "Morfoloji Ana Bilim Dalı Başkanı Yrd. Doç. Dr. Hüseyin Timurkan, öğrencilerinden büyük bir bölümünün tanık olduğu bir biçimde dersin hocası Prof. Dr. Muzaffer Beşe'ye 'İmam geldi öğrenciler cuma namazı kılmak istiyorlar. Diğer sınıfları boşalttık, siz de dersi keserseniz iyi olur' tarzında psikolojik baskıya yönelik bir üslupla durumu iletmiştir. Gerçi Prof. Muzaffer Beşe'nin Dekanı Ataman Güre hocayla konuşsanız daha sıhhatli bilgi alırsınız. Bana müftülükten hoca getirtildiği, cuma günleri namaz kıldırıldığı haberi geldi, kaldırdık.

Hidir Goktas / NOKTA

Oruç cinayetinin ardından Van yükseköğrenim gençliği yaygın protesto gösterileri düzenledi, çok sayıda genç gözaltına alındı

"Eski rektörün uyarısı gerekçe değildir"

Van 100. Yıl Üniversitesi Rektörü Prof. Nihat Baysu **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Sizden önceki Rektör Hakkı Atun yaptığı bir açıklamada Van'daki gelişmelere dikkat çekiyor ve üniversitede olabilecek olaylar için uyarıda bulunuyordu. Sizden önce neler oluyordu?

Baysu: Bize intikal etmeyince biz nasıl şey yaparız. Bir evvelki rektörümüz buyursa da buyurmasa da, olayın olup olmaması için gerekçe değildir. Bir anda da patlayabilir, evvele bağlı olarak da. Siyasi bir niteliği var mı, adi bir olay mı bunların cevabı soruşturma bitince ortaya çıkacak. Şu anda demeyin ki filana göre sebep şudur, filana göre sebep budur.

Nokta: Üniversiteniz öğretim üyelerinden Sami Taşçı bir sınavda hayvanlardaki "Trişinella Suis" adlı zararlının Kuran'da hangi surede yer aldığını sormuş. Böyle bir olay var mı?

Baysu: Efendim, bu Savcılığa intikal etmiş bir olaydır. Soruşturmanın selameti açısından fazla bir şey söylemek istemiyorum.

Nokta: Sami Taşçı şu anda açıkta mı?

Baysu: Açıkta kelimesiyle ifade etmek başkadır. Tedbiren görevden uzaklaştırılmıştır.

Nokta: Yard. Doç. Hüseyin Timurkan yurtlarda mescit açılınca, 1986 Kasımı ilk cuma namazında derslikleri dolaşarak, hocaların öğrencileri cuma namazına göndermelerini istemiş. Buna birçok öğretim görevlisi uyarken, Prof. Muzaffer Beşe karşı çıkmış, bu konuyu aydınlatır mısınız?

Baysu: Bu konuyu siz o zamanın Dekanı Ataman Güre hocayla konuşsanız daha sıhhatli bilgi alırsınız. Bana müftülükten hoca getirtildiği, cuma günleri namaz kıldırıldığı haberi geldi, kaldırdık.

Nokta: Edebiyat Fakültesi'nde Araştırma Görevlisi Lütfü Behçet, birkaç ay kadar önce 50 kadar öğrenciyle birlikte bir ayinde yakalanıyor ve Diyarbakır'a götürülerek sorgulanıyor ve daha sonra da bırakılıyor. Behçet şu anda halen araştırma görevlisi mi?

Baysu: Bu konuda hiçbir bilgim yok, fakültenin dekanlığına sorun lütfen.

Nokta: Bu arada tekrar olaya dönmek istiyorum. Siz öldürülen öğrenciye gelen bir mektuptan söz etmişsiniz. Bu mektup nedir?

Baysu: Ölen öğrenciye gelen bir mektup. Ben yetkili makamlara verdim o mektubu.

Nokta: Yani Savcılığa mı verdiniz?

Baysu: Tabii, yani Savcılık demeyeyim de, güvenlik güçlerine verdim. Oradan da oraya gidecektir.

Nokta: Gelen mektubun içeriği neydi?

Baysu: Ben içeriği bilmem. Zarfın kapağı iyi yapışmamış, açık olduğu halde ben o mektubun sadece başlığına baktım ve mektubu güvenlik makamlarının okumasına değer buldum ve kendilerine verdim. Açıklamaya mezun görmem kendimi.

Nokta: Biraz önce sorularımda Sami Taşçı, Hüseyin Timurkan ve Lütfü Behçet örneklerini verdim. Bu kişiler belirli bir görüşün temsilcileri. Olaylara bakıldığında bu kişilerin bir yerlerden destek aldığı izlenimi çıkıyor ortaya. Bu konuda ne diyorsunuz?

Baysu: O izlenimi duyan da olur, duymayan da. Ben şimdi yargıç sandalyesinde de değilim, polis sandalyesinde de. Size sonucunu bildirmem mümkün değil. Yani bu izlenim kişiden kişiye değişir. Doğru da olabilir, sizi teyid edemem, size haklısınız da diyemem. Lütfen savcılık soruşturmasının sonucunu bekleyin.

"Konferansta adam öldürün denildiğini duymadım"

Van Valisi Özdemir Hanoğlu, Nokta*'yla görüştü.*

Nokta: Üniversitede meydana gelen olay, sıradan bir olay mıdır, yoksa bir birikimin sonucu olarak ortaya çıkan siyasi bir olay mı?

Hanoğlu: Bizim üniversitemizde böyle bir sonuca yol açacak evveliyat yok. Şimdi her üniversitede biraz gruplaşmalar vardır, çeşitli görüşlerin etkisinde kalan öğrenciler vardır. Öyle ideolojik ölçüde kavgalar bizim üniversitemizde sık sık görülen şeyler değildi. Onun için sürpriz olmuş bir hadise diyorum. Zaten devamlı gözümüz üniversitenin üzerinde.

Nokta: İdeolojik de olsa dediniz. O günkü olaya ilişkin veriler hangi yönde, siyasi mi?

Hanoğlu: Kavga eden grupların ayrı ayrı siyasi görüşlere sahip olduğu ortaya çıkıyor. Bundan dolayı kavga siyasidir denebilir mi, onu artık herkesin kendi takdirine bırakıyorum.

Nokta: Olayın akışına bakıldığında saldıran grubun hazırlıklı geldiği çıkmıyor mu ortaya? Çünkü bıçaklar kullanılıyor.

Hanoğlu: Şimdi saldıran gruba içerden küfredildiği bir şeyimiz var. İfadelerde böyle geçiyor. Zaten bir sebep olmadan herhangi bir insanın bir yere saldırıp, oradaki insanlara bıçak çekip öldürmesi falan düşünülemez. Haklı veya haksız bir nedeni vardır. Kendi mantığına göre bir izahının olması lazım.

Nokta: Müdahalenin gecikmiş olmasında polisin ihmali söz konusu mu?

Hanoğlu: Kesinlikle değil. Polisin burada iyi çalışması var. İlk hamleden sonra hemen müdahale etmesi ölü ve yaralı sayısının artmasına mani olmuştur. Onun için o arkadaşları tebrik ettim.

Nokta: Eski rektör Hakkı Atun bir süre önce yaptığı açıklamada Van'daki gelişmelere dikkati çekiyor ve birtakım olayların çıkabileceğini söylüyordu. Bu konudaki görüşleriniz nelerdir?

Hanoğlu: Efendim eski rektör Sayın Atun böyle bir beyanatta bulundu. İstanbul'da bir rektörler toplantısında yaptığı bu açıklamayı biz de gazetelerden okuduk. Döndüğü zaman ilk işimiz Atun'u bir gençlik kurulu toplantısına davet etmek oldu. O zaman sıkıyönetim vardı. Sıkıyönetim ilgilileri, bizler, emniyet sorumluları, "irtica hareketinden bahsettiniz beyanatınızda bu nedir" diye sorduk. "Bugüne kadar bize anlatmadınız siz İstanbul'dayken mi zuhur etti de beyanat verdiniz. Önce bize söyleyecektiniz sonra yüksek sesle söyleyebilirdiniz tabii" dedik. Hocanın cevabı, "Bazı öğrencilerin ders sırasında dini yönden öyle değil böyle şeklinde itirazlar yaptığı" oldu. "Bu bizim anladığımız manada bir irtica hadisesi olamaz" deyip izah ettik, hoca da ikna oldu.

Nokta: Bir de irşad olayını sormak istiyorum. Sizin izninizle üniversite de konferanslar verildiği ve öğrencilerin zorla konferansa götürüldükleri söyleniyor. Son olayda böylesi gelişmeler rol oynamış olabilir mi?.

Hanoğlu: Üniversitelerde çeşitli konferanslar olur. Bizde de çok olur. Biz, Atatürk Tarih ve Dil Kurumu ile işbirliği yaparak birçok bölgenin tarihinden tutun da, Ermeni meselesi, Atatürkçülük, diğer sosyal meselelerimiz konusunda devamlı seri konferanslarımız olmuştur. Böyle bir ekip Van'a gelmişti, üniversitede konferans vermek istedi, verdiler. Zannederim vali muavinin imzası var, tabii o da vilayetin oluru manasındadır. Ama bu konferanslar özellikle bu olaylar olsun diye değil de bu tür meseleler olmasın diye verilir. Yani hiçbir konferansta gidin adam öldürün denildiğini duymadım. Öğrencilerin konferanslara zorla sokulup sokulmadığını ise ben bilemem.

şe dersini kesip öğrencilerini namaza göndermeyi kabul etmeyecekti ama, sınıfta öğrenciler arasında gerilimin artmasını engellemeyi başaramayacaktı. Dilekçeler ise yanıtsız kalacak, namazlar, sınıf boşaltmalar, baskılar sürüp gidecekti.

Kuran'ı Kerim'li Zooloji dersi: Yardımcı Doçent Sami Taşçı, Zooloji dersinde Evrim Teorisi ile Yaratılış Teorisi'ni karşılaştırıp, Evrim Teorisi'ni yerden yere vurarken, işi sınavda şu soruyu sormaya kadar vardırabilecekti. "Kuran'ı Kerim'de Trişinella Suis hakkında indirilen surenin adını ve kapsamını yazınız."

Öğrencilerin bazıları soruları yanıtlamayıp, dekanlığa dilekçe yağdırınca, Sami Taşçı bir ay açığa alınıyor, ancak yeniden göreve dönmeyi başarıyordu. Ne var ki, öğrenciler yeniden açığa alınmasını sağlıyorlarsa da, Dekan Hayati Çamaş, Taşçı'nın okul ile şu andaki ilişkisine bir açıklık getiremiyordu.

Yine öğrenciler tarafından başından beri aşırı sağcı kadrolaşmayı sağlamakla suçlanan öğretim görevlileri Mehmet Yiğit, Mehmet Çevik, Veteriner Fakültesi Sekreteri Hüseyin Çelik, Eğitim Yüksekokulu Müdür Yardımcısı Ahmet Öztürk hakkında, en nihayetinde Üniversite Disiplin Kurulu tarafından soruşturma açılıyordu. Soruşturma açıldığı gün ise bir diğer yöredeki Gazi Üniversitesi Yükseköğrenim Fakültesi'nde oruç tutmayanlar yeniden saldırıya uğruyorlardı. Daha oruç cinayetinin üstünden bir hafta bile geçmemişken...

Hıdır GÖKTAŞ

TAKIM OYUNU

Arkada görülen şık cihaz bir **"Eka Kesintisiz Güç Kaynağı"**dır.
Bilgisayar takımını besleyen şehir cereyanına gerekli kaliteyi ve güvenirliliği kazandırır.
İçindeki bakım istemeyen aküleri ile sessiz çalışır. Takımın çalışmasına süreklilik kazandırır.
Estetik görünümü ile bilgisayar odasına yerleştirilebilir.
Bankanızda **"Eka Kesintisiz Güç Kaynağı"** var mı?

Akbank'ta var. Arap-Türk Bankası'nda var. Banco di Roma'da var. Chase Manhattan'da, Chemical Mitsui Bank'ta, Esbank'ta, Hannover's Trust'ta, İktisat Bankası'nda, İndosuez Bank'ta, Koç-Amerikan Bank'ta, Merkez Bankası'nda, Milli Aydın Bankası'nda, Osmanlı Bankası'nda, Saudi American Bank'ta, Standard Chartered'da, Türkiye İş Bankası'nda, Türkiye Sınai Kalkınma Bankası'nda, T.C. Ziraat Bankası'nda, Uluslararası'nda var.

EKA EMERSON

Büyükdere Cad. 3. Yol No: 19 Ayazağa, 80670 İstanbul Tel: 176 26 60 (3 Hat) Tlx: 28182

ATOM

SÖYLEŞİ / MEHMET KEÇECİLER

"Tesettürden yanayım..."

ANAP'ın en tartışmalı adamı Mehmet Keçeciler **Nokta'***nın sorularını yanıtladı.*

Nokta: Gerek Başbakan'ın yakın çevresinden, gerekse partinin çeşitli kademelerinden, size yönelik eleştirilerin dozu gün geçtikçe artıyor. Sizin, partiye ve ANAP imajına zarar verdiğiniz söyleniyor, istifanız isteniyor...

Keçeciler: Ben Sayın Başbakan'a ara seçimlerden hemen sonra istifamı verdim, kabul etmediler. Basında bu tür yazılar, olaylar yoğunlaştığı zaman, daha birkaç gün önce, yine kendilerine derhal istifaya hazır olduğumu söyledim, "katiyen, mümkün değil" dediler.

Nokta: Başbakan'ın sıkıntısını açıkça dile getiremediği, sizi korumak zorunda kaldığını bizzat Başbakan'ın oğlu, Ahmet Özal söyledi.

Keçeciler: Bunu Başbakan'ın oğluna değil, bizzat kendisine sorun. Bu beyanlardan sonra sorun kendisine. "Katiyen, mümkün değil" dedi.

Nokta: O halde, hem de çok yakın çevrenizden, bu eleştirilerin arkası neden kesilmiyor?

Keçeciler: Bilemiyorum, ben de merak ediyorum.

Nokta: Eleştirenler, partinin ılımlı kanadından, ya da Başbakan'ın çevresindeki "liberal" tanınan kişiler. Sizin kimliğinizle, ANAP'ın tutucu, gerici bir kimliğe büründüğünü öne sürüyorlar...

Keçeciler: Ben öyle gerici biri miyim?... Partinin belirli bir kimliği vardır. Bu kimliği de programda yazılıdır. Partinin ne tüzüğünde, ne programında liberal diye bir tanım bulamazsınız. Ama tüzük ve programda milli ve manevi değerlere bağlı, muhafazakâr diye yazılıdır. Biz hür teşebbüsten, serbest rekabete dayalı ekonomiden yanayız. Bu manada ben hiç kimseden geri kalmadım.

Nokta: Serbest rekabete dayalı bir ekonomi, siyasal üst yapıda siyasal liberalizme, geniş anlamda demokrasiye tekabül ediyor. Siz bu anlamda bir siyasal yapıyı kabul ediyor musunuz?

Keçeciler: Ben kapitalist demokrasiden yanayım. Ben de demokrasiden yanayım. Keşke benim demokrasi anlayışıma gelseler.

Nokta: O halde bir Semra Özal, Ahmet Özal niye size karşı?

Keçeciler: Nerden çıkarttınız karşı olduğunu? Karşı olduğunu söylemiyor. Sadece bir olay tespiti.

Nokta: Size karşı bu çıkışları nasıl yorumluyorsunuz? Başbakan'ın danışmanlarından Can Pulak da sizi eleştiriyor, istifa etmenizi söylüyor. Pulak'ın bu çıkışı, biliyorsunuz Bakan Ahmet Karaevli tarafından da desteklendi.

Keçeciler: Bu şekilde yüklenmelerinin sebebini bilemiyorum, ama benim bulunduğum mevkide bulunanların üzerine çok fazla gelinmesi normaldir. Partinin asıl gücü teşkilattır ve ben de onunla uğraşıyorum. Bazı yerlerde seçim oluyor, seçimi kaybeden milletvekilleri buna karşı çıkıyorlar, ama tabii bunu açıkça söylemiyorlar, çeşitli bahaneler buluyorlar. Teşkilat işinde biraz sertlik gerekiyor, bu manada en sert olan da benim. Seçim bölgesinde seçimleri kaybedenler direkt olarak gelip bana bir şey söylemiyorlar, ama partinin belirli büyüklerine şikâyet ediyorlar. Ben de tüm olayları Turgut Bey'e anlatıyorum. Zaten benim Turgut Bey'e haber vermeden yaptığım hiçbir iş olmamıştır. Ben burada kaldığım müddetçe, Turgut Bey ANAP'ın başında olduğu müddetçe benim ona karşı bir politikam olamaz.

Nokta: Tesettürden yana mısınız?

Keçeciler: Tabii. Allah'ın emri olduğu için tesettürden yanayım. Ben bunu açıkça söylerim. Bunu söylediğim için de kendimi gerici hissetmem.

Nokta: Uygulamayanları kınar mısınız?

Keçeciler: Hayır. ANAP onların beni kınamasına da müsaade etmez. Beni kınayanlara gerekli cevabı veririm. İşte o zaman kıyamet kopuyor. Kim olursa olsun, isterse padişahın çocuğu olsun, beni inançlarımdan dolayı kınayana cevap veririm. Ama ben inançlarından dolayı kimseyi kınamam.

Nokta: Tesettürden yanasınız, bunu açıkça söylüyorsunuz. Sizin düşüncenizde olanlar partinize hakim olsa, bu anlayış parti politikası haline gelebilir. Cumhuriyet Türkiye'sinde korkulan gelişme bu...

Keçeciler: Böyle bir şeyin olup olmayacağını kongreler gösterir. Kongreye gidilir, orada her şey belli olur. Böyle bir şey yok. Bizim partimizin yapısı bellidir. Biz dinde zorlama olmadığına inanıyoruz. Başını açan bir insana zorla örttürmeyiz, ama şimdi başını örten insana zorla açtırılıyor. Ya açar fakülteye girersin, ya da giremezsin deniyor. Bu iptidailiktir. Bu, dünyanın neresinde görülmüştür? Üniversite öğrencileri reşit olmuş kişidir. Giyeceği kıyafeti bilir, ne yaptığını bilir. Karışamazsınız. Orası askeri okul mu? Yasak da yasak, yasak da yasak... Olacak şey mi bu? İsteyen öğrenci başı açık, isteyen kapalı gider. Birbirlerine karışmamalıdır...

Nokta: Ama sizin düşüncenizde olanlar devletin en yetkili kademelerinde, iktidar kademelerinde yeraldığında, sayıları arttığı takdirde devlet işleri ve din işleri birbirine karışabilir endişesi var...

Keçeciler: Hayır, kesinlikle böyle şey olmaz. Şimdiye kadar dünyanın neresinde karışmış?

Nokta: Keçeciler imajından bu anlamda korkuluyor.

Keçeciler: Eğer siz beni öyle tanıyorsanız, basın böyle tanıtıyorsa kabahat bizde değil. Ben inançlarımdan taviz vermeyen bir insanım ama bundan korkuluyorsa Müslümanlığı tanımıyorlar o zaman. Bizim dinimizde zorlama yoktur. Katiyen mümkün değil. Ben hiç kimsenin başını kapatacağım diye zorlayamam, eğer böyle bir hareket yapacaksam bunu nefsim için yaparım, din adına yapmam. Buna hakkım yok. Bizim dinimiz zora müsaade etmiyor.

Nokta: Türk Ceza Yasası'nda yer alan 141, 142, 163. maddeler konusunda da kişisel görüşünüzü alabilir miyiz, biliyorsunuz Avrupa Topluluğu ülkelerinde bu tür maddeler yok ve Türkiye topluluğa tam üyelik için başvurdu...

Keçeciler: Kişisel kanaatim olarak yazmak kaydıyla şunları söyleyebilirim: Bir kimse bir derneğe, bir kulübe girerken, o derneğin ya da kuruluşun şartlarını yerine getirmesi icabeder. Bizim gayemiz de AET'ye başvurduğumuz şu dönemde gerek iktisadi, gerekse siyasi şartları topluluk üyesi ülkelerin şartlarına adapte olacak hale getirmektir. Buna mecburuz. Avrupa ülkelerinde bu tür parti kısıtlamaları yok. Biz bu maddeleri 1982'de Anayasamıza da koymuşuz. Biliyorsunuz 1961 Anayasası'nda bu hükümler yoktu. Dolayısıyla bir anayasal problemle karşı karşıyayız. Eğer sadece Türk Ceza Kanunu'nda olsaydı, yeni kanun oluşturulurken bu maddeler kaldırılırdı. Ben bu hükümlerin uzun vadede aşılacağı kanaatindeyim.

Nokta: Yani kaldırılmasından yanasınız.

Keçeciler: Uzun vadede kaldırılacağını zannediyorum. Çünkü başka türlü demokrasinin gücüne inanamıyorum. Madem hâkimiyet kayıtsız şartsız milletindir. Türkiye'de her türlü fikir serbestçe tartışılsın. Bu millet komünizmi istiyorsa komünizmi getirsin, yok başka bir düşünceyi istiyorsa onu getirsin. Bunu millete soralım.

Nokta: ANAP'ın gündeminde erken seçim var mı?

Keçeciler: Erken seçim için şartlar nelerdir? Bir ülkede parlamento kilitlenirse, hükümette bir takım ihtilaflar meydana gelmişse erken seçime gidilir. Bir memlekette iktidar partisinde problem yoksa erken seçim için de sebep yoktur. Türkiye'de iktidarda problem yok da muhalefette var. Türkiye'de muhalefet hastadır. Muhalefetin sancısı şurada; şimdi bir partinin lideriyle konuşuyorsun, bakıyorsun öbür taraftan başkası cevap veriyor. Allah Allah, hangisinin dediğine kulak assak? Sahibi aslisine mi, yoksa emanetçisine mi cevap versek? Muhalefetin sancısı işte budur. Bu sancının giderilmesi de yasakların kalkmasına bağlıdır. Biz de "hadi kaldıralım" diyoruz, ne dediysek karşı çıktılar. Biz onların sıkıntısını çözmek için her tedbiri getiriyoruz çünkü muhalefet hasta olduğu müddetçe bu hastalık bize de sirayet ediyor.

Nokta: Madem bu hastalığı tedavi etmeyi bu kadar istiyorsunuz, geçici 4. maddeyi kaldırarak bu işi kolayca çözebilirsiniz.

Keçeciler: Ha, öyle yok! Hani biz devrim muhafızıydık ya... İnsan bir yerden kredi isterse oraya şirin görünür. "Bak benim arkam var, hanım var, hamamım var" diye teminat gösterir, kur yapar yani... Şimdi iflas etmiş Demirel şirketi ve Ecevit şirketi bizden kredi istiyor, Anavatan kredisi istiyor. Ama kredi böyle istenmez ki! Her gün dövüşerek kredi mi istenir? Biz de diyoruz ki, bu krediyi veririz ama şartlarımız var. Veririz ama yüzde 30 faiziyle beraber... Bu iş o kadar kolay değil.

Nokta: Yine seçime dönersek, bir tarih verebilir misiniz?

Keçeciler: Seçim erken de olabilir, zamanında da olabilir. Sabırları yoksa erken de yaparız, sabrederlerse 88'de yaparız. Türkiye'nin bütün meselesi 120 kişinin yasağı meselesi değildir.

Nokta: Seçim tarihi üzerinde fazlaca durmamızın bir nedeni de şu: Gelişim grubu ve Sabah grubu birlikte bir günlük gazete çıkaracak. Ama kasımda bir erken seçim olursa, tüm hazırlıkları önceye çekmek gerekiyor. Ne dersiniz, planımızı normal şekilde mi sürdürelim?...

Keçeciler: Ben size önceye almanızı tavsiye ederim. Muhtemeldir.

Nokta: Seçimlerde aday olmayı düşünüyor musunuz?

Keçeciler: Ben Konya'dan başka bir yerden aday olmam. Artık tövbe dedim. Konya'dan tabii ki aday olurum.

Nurcan AKAD— Erdal KILIÇOĞLU

HÜSEYİN AKSİT/ NOKTA

"Beni kınayanlara gerekli cevabı veririm. Kim olursa olsun, isterse padişahın çocuğu olsun"

"Türkiye'de her türlü fikir serbestçe tartışılsın. Bu millet komünizmi istiyorsa komünizmi, yok başka bir düşünceyi istiyorsa onu getirsin"

İstanbul'daki protesto yürüyüşü için Vilayet'ten koparılan izin, bu kez polis engeline takılarak ertelenecekti

EYLEM / DAYAĞA KARŞI

...ve kadınlar yürüyor

Polisin "kontrol altına alamayacağı" gerekçesiyle gelecek pazara ertelenen yürüyüş Anneler Günü'nde gerçekleşemiyor

Bundan tam 79 yıl önce Amerikalı Anna Jarvis'in annesine şükran borcunu ödemek amacıyla düzenlediği törenin tüm dünyada "Anneler Günü" olarak benimseneceği ve bu sembolik kutlamanın yıllar sonra Türkiye'de "dayağa karşı bir protesto yürüyüşü"ne ilham kaynağı olacağı kimin aklına gelirdi ki?

Türkiye'de kadın hareketinin öncülüğünü yapan bir grup kadın, "annelerin kutlandığı ve anneliğin kutsandığı" bu özel günde, anneler hiçbir zaman dövülemez diyeceklerdi. Bunun için yedi kişilik bir komite oluşturuyorlar ve Anneler Günü'nde bir protesto yürüyüşü düzenleyebilmek amacıyla geçtiğimiz günlerde izin için İstanbul Vilayeti'ne başvuruyorlardı.

Yürüyüş mü, piknik mi? Vilayet'teki ilk görüşme olumlu sonuç veriyor, izin alınmasına alınıyordu da, mesele "nerede yürüneceği" konusunda düğümleniyordu. Bu konuda 1983 yılında 2911 sayılı yasanın 6. maddesi yürürlüğe giriyor ve buna göre İstanbul'un Taksim, Sultanahmet, Saraçhane gibi alanları yürüyüş ve gösteriye kapatılıyordu. Trafik yoğunluğu ya da yeşil alanların bozulduğu gerekçesiyle yasaklanan bu bölgelerin dışında 12 güzergâh öneriliyordu. Bunlar arasında Büyükada Atatürk Meydanı, Küçükköy ve Çayırbaşı top alanları ile Beykoz Çayırı gibi "piknik" yerlerini çağrıştıran merkezler yer alıyorsa da 12 bölge içinde akla en uygun olanı, Söğütlüçeşme güzergâhı seçiliyor ve Vilayet'ten izin alınıyordu. Ancak izin almanın sevinci bu kez de Emniyet yetkililerinin "tarih değişikliği" istemesiyle yarım kalıyordu. Anneler Günü'nde düzenlenecek yürüyüşün Uluslararası Olimpiyat Komitesi delegeleri ile Cumhurbaşkanı Kenan Evren'in İstanbul'a gelişi ve Galatasaray-Altay maçı dolayısıyla da; polisin olayların tümünde "kontrol zorluğu" çekeceği gerekçesiyle gelecek ya da bir başka pazara ertelenmesi isteniyordu.

İstanbul'daki yürüyüş böylece 17 Mayıs Pazar gününe erteleniyor, saat 13.00'de Kadıköy Yoğurtçu Parkı'ndan başlayarak Salıpazarı üzerinden Söğütlüçeşme'de son bulması kararlaştırılıyordu.

Tepkiler büyüyor. Düzenlenecek eylem, gerçi amaçlandığı gibi Anneler Günü'nde gerçekleşemiyordu ama, dayağın meşru sayılmasına karşı tepkiler de giderek büyüyordu. Hâkim Mustafa Durmuş'un geçtiğimiz günlerde "kadının sırtından sopası, karnından sıpası eksik olmaz" sözü ile dayağı haklı gösteren gerekçeyi karar metnine geçirmesi Ankara'da yine bir grup kadının önderliğinde imza kampanyasının başlamasına yol açıyor ve bir çırpıda 85 Ankaralı bildiriye imza atıyordu.

Cennetten çıktığı rivayet olunan dayak, bir protesto yürüyüşü ile her yaştan, her meslekten ve her sınıftan kadını bir ortak eylemde toplamakla kalmıyor, değişik kadın gruplarını da bir araya getiriyordu. İstanbul'daki protesto yürüyüşü için hazırlanan basın bildirisine üç ayrı grupta toplanan kadın hakları savunucuları ortak imza atıyorlardı. "Feminist" adlı dergiyi çıkartan Kadın Çevresi üyelerinden Handan Koç "gruplaşma" konusundaki soruyu hiçbir zaman homojen bir topluluk oluşturmadıkları şeklinde yanıtlarken, "sosyalist feministler" olarak tanınan bağımsızlar da durumu "kadın olmak sorununu yaşamaktan başka bir ortak noktaları olmadığı" görüşü ile yansıtıyorlardı. Üçüncü grup ise yeni bir dernek kurma aşamasındaydı ama sözcülerinden Zehra Başar'ın da dediği gibi bu ve bunun gibi kampanyalarda ortak eylemden yana olduklarını göstereceklerdi. Başar, "sosyal, siyasal ve sınıfsal konumuna bakmadan salt kadın olmanın asgari koşul olduğu bir dernek çalışması yapmayı" amaçladıklarını da sözlerine ekliyordu●

İSTANBUL / FARE KORKUSU

Kedi yiyen fareler

İstanbul'daki deri tabakhanelerinin olduğu Kazlıçeşme semtinde yıkımlar başlayınca semtin kedi parçalayan farelerinin etrafa yayılma tehlikesi baş gösterdi

İşte Dalan bunu hesap etmemişti. "Yeşil alan", "trafik" filan diyerek yıktırdığı yerlerin altından gerçi bazen çapanoğlu çıkmıştı ama, dev gibi farelerin çıkacağı hiç düşünülmemişti. Önce Tarlabaşı'nda bir söylenti yayılmış ve o eski binalar yıkılınca koca koca farelerin civar evlerin mutfaklarını bastıkları ve talan ettikleri iddia edilmişti. Üstelik bunların Dalan aleyhtarı söylentiler olduğuna inanmayan tedbirli İstanbullular evlerine güçlü kuvvetli kediler almaya da başlamıştı. Kısa bir süre sonra Kazlıçeşme civarından da söylentiler yayılmaya başlamıştı. Hem de ne söylentiler.

Güya, Kazlıçeşme fabrikalarında, atölyelerinde çalışan kadın işçileri işe alırken fareden korkup korkmadığını soruyorlarmış da, erkek işçilerden de fareleri ustaca avlamaları isteniyormuş. Hadi bunlar neyse neydi de, Kazlıçeşme'nin eskilerinden ustabaşı Sami Tüten, "Bu fareler bildiğin gibi değil. Nah böyle kolum gibi olurlar. İnsandan da fazla korkmazlar" deyince işin rengi değişiyordu. Semtin demirbaşlarından tombalacı Hasan da bunu doğruluyor ve farelerin büyüklüğünü et yemelerine bağlıyordu. Tabakhanede yığılan derilerin yağları ile beslenen fareler hormon iğnesi yemiş gibi büyüdükçe büyüyorlardı. Tabakhane gediklilerinden Taner Usta, çırakların yeni eğlencesinin fareler olduğunu anlatıyordu. Taner Usta'ya göre çıraklar öğle tatillerinde fare avına çıkıyor, yakaladıklarını da boyunlarına ip bağlayarak köpek gibi sokaklarda gezdiriyorlardı. Eh böyle bir semtte hiç görülmeyen tek yaratığın kedi olacağı belliydi. İki-üç farenin bir araya gelip kedileri parçaladığı ve yediği söylentileri herhalde kediler arasında da yaygınlaşmıştı ki, Kazlıçeşme'de köpekle arasan bir kedi bulunamaz hale gelmişti.

Ama bütün bunların karşısında farelerden korkmayan ve hatta bu yaratıkları ticari açıdan değerlendirmeyi akıl eden hür teşebbüs de vardı Kazlıçeşme'de. Kırk yıllık deri ustası Hüseyin Çavuş, artık fare derisi tabaklıyor ve tanesini 500 liradan satıyordu. Gerçi Hüseyin Çavuş özellikle tarlafaresi derisinin kıymetli olduğunu ve bu derilerden yapılan mantoların 500 bin liradan satıldığını söylüyordu ama hızla sanayileşen memlekette tarla faresi mi kalmıştı ki. Yaşasındı "öteki" fareler.

Aslında Fen İşleri Müdürü Fikret Konya, "Başta kuduz olmak üzere pek çok öldürücü hastalığın taşıyıcısı farelerle mücadeleye azimli olduklarını" söylüyordu ama Belediye Başkanı Muzaffer Çavuşoğlu'ndan henüz direktif almamışlardı. Bu arada ipucu verircesine yayın yapan bazı kökü dışarda yayınlar da durumun uluslararası vehametini sergiliyordu. Örneğin 27 Nisan tarihli Le Point dergisi Venedik'te 50 cm büyüklüğünde ve insanlara saldıran farelerden söz ediyordu. Üstelik bu farelere Norveç faresi adı takılmıştı ve Venedik Belediyesi bunların itlafı için tam 26 kişilik bir çevik kuvvet oluşturmuştu.Demek ki Avrupa'da da bir fare korkusu vardı.

Şimdi Kazlıçeşme ve civardaki öteki mahalle sakinleri, belediyenin ne zaman ve nasıl harekete geçeceğini bekliyor. Bu arada kimileri Özal'ın kedi ithali kampanyası başlatmasını önerirken en yerli çözüm gene Tombalacı Hasan'dan geliyordu: "Dört bir tarafını çevireceksin abi. Basacaksın egzoz gazını, bir tane kalmaz Allah canımı alsın."●

Kazlıçeşme fareleri, tarla faresini tahtından mı edecek?

EREN KULAHLI/ NOKTA

ANKARA BELEDİYESİ / ANAP'LILAR KAPIŞTI

Üç koltuğa bir başkan fazla

Ankara Belediyesi'nin ülkücü olarak tanınan yönetim kurulu üyeleri önce Altındağ Belediye Başkanını kooperatifler birliğinden çıkarttılar, şimdi de Anakent Başkanı Altınsoy'u kooperatif başkanlığından düşürdüler.

Ankara Anakent Belediye Başkanı Mehmet Altınsoy avaz avaz bağırıyor ve yumruğunu indirdiği masadaki tablalarda kül kalmıyordu: "Ben burada olduğum müddetçe bu Çayyolu toplu konut projesi başlamaz. Burada ya benim dediklerimi yaparsınız ya da Belediye'de hiçbir işiniz yürümez, Türkkonut'un istikbalini yok ederim."

Altınsoy'un sözünü ettiği Türkkonut, Ankara'da çeşitli kooperatiflerden oluşan bir Birlikti ve üstüne üstelik başkanı da Altınsoy'un ta kendisiydi.

Ünü yurtdışına taşan "solcu" Kent-Koop'a alternatif olarak kurulan Türkkonut, yuva yapan ANAP'ın bir sembolü olacaktı. Ama hesapta olmayan bir gelişme yüzünden Türkkonut yönetim kurulu üyesi ANAP'lılar, şimdilik birbirlerinin yuvasını yapmakla yetineceklerdi.

Önce Altındağ ihraç edildi. ANAP içindeki dört eğilimden biri olarak söz edilen MHP'lilerin Türkkonut'ta çoğunluğu sağladıkları söyleniyordu. Basına çarşaf çarşaf yansıyan Atılgan'ın eylemlerini sineye çekebiliyorlardı, ama artık kooperatifin aidatlarını da ödememeye başlayınca ve birliğin ilkelerini "takmayınca" yönetim kurulu çileden çıkıyordu.

İşte Anakent Belediye Başkanı ve Türkkonut Başkanı Mehmet Altınsoy ile öteki yönetim kurulu üyelerinin arasını ardına kadar açan eylemlerden biri buydu: Muzaffer Atılgan'ın başkanı olduğu Altındağ Yapı Kooperatifleri Birliği'nin Türkkonut'tan ihraç edilmesi.

Yarim Mesken AŞ'yi mesken mi tuttun. Atılgan'ın kooperatifi ihraç edilirken sıranın Mesken AŞ'ye geleceği de anlaşılmıştı. Bu Mesken AŞ 1987'nin ilk günlerinde Ankara Anakent Belediyesi, Altındağ, Yenimahalle, Mamak ve Çankaya ilçe belediyelerinin ortaklığıyla kurulmuştu. Şirketin Yönetim Kurulu başkanı koltuğuna da evet sıkı durun gene, Mehmet Altınsoy oturmuştu. Böyle üç koltuklu bir başkan olur da koltuğunun altında himayeye mazhar bir akraba olmaz mıydı? Şirketin Genel Müdürlüğü'ne getirilen İlyas Masatlı Altınsoy'un Belediyedeki yardımcısı Halit Masatlı'nın amcaoğlu olurdu. Bu kadarla kalsa iyiydi de, aynı İlyas Masatlı üstüne üstelik Altındağ Belediye Başkanı Muzaffer Atılgan'ın da kayınbiraderiydi. Kan bağları ve Belediye bağlarına bir de şirket bağları eklenince şeytan üçgeni tamamdı: Belediye, arsaları toplu konuta tahsis etsindi, arsalardaki inşaatlar da Mesken AŞ tarafından yapılsındı, sonra, gelsindi paralar.

Kutlay; Altınsoy'un işlerine taş koydu

ADEM ALTAN/NOKTA

Olmaaaaaazz! Gerçi Altınsoy ve Atılgan tezgâhı kurmuşlardı ama, "ah o yönetim kurulu üyeleri yokmuydu?" Onlar, toplu konut alanlarının Mesken AŞ'ye verilmesini doğru bulmuyorlardı. Onlar ihaleden yanaydı ve her aşamada Yönetim Kurulu kararı istiyorlardı. Oysa Altınsoy, ihalelerin Mesken AŞ'ye hem de "sıfır tenzilatla" verilmesini istiyordu. Ama bunun için de Mesken AŞ'nin kamu kuruluşu olması gerekiyordu.

Altınsoylar'ın Memet, yılacak adam değildi. Derhal Mesken AŞ'nin kamu kuruluşu olduğunu ileri sürecek ve üstelik bu iddiasının Maliye ve Gümrük Bakanlığı tarafından da onaylanmasını isteyecekti. Ama Altınsoy'un hevesi kursağında ikâmet eylemeye devam edecekti, çünkü Bakanlık "hayır" çekmişti.

İş burada bitmeyecekti... Atılgan-Altınsoy ikilisini durdurmaya cüret edenler "görecekti onlar günlerini." İşte tam bu tehditlerin savrulduğu günlerde Yönetim Kurulu üyesi ve Türkkonut Başkan Yardımcısı Kutlay Doğan "çocuğunu kaçıracağız" şeklinde tehditler almaya başlıyordu. Ardından da sahibi olduğu Hüryurt gazetesinin önünde kimliği meçhul kişilerin saldırısına uğruyordu. Saldırganların kimliği meçhuldü ama galiba saldırtanların kimliği belli olmalıydı ki birileri Türkeş'e gidiyor ve "Bazılarının hizaya sokulması ya da barıştırılmaları için arabuluculuk yapmasını istiyordu. Türkeş'in "sakin olun" mesajı taraflara iletilecek ama Kutlay Doğan, Altınsoy'un işlerine taş koymaya, Altınsoy da bu yola baş koymaya devam edeceklerdi. Mesela Altınsoy tam dokuz kez Türkkonut'a vereceğini açıkladığı toplu konut arsasını vermiyordu artık. Bir toplantıda da şöyle söylediği rivayet ediliyordu: "İhale ve inşaat işleri Mesken AŞ'ye verilmediğinden arsa Türkkonut'a verilmeyecek.

Aman Özal, yaman Özal. Durumun kitlendiği açıktı. Bu işi çözse çözse artık Özal çözerdi. Ama Özal, Altınsoy'u kahredecek bir açıklama gönderiyordu: "Mesken AŞ derhal kapatılsın." İşte bu olmazdı. Emri gönderen Özal da olsa bu iş olmazdı. Ama ne yapmalıydı? Başbakan bu maça iştirak etmiş ve Altınsoy'a sıkı bir "şah" çekmişti. Yılların Altınsoy'unun savunma hamlesi de övgüye değerdi doğrusu. Derhal ANAP'lı milletvekillerinden Ercüment Konukman, İmren Aykut ve Mümtaz Güler'i Türkkonut'a danışman olarak alıvermişti. Bununla da yetinmeyip yanına Atılgan'ı da alarak, "atlayıp" Houston'a kadar gidivermişti, Özal'ı hastanede ziyarete. Hem de masrafları Mesken AŞ'ye ödeterek.

Mehmet Altınsoy; hevesi kursağında kalan başkan...

Artık Özal'la aralarında nasıl bir konuşma geçmişse geçmiş Altınsoy dönüşünden sonra iyice açılmıştı. Hatta basından gizlenen şöyle bir olay aktarılıyordu **Nokta**'ya: "Geçtiğimiz ay içinde Türkkonut ile Emlak Kredi Bankası arasında ucuz faizli toplu konut kredisi sağlanması amacıyla bir protokol imzalanacaktı. Hatta protokolü bankanın bağlı bulunduğu Bayındırlık ve İskan Bakanı Sefa Giray imzalayacaktı. Bakan bey imzalamak üzere banka genel müdürlüğüne gitmesine ve aradan 1,5 saat geçmesine rağmen Mehmet Altınsoy gitmemekte direniyordu. Hatta aynı saatlerde Yönetim Kurulunu toplayarak, 'burada ben varken kimse bu imza törenine gidemez. Bakan da kim oluyor,' diyerek. Aradan 2 saat geçtikten sonra Yönetim Kurulunun aldığı bir kararla iki arkadaşımız giderek imza törenine katıldı. Bu skandalı basından gizlemek için de özel bir çaba sarf ettik."

Muzaffer Atılgan: Altınsoy'la kurduğu şeytan üçgeni beklenmedik biçimde bozuldu.

Altınsoy'un kırdığı yumurta bini geçmişti. Bir şeyler yapmak gerekiyordu. Türkkonut Yönetim Kurulu; Mehmet Abidinoğlu, Haydar Aydoğan, İbrahim Gücüyener, Recep Suluhan, Kutlay Doğan, Haluk Duman, Atalay Doğan, Cemal Uçar, Yılmaz Simuk ve Hasan Bağ biraraya gelip Yönetim Kurulu Başkanı Mehmet Altınsoy'a karşı son hamlelerini yaptılar.

"Sayın Genel Başkanımızın birbiri ile iç içe hizmeti olan Türkkonut, Ankara Anakent Belediyesi ve Ankara Mesken Sanayii AŞ. gibi üç kuruluşun da aynı anda başkanı olması, her üç kuruluşun da menfaatlerini ayrı ayrı korumasını engellemekte ve getireceği problemleri de çözmekte zorluk çekeceği kanaati ile Türkkonut Genel Başkanlığı'ndan alınması hususunun Yönetim Kurulu Toplantımızın gündeminin 1. maddesi olarak görüşülüp onaylanmasına, kararımızın Yönetim Kurulu Başkanlığı tarafından engellendiği takdirde, önerge altında Yönetim Kurulu üyelerinin ekseriyetinin imzası bulunduğundan, önergemizin karar mahiyeti taşıyacağını da arz ederim." Tarih 14 Nisan 1987'ydi. Bu kez Mehmet Altınsoy kül gibiydi. Başkent'in Belediye Başkanı bir yerlerden düşmüşe dönmüştü.

Sovyetler Birliği gezisi öncesi söylediği şu sözler, konuya ilişkin en son durumu gösteriyordu: "Bunları onların yanına bırakmayacağım. Onlar bir çete. En kısa zamanda olağanüstü kongreye gidip onları düşüreceğim. Dalavereyle bu işler yürümez."

Erdal KILIÇOĞLU

İşte mahkûm imrendiren bir cezaevi: Dışarda çocuk, bahçede ağaç, alt katta da apartman sakini

ADALET / KİRADA OTURAN MAHKÛMLAR

Ev tipi cezaevi

Trabzon'un Yomra kazasında 4 katlı bir apartman var. Devlet bu apartmandan daire kiralamış, hem de cezaevi olarak. Apartmanın bir başka kiracısı da Yomra kazasının savcısı

Apartmanın üst katında oturan adam balkondan, yarı beline kadar sarkmış, bağırıyordu:

—Fazla ekmeğiniz var mı?

—Var abi, sen de buzdolabında-

Bu cezaevinden şimdiye kadar tek kişi bile firara yeltenmemiş, işler hep yolunda gitmiş

ki bizim yağı verir misin?

Bu diyalog mahalledeki herhangi iki komşu arasında geçse, elbette dikkati çeken bir yanı olmazdı. Ama, bir cezaevi mahkûmuyla, üst kattaki komşusu arasında geçiyordu.

Trabzon'un Yomra kazasında bir apartmanın giriş katında bulunan kapalı cezaevinde ne kapılar demirdi, ne de ranzalar. Sadece ve sadece her an kapısı açık olan koğuşun penceresi demir parmaklıydı, ama o da yine alışılmışın dışında, gri değil, kahverengine boyanmıştı. Giriş kapısı tahtadandı ve normal ev kapısından hiçbir farkı yoktu. İnfaz koruma memuru bir ev anahtarıyla kapıyı açıyor, çıkarken de evinden çıkarmışcasına tek kilitle kilitliyordu...

13'ü hükümlü 2'si tutuklu 15 mahkûmun kaldığı cezaevinde, koğuşun önünde uzanan bahçe normal bir evin bahçesi gibiydi. Kimi mahkûmlar köşedeki gölgelikli çardakta yatarken, kimileri volta atıyor, kimileri kitap okuyor, kimileri de mutfaktan gelen yemek kokularının yaratıcısı oluyordu. Seyirde, hoş bir dostluk, neşeli bir sohbet gözleniyordu. İnfaz koruma memuru arkadaşlarıydı sanki... Zaten onlara mahkûm gibi davranan yoktu ki...

Firar hiç olmamış. Mapusların zoru akşam indiğinde başlıyordu. Sevdalıydı çoğu. Apartmanın üst katlarında oturan ailelerin ışıkları bir bir yandığında evlerinde olamamanın sıkıntısı çöküyordu içlerine. Ama, gündüz bahçede otururken kendileriyle sohbet eden, oyunlarıyla onları neşelendiren çocuklar, elli metre uzaktaki dalga sesi, haftada bir kez istedikleri kadar, diğer günler ise daha kısa olmak kaydıyla görebildikleri, hem de sarılıp, diz dize oturabildikleri yakınları, canlarının çektiği yemeği yapıp yiyebilmeleri, istedikleri gazeteyi, kitabı okuyabilmeleri, kendilerine hiçbir yaptırım uygulanmaması, apartman halkı ile girebildikleri ilişkiler... Bunların hepsi, onlara cezaevinde olduklarını unutturuyordu kimi kez.

"Artık apartman katında cezaevi pek kalmadı" diyordu, kendisi de aynı apartmanın kiracısı olan Cumhuriyet Savcısı Ömer Kaya. 1963 yılından beri cezaevi olarak kullanılıyordu burası. Aslında kapalı cezaevi statüsündeydi ama yarı açık cezaevi uygulaması yapılıyordu. Çünkü hükümlü çoktu. Apartmanın zemin katında olması bugüne kadar hiçbir sorun çıkarmamıştı. Mahkûmlar ve apartman sakinleri bir aile gibi olabiliyorlardı zaman zaman. Ailelerden bir şikâyet gelmediği sürece de mahkûm-aile-komşu ilişkilerine müdahale edilmiyordu, zaten geçmişte de öylesi bir şikâyet söz konusu olmamıştı. Öyleki yine bunca yıldır disiplin cezası alan tek tutuklu olmadığı gibi, onca kolaylığına rağmen bir firar girişimi de yoktu.

Ev sahibi Ömer İnce, bina yapılır yapılmaz devlete kiralamıştı bahçe katını. "Devlet kiramı iyi verdiği sürece şikâyetim yok" diyordu. Kiranın azlığından dolayı bir ara dava açmış ama kaybetmişti... Neyse bu yıl biraz daha yükselecekti kira bedeli. Şu anda devlet İnce'ye ayda 160 bin lira ödüyordu. Ara sıra girerdi cezaevine. Kırıkları, çatlakları olduğu zaman, ev sahibi olarak kendisinin bakması gerekiyordu. Mahkûmlar mapus gibi yaşamazlardı ama yine de pek girmek istemezdi içeriye. "Mapushane yüzü ne de olsa soğuk oluyor" diyordu İnce.

Apartmanda üç yıl oturmuş adliyede görevli Ali Bekir de mahkûmlarla sıcak ilişki kuranlardandı. Öyleki evde ekmek vs. kalmadığı zaman mahkûmlardan ister, mahkûmlar da bir şey gerekli olduğunda tavana vurarak Bekir'lerin balkona çıkmasını sağlarlardı. Evdeki buzdolabı yıllar yılı mahkûmların yağlarını, etlerini, sütlerini de soğutmuştu. Ramazanda evde pişen yemekten mahkûmlara da verirler, karısı değilse de Ali Bekir, iftar için sık sık mapus sofrasına inerdi. Hatta bir bayramda savcının izniyle bir folklor ekibini cezaevine getirmiş ve bahçede onlara güzel bir bayram günü yaşatmıştı. Mahkûmlar, kendi çocukları yerine Bekir'lerin çocuğunu az mı sevmişlerdi?

Apartman sakini Selma Güney ise alt katlarında bir cezaevi olmasını ilk başlarda yadırgamıştı. Ama sonradan ailece kanıksamışlardı. Mahkûmlardan hiçbir rahatsızlık

Savcı Ömer Kaya: "Yatan da memnun, çıkan da"

duymadıkları gibi, kimi kez onların mahkûm olduğunu bile unutuyorlardı. Dört yaşındaki çocukları da baştan çok yadırgamış "Kim bu amcalar anne?" diye sormuştu. "Onların evi de orası" cevabı üzerine çocuk iyiden iyiye komşuluk ilişkilerine girmiş, amcalarına şarkı da söyler olmuştu ara sıra. Maliyede memurluk yapan Fatma İnce ise cezaevi ilk açıldığından beri orada oturuyordu. Boyunca kız evlat yetiştirmişti... Evlerine çıkan merdiven cezaevi bahçesinden görünürdü ama ne bir gün laf atan olmuştu, ne de rahatsız eden... "Cezaevinin üst katı eskiden adliye idi. O zaman gürültüden çok rahatsız olurduk, bunların zararı yok..." diyordu.

Mahkûmlar da denize girer... "Çok iç içe olunduğu için insani

Evsahibi Ömer İnce bir tek aldığı kiradan şikâyetçi

ilişkilerin gelişmesi engellenemiyor," diyordu Savcı Ömer Kaya. İsteyen elbette yemek verebilirdi. Ama kontrol edilip öyle giriyordu yemekler içeri. Kendisi de Ramazan aylarında mahkûmlara iftara giderdi. Hatta bahçede masatenisi oynamak en büyük zevklerinden biriydi. Daha önceki savcılardan mahkûmları çıkarıp denize götürenler de olmuştu. Ama kendisi götürmüyordu.

Mahkûm E.K. "Burası cezaevi değil, kamp" diyordu. Daha önce kaldığı yerde sadece gökyüzünü görürlerdi. Gerilimli bir ortam olurdu hep. Kavga bile ederlerdi kimi kez. Ama şimdi... Dağ, bayır... Çocuklar şuraya çıkıp oynarlarsa onları da görüyorlardı. Kendilerini çevreleyen 2 metrelik duvarın hemen ardındaki dünyayı çok yakından izleyebiliyorlardı. Gardiyanlarla aralarında hiç sorun çıkmazdı. Baskı yoktu, karşı çıkılacak bir şey de yoktu. R.Y. ise hayata yabancılaşmadığı için çok memnundu. Çıkınca, cezaevinden çıkan insanlarda görülen uyum zorluğunu yaşamayacaktı o. Hepsi aynı şeyleri söylüyorlardı.

Yatan da memnun, çıkan da. Yomra Cezaevi'ne altı yıldan fazla cezası olan mahkûmlar gönderilmiyordu. Ama daha çok ceza almış da olsa başka yerdekiler "torpil koyup" buraya gelmek istiyorlardı. Aslında fazla kalabalık olması iyi değildi, çünkü topu topu tek koğuştu. Kapasitesi 20 kişi olan cezaevinde 50 kişi kaldığı bile olmuştu. "Memnunlar çok, yatan da memnun, çıkan da" diyordu Ömer Kaya. Bunun tek nedeni mahkûmlara iyi davranılıyor olmasıydı. İnsani yaklaşım, huzurlu cezaevleri yaratabiliyordu. Ama devletin kendi malı olan bir cezaevi yaptırmak zorundaydılar artık. Yer bile bulmuştu Kaya. Gerçi o zaman mahkûmlar her şeyden önce böylesi "samimi" bir yaşamdan uzaklaşacaklar ve gerçekten "mapus" olacaklardı ama kanunlar böyleydi.

Savcısı memnun, mahkûmu memnun, çevre halkı memnun... Yomra'da hayatla iç içe varlığını sürdüren cezaevi, böylesi bir inanılmazlığı bir süre daha yaşayacak ve yaşatacaktı. Ve memnun olmayan sadece ağır çalışma koşullarından yakınan, infaz koruma memurları olarak kalacaktı.

Sevkuhan NEVSUHAN

MİLLİ PİYANGO DAVASI

Biletin dili olsaydı...

Çivrilli lokantacı 100 milyonluk Milli Piyango biletinin parasını aldıktan sonra kayınpederi tarafından bilet hırsızlığı suçlamasıyla mahkemeye verildi

Lokantacı Ali Duyar söylendiği gibi bir dolandırıcı mıydı? Yok eğer masumsa o zaman kayınpederi mi kendisinden para sızdırmaya çabalıyordu? 100 milyonluk bir piyango biletinin öyküsüydü bu. Mehmet Duyar, elindeki ekstra yılbaşı biletini listeden bakması için damadı ve aynı zamanda kardeşinin oğlu olan Ali'ye uzatıvermişti. Mehmet Duyar o an 100 milyon lirayı kendi elleriyle damadına verdiğini bilemezdi, gerçeği 3 ay kadar sonra öğrenip başını taşlara vuracaktı. Bileti ele geçiren damat Ali Duyar da geri verecek değildi ya... Aynı gün gidip 100 milyonu cebine indirmişti. Ve Ali Duyar böylelikle bütün Çivril halkının "açıkgöz damat" şeklindeki yakıştırmasına hak kazanmıştı.

Tam bilet. Mehmet Duyar, yılbaşı özel çekilişinden 15 bin lira vererek tam bir bilet almıştı. Herkes gibi onun da hayalinde 100 milyona kavuşmak vardı. Derken ekstra çekiliş yapıldı, ne var ki 100 milyonun talihlisi bir türlü ortaya çıkmadı. Halbuki talihkuşu kendisine konmuştu. Mehmet Duyar biraz "iyi" içerdi, üstelik o sıralar hasta olması nedeniyle de 100 milyonluk bileti günlerce cebinde taşımıştı. Nihayet 14 gün sonra damadı Ali'nin lokantasına şöyle bir uğradı, laf lafı açtı, Ali Duyar kayınpederinde bakılmamış piyango bileti olduğunu öğrenince "Baba ver ben onları bir kontrol edeyim" diyerek almış, listeye baktıktan sonra "Senin biletine amorti çıkmış, al şu 15 bin lirayı diyerek bileti kendi nüfusuna geçirmişti. O andan itibaren Ali Duyar 100 milyonun sahibi olmuştu. Aynı gün yanına Çivril Emlak Kredi Bankası Müdürü Eşref Işık' ile Aydın Ziraat Bankası'na giderek 100 milyon lirayı çekmiş, parayı daha sonra Çivril Emlak Kredi Bankası'na havale ettirmişti. Artık o da zenginler safında yerini almış sayılırdı, ne var ki bu güzel haberi duymaktan Çivril halkını mahrum bırakmış, zengin olduklarını sadece karısına söylemişti.

Umduğunu bulamayan. 100 milyonluk bilet öyle ya da böyle sahibini bulmuştu, ama bu alışverişten umduğunu bulamayan biri vardı: Bileti satan seyyar piyango satıcısı Mustafa Erdoğan... Onun da kafasında biletin sahibinden yüklü bir bahşiş koparmak vardı. Ama bu pek kolay olmamıştı, çünkü biletin kimde olduğu o ana kadar henüz duyulmamıştı. İş yine kendisine düşüyordu, birkaç ay araştırdı, soruşturdu sonunda bileti Mehmet Duyar'a sattığını hatırlayabildi. Ve Mehmet Duyar'ın kapısına dayandı bahşişini alabilmek için. İşte o an her şey anlaşıldı. Mehmet Duyar, 100 milyonluk bileti damadına verdiğini, piyangocunun söyledikleri üzerine anlamıştı. Piyango satıcısı Mustafa Erdoğan bileti Mehmet Duyar'a sattığını çok iyi bildiğini belirterek şöyle diyordu: "Özel çekiliş biletleri pahalı olduğu için fazla alamamıştım, bende 6 tane tam bilet vardı. Şimdi bile bu biletleri kime sattığımı, isimleriyle birlikte hatırlıyorum. Diğerlerine sordum, onlarda değilmiş. Mehmet Duyar'a bileti sattığımı çok iyi biliyorum."

AHMET KÖKÇÜ / NOKTA

Kayınpeder (solda) diyor ki, talih kuşu benim başıma konmuştu... Bileti çoktan bozduran damat ise zenginliğin keyfini çıkarıyor.

Mehmet Duyar da 100 milyonluk bileti piyangocudan aldığını iyi bildiğini söylüyordu. Ve paralarını almak için damadının yanına gitmişti. Oysa Ali Duyar, piyango biletinin kendisine ait olduğunu, bu bileti kendisine kayınpederinin vermediğini iddia ediyordu. "O biletçiden 15 bin lira vererek bileti kendi ellerimle aldım" diyordu Ali Duyar ve kayınpederini suçluyordu: "Benden para sızdırmak istiyor olabilir, bu yüzden bana bu oyunu hazırladılar, bundan eminim."

Mehmet Duyar ise damadına veryansın ediyordu: "Kendisine güvenip bileti bakması için verdim. İnsan, amcasına, kayınpederine hiç böyle bir şey yapar mı? Kendisine kızımı verdim, şu an çalıştırdığı lokantayı verdim. Sonunda bana bu namussuzluğu yaptı. Elimizde çok kuvvetli delillerimiz var. Bileti kendisine lokantada verdiğimi görenler var, biletçi bileti bana sattığını söylüyor. Mahkemeyi kazanacağımıza eminiz." Mehmet Duyar, çok yakını olduğu ve olayın fazla büyümesini istemediği için paranın yarı yarıya paylaşılmasını önerdi. Ancak Ali Duyar buna yanaşmıyordu. Köşeye sıkışan ve artan baskılar üzerine 100 milyon liralık hesabından 25 milyon lirayı kayınvalidesi Cemile Duyar'ın, 5 milyon lirayı da Mehmet Duyar'ın üzerine yatırmıştı. Ancak bu miktar anlaşmaları için yeterli olmamıştı. Ali Duyar'ın bu paraları niye yatırdığını soranlara ise "Onlardan biraz arazi aldım" diye yanıt veriyordu.

Mehmet Duyar'ın avukatı Çomakoğlu Denizli Barosu'nun da başkanı

Dava açılıyor. Mehmet Duyar, Çivril Sulh Hukuk Hakimliği'ne başvurarak biletin gerçek sahiplerinin kendileri olduğu ve biletin ellerinden hileyle alındığı savıyla dava açıyordu. Amaçları, damadın hesabında bulunan 70 milyonun tamamını almaktı. Avukatları, Denizli Barosu avukatlarından Behçet Çomakoğlu'ydu ve çok iyi delilleri olduklarını öne sürüyorlardı. 70 milyon liranın yasal faiziyle ödenmesini, ve paranın çekilmesini önlemek için tedbir konulmasını istiyorlardı. Ancak mahkeme bu isteği reddetmişti.

Davalı Ali Duyar cephesi ise mahkemenin sonucundan çok daha iyimser görünüyorlardı. En çok güvendikleri nokta da 3670 sayılı Milli Piyango Teşkiline Dair Kanun'un 10. maddesiydi. Bu madde de: "Milli Piyango hamiline aittir. İkramiye veya amortinin ödenmesi için biletlerin ibrazı şarttır" şeklindeydi. Davalı Ali Duyar'ın avukatları açılan davanın yersiz ve mesnetsiz olduğunu öne sürerek reddini istiyorlardı. Karşı tarafın tanık dinletmesi isteminin de hukuken yersiz ve olanaksız olduğunu da öne sürüyorlardı, ve şöyle diyorlar: "Bu kabil davalarda iki tanıkla biletin kime ait olduğunun ispatı mümkün olsaydı, adliyelerin iki tanıkla Milli Piyango davalarıyla dolup taşması gerekirdi."

Milli Piyango mevzuatını da yakından ilgilendiren son yılların en ilginç alacak davalarından biri geçtiğimiz ay içinde Denizli'nin Çivril kasabasında sessiz sedasız başlamıştı. Çivril Sulh Hukuk Hakimliği kimin lehinde kararını verecekti, bu herkes tarafından merakla bekleniyordu. Biletin gerçek sahibinin kendisi olduğunu ve biletin elinden hileyle alındığını öne süren Mehmet Duyar paralarına kavuşacak mıydı? Yoksa herkesin "kurnaz" olmakla onore ettiği Ali Duyar, kimilerince kendisine ait olmayan paraları afiyetle yiyecek miydi? Mehmet Duyar'ın kuvvetli dediği tanıkları davayı kazanmalarına yeter miydi? Yoksa Milli Piyango teşkilatının geçerli olan uygulaması mı baskın çıkacaktı? Büyük bir olasılıkla dava Çivril'de sonuçlanmayacak, Yargıtay'ın ilgili dairelerinde sonuçlanmak için sıraya girecekti. Eğer, davayı Mehmet Duyar kazanırsa, bundan sonra denildiği gibi adliye koridorları bu tip davalar için sıra bekleyen kişilerle dolabilirdi... Dava 6 Haziran tarihine, tarafların delillerini bildirmeleri için ertelendi.

Ahmet KÖKÇÜ

ARADIKLARINIZ BULAMADIKLARINIZDIR

Uygulama uygun ortam ister,
Bulamadım diye
Düşüncelerinizi bir kenara atmayın.
ARAYIN...
Hele bu konu İŞ ise,
Duyarlılığınıza hak veriyoruz.
Bugün aradığınız İŞİ bulabilir,
Düşündüklerinizi Görebilirsiniz.
GELİN GÖRÜŞELİM...

Samanyolu Sok. No. 7 kat. 1 Osmanbey

BİR BEKLENTİ

Bilmece, bulmaca, oylamaca

Siyasi yasakların kaldırılması amacıyla anayasa değişikliği tartışmalarında ortalık iyice toz dumana karışmış görünüyor... Muhalefet liderleri ve basın, Özal'ın aslında yasakları kaldırmak gibi bir niyeti olmadığını, "suret-i hak"tan görünerek bir Meclis oylamasıyla pekâlâ mümkün olabilecek gelişmeyi halkoyuna, hatta bir "referandum" kılıfı altında bir "plebisit" yaparak götürmeyi planladığını ve yüzde 60 da katılma koşulu getirerek olumsuz sonuç almayı garantileyeceğini öne sürdüler...

Evren açıklama yapmadı

Cumhurbaşkanı Evren de açıklama yapmamakla birlikte, yasakların kalkmasından yana olduğunu ve yüzde 60 katılım koşulunda ısrarlı olmadığını hissettirdi.

Bunun üzerine Özal , barajı tüm seçmenlerin en az üçte birinin (yaklaşık yedi milyon) kabul oyu kullanması koşuluna bağladı. Muhalefet her türlü baraja karşı çıkıyor.

BİR PORTRE

Ahmet Özal

Basının "veliaht" ilan ettiği başbakan çocuğu, nihayet basına ayrıntılı bir şekilde iç dökerek konuştu ve "Burası krallık mı ki veliaht olayım, hem siyaset bana göre değil" dedi. Ahmet, babası yüzünden başına gelmedik kalmadığını, işadamlarının iş tekliflerini ve hatta peşine kiralık kadınlar taktıklarını açıkladı.

Ahmet Özal ABD'de temizlikçilik, hamburgercilik, benzincilik, kamyon şoförlüğü ve bulaşıkçılık yaparak iktisat okumuş. Babası, "Hem hayatı, hem İngilizceyi öğrensin" diyerek çalışmasını desteklemiş. Siyasete atılmasını babası biraz istiyor ama annesi hiç istemiyormuş.

Efe ile Zeynep'in ağabeyi Ahmet, ANAP'ın gelecek seçimlerde yeniden iktidar olacağına muhakkak gözüyle bakıyor, kimseye hayır diyememekten yakınıyor, "Süleyman amca ve Nazmiye teyzesini çok sevdiğini" belirtiyor ve babasında beğenmediği özellikler arasında "çok tolerans, aşırı iyi niyet, hesap sormamak" gibi nitelikler sayıyor..

BATUHAN KİRAN/NOKTA

Açlık grevi, gösteri yürüyüşü derken DGM sanık sandalyesine...

ÖĞRENCİLER

Davaya ve eyleme devam

Tek tip öğrenci derneği kurulmasını amaçlayan tasarıyı protesto eden 63 öğrencinin yargılanmasına İstanbul DGM'de başlandı. 31'i tutuklu olan öğrenciler hakkında 1,5 - 3 yıl arasında hapis cezaları isteniyor. 25 Mayıs günü de Ankara'da 109 öğrencinin yargılanmasına başlanacak. Öte yandan Van'da oruç tutmadığı gerekçesiyle öldürülen öğrenci Şirin Tekin için İstanbul üniversitelerindeki tüm dernek temsilci ve üyeleri Turan Emeksiz anıtı önünde saygı duruşunda bulundular.

HAFTANIN İNCİSİ

"Sosyalist hükümetimizin ilk sabahında minarelerdeki tüm horparlörleri sökeceğimizi şimdiden açıklamakta yarar buluyorum. Kimsenin ve özellikle emekçi yığınların sabah uykusunu böldürmeyiz. Ancak sosyalist düzenimizde duasını yapmak ve namazını kılmak isteyenleri istedikleri zaman haberdar edecek telefon sistemi rahatlıkla kurulabilir."

Yalçın Küçük

BİR FOTOĞRAF

İstanbul'da baharın ucu görününce ortalık da şenlenmeye başladı. Dalan'ın gözleri kadar mavileşme yolunda hızla ilerleyen Haliç kıyılarında, geçtiğimiz günlerde bir koşu ve bir de uçurtma yarışı yapıldı. Koşu geleneksel curcuna içinde geçerken, kazananlara verilecek madalyonların yağmalanması ve toz toprak içinde güvenlik görevlilerinin kasketlerini kaybetmeleri gibi hoşluklar yaşandı... Uçurtma şenliğinde ise üzerinde "Önce başörtü" yazılı bir uçurtma dikkat çekti.

HÜRRİYET

KISA... KISA....

• **Başbakan Özal, Hazine ve İstanbul** Ticaret Odası'nın enflasyon rakamı yayınlamasını, kamu bankalarının batık kredilerin miktarını, SSK'nın ücret istatistiklerini, gelir dağılımı araştırmaları sonuçlarını, kişi başına protein tüketimindeki ve kalkınma hızındaki düşüş oranının açıklanmasını yasakladı!

• **Ramazanda eşine sarılıp sokakta** dolaşan Süleyman Akın, polise hakaretten tutuklandı.

BASINDAN YORUMLAR

Yok devenin pabucu

İstanbul'da sosyalistlerin "Merhaba 1 Mayıs" gecesinde birbirleriyle atışan iki sosyalist, doçent eskisi **Yalçın Küçük**'le kırk yıllık yeni şair **Can Yücel** barışmışlar: Hem de Rus usulü öpüşerek.

Resmi **Tercüman**'da görmüşsünüzdür. Eğer mübarek Ramazan gününde mideniz kabarmadan seyredebildiyseniz... Zira Rus usulü öpüşme dudaktan dudağa oluyormuş. İki erkek dudak dudağa.(...)

Ne var ki, Emek Sineması'nın salonlarında, iki bine yakın sosyalist bu manzarayı hiç yadırgamamışlar hattâ alkışlamışlar. Demek ki Rus usulü olsun da... Ne olursa olsun... Hattâ anlaşılıyor ki Rus usulü öpüşme bir nevi propaganda, Rusya'ya sempati gösterisi mahiyetinde kabul edilmiş.

Ergun Göze, 5 Mayıs, Tercüman

Faşizmin ayak sesleri

Eski sağ terör, şimdi din kılığına bürünerek geri gelmektedir. Van Üniversitesi'ndeki oruçsuz öğrencinin öldürülüşü, sanıldığından çok daha büyük bir tehlikeyi haber veriyor.

Bu tehlike, sanıldığı gibi, Kubilay olayına benzer cinsten kara cahilliğe dayalı basit bir gericilik olayı değil.

Humeyni'ninkine benzer bir İslam radikalizminin belirtisi de değil. Onda hiç olmazsa dış bağımlılığa, sömürüye, bozuk toplumsal yapıya cephe alan bir yön var.

EMRE ULAŞ/NOKTA

Hayır, bu, görüntüler, dış bağımlılığı, sömürüyü, toplumsal yapıdaki bozukluğu büsbütün artıran bir ekonomik modelin savunuculuğuyla birleştirildiği zaman, düpedüz faşizme gidişten başka bir anlam taşımaz.

Tepki ve coşku unsuru olarak, başka unsurlardan çok dini kullanan bir faşizm.

Cumhuriyetçiler için olduğu kadar temiz inanç sahipleri için de taşıdığı büyük tehlike burada.

Mümtaz Soysal, 6 Mayıs, Milliyet

Öp babanın elini

Sayın İnönü **"Gelmiyorum"** deyince SHP'nin 1 Mayıs'ı kutlama törenleri **kendiliğinden** iptal edildi. (...)

İnönü'nün bu tavrını beğenmeyen sosyal demokratlar var...

Onlar kimdir, biliyor musunuz?

Hiçbir zaman **iktidar olmayı düşünmeyip** sandıkla daima ters düşmeyi yeğleyen **eksantrik** solcular..

Slogan sevdalıları,

Gösteri meraklıları..

Aktiviteyi sadece mitinglerde ve kapalı salon toplantılarında arayan **muhalefet artistleri**..

Gorbaçov'un yumuşattığı TKP'yi beğenmeyen **doktrin müteahassısları**..

Ama gerçek nerde?

Oy nerde?

Sandık nerde?

Toplum nerde? Kendileri nerde?

Velhasıl, tatlı birer meşgale sahipleri.. Meslek değil, meşgale...

Sırtlarında yumurta küfesi de yok.

Sorumluluk da yok.

Hesap verecekleri merci de yok.

Onlar tatmin olsunlar, yeter... İsterse sandık boş çıksın.

Ne güzel bir hayat...

Ne tatlı bir klüp bu...

İktidar olup da ne olacak?

İşçi meselesine köklü çare aramaktansa, **senede 1 gün** "emek nutukları" atmak, işsiz güçsüz şairler, başarısız doçentler ve kariyersiz profesörler için çok da eğlenceli...

Bayram, onların bayramı. İşçinin değil.

Ama ne tuhaf.

Hiçbiri de kendi çocuğuna **"Büyüyünce işçi ol evlâdım"** demiyor.

Rauf Tamer, 4 Mayıs, Tercüman

Reagan'ın daveti üzerine Amerika'ya yapacağı ziyareti erteleyen Evren, Türkiye-ABD ilişkilerinde yeni bir sayfa açtı

TÜRKİYE-ABD İLİŞKİLERİ

Yine limoni

Amerika'nın Türkiye'ye yaptığı askeri yardımları kısıtlaması ve Ermeni tasarısının komisyonlardan geçmesi üzerine başlayan gerginlik, Evren'in gezisini ertelemesiyle yeni bir aşamaya girdi. Bu gelişme, Türk kamuoyuna eski bunalımlı günleri anımsatıyor

Dışişleri'nde epeydir bir telaş yaşanıyordu. Gidecek mi, gitmeyecek mi? Gitse mi derdimizi daha iyi duyururuz, gitmese mi? Gitmediği takdirde Ermenilerin ekmeğine yağ mı süreriz? Yoksa, gitmemesi ABD yönetiminin kendine gelmesini mi sağlar? Peki ya gidişinden sonra Ermeni tasarısı Kongre'den geçerse halimiz nice olur? Ayrıca, daha SEİA'nın mürekkebi kurumadan yardımları kırpmalarını sineye mi çekeceğiz? Yok, artık tepkimizi duyurmanın zamanı geldi. Yoksa daha serinkanlı mı olmalıyız?

Tartışmalar böylece sürüp giderken, bir yandan da gezinin programı belirleniyor, görüşülecek kişiler saptanıyor, yerler ayırtılıyordu. Bu arada Özal'ın, gitmesinden yana olduğu üstü kapalı bir şekilde belli oluyordu. Evren ise, önemli kuşkular taşıyordu. Ermeni meselesinde hassastı. Üstelik Türk kamuoyunun görüşü yavaş yavaş gitmemesi gerektiği yönünde billurlaşıyordu. Sonunda kararını verdi: Amerika gezisini erteleyecekti. Gerekçe olarak Washington'a nazik bir şekilde iç meseleler gösterilecekti ama herkes bunun Amerikan yönetimini "düşündürmek" amacını taşıdığını biliyordu. Türkiye'nin Amerika ile ilişkilerinde yine gergin bir dönem başlıyordu.

Böyle olacağı belliydi. Aslında bu yeni bunalım hiç de habersiz gelmemişti. Özal hükümeti, pazarlıkları bir buçuk yıldır süren Savunma ve Ekonomik İşbirliği Anlaşması (SEİA)'nın artık bir an önce sonuçlandırılmasını istiyordu. Böylece tüm gücünü AET taarruzuna yöneltebilecekti. Muhalefet ise anlaşmanın imzalanmasına zamanlama açısından karşı çıkıyor ve Ermeni tasarısının kaderinin belli olmasından sonraya bırakılmasını istiyordu. Bu, Türkiye'nin elinde iyi bir koz olabilirdi. Tüm karşı çıkışlara rağmen, üsler anlaşması olarak da bilinen 1980 tarihli SEİA'nın 5 yıl daha uzatılmasını öngören "ek mektup", 16 Mart'ta Halefoğlu ve Shultz tarafından Meclis'ten kaçırılırcasına imzalanıyordu.

Bundan sonra ABD'nin olumsuz tutumları peş peşe gelecekti. Daha SEİA'nın mürekkebi kurumadan, Türkiye'ye yapılan askeri yardımlar, ABD yönetiminin istemine karşın komisyonlarda yarı yarıya düşürülüyordu. Bunun yanı sıra, Amerikan silahlarının ülke dışında kullanımı yasaklanarak, Kıbrıs konusunda üstü örtülü bir ambargo getiriliyordu. Dahası askeri yardımlardaki Türkiye ile Yunanistan arasında mevcut 7'ye 10 oranı, kaldırılacağı vaat edilmesine rağmen aynen korunuyordu. SEİA çerçevesinde öngörülen ek askeri yardımlar da suya düşüyordu.

Koşullar, sınırlamalar peş peşe şürüp giderken, Özal hükümeti SEİA ek mektubunu askıya aldığını açıklayacaktı. Ancak bu protestonun içerdeki tepkileri yatıştırmak dışında, ABD Kongresi'nde yankı bulması biraz kuşkuluydu.

Bütün bunların üstüne, 24 Nisan gününü, "Ermeni Soykırımını Anma Günü" ilan eden tasarı ilgili komisyonca kabul edilerek Genel Kurul'a gönderiliyordu. Ankara alınacak tavrı belirlemeye çalışıyordu. Özal, Reagan'ın vetosunu beklemek gerektiğini savunurken, Evren bunu yeterli görmüyordu. Başkentte genel kanı, ABD yönetiminin Kongre'de Türkiye ile ilgili meseleleri vaatleri doğrultusunda yeterli derecede savunmadığıydı. Ankara'dan güçlü bir tepki beklenmiyor olsa gerekti. Artık bu tepkiyi göstermenin zamanı gelmişti.

Tarihin hatırlattıkları. Bu, ABD ile ilişkilerde yaşanan ilk bunalım değildi. Türkiye, 1947 Truman Doktrini ile başlayan Türk-Amerikan savunma işbirliğine bağlılığını her fırsatta kanıtlamaya çalışıyordu. Bunun için Kore'lere kadar bile gidilmişti. Fakat nedense en çok ihtiyaç duyduğu kritik anlarda dostu tarafından yalnız bırakılmış, hatta bazen cezalandırılmıştı.

1960'larda Kıbrıs bunalımı sırasında Türkiye bunun acısını epeyce çekmişti. O yıllarda, Kıbrıslı Türkler üzerindeki baskılar oldukça yoğunlaşmıştı. Türkiye garantör devlet olarak 5 Haziran 1964'te duruma müdahale etme kararı alıyordu. İşte tam o sırada dönemin ABD Başkanı Johnson, Başbakan İnönü'ye sert bir tehdit mektubu yolluyordu. Buna göre Türkiye dış politika davranışlarında Amerika'ya danışmak zorundaydı. Türkiye'nin garantör devlet sıfatı ile Kıbrıs'a müdahalesi meşru sayılmayacak ve bundan doğacak bir Sovyet saldırısı karşısında NATO müttefikleri kılını dahi kıpırdatmayacaktı. Ayrıca, ABD'nin verdiği silahların kullanılmasına da izin verilmiyordu.

İnönü bizzat Washington'a giderek tepkisini dile getirecekti. Ama yine de, Türkiye'nin Kıbrıs konusundaki tutumu değişmek zorunda kalmıştı. Bu olay Türk kamuoyunda Amerikan aleyhtarlığının yükselmesine neden olacak ve iki ülke arasındaki ilişkilerde bir gedik açacaktı.

İnönü ve Johnson: Adları yıllar sonra bunalımlı bir dönemi çağrıştıracaktı

Benzer bir bunalım da 1974 Kıbrıs Barış Harekâtı sırasında yaşanmıştı. Amerika bu kez de, Türkiye'ye verdiği silahların NATO dışı kullanıldığı gerekçesiyle silah ambargosu uygulayacaktı. Bunun üzerine, Türkiye Demirel hükümetinin 1969 yılında imzalandığı Savunma İşbirliği Anlaşması'nı tek taraflı olarak yürürlükten kaldırıyordu. Ambargo, ancak 1978'de Carter yönetimi zamanında son bulacaktı. Fakat arkasında Türk-Amerikan ilişkilerinin geleceğini etkileyen daha da büyük bir gedik bırakacaktı.

En zor günlerinde "dostu" tarafından yalnız ve çaresiz bırakılmanın acısını yaşamış olan Türkiye, artık daha temkinli olmak zorundaydı. Dost kazıklarına karşı uyanık olmalı ve zamanında tepki göstermeliydi. İşte bu yüzden, Evren gezisini erteleyecek ve ufuktaki Kongre kararlarına göre tavrını belirleyecekti●

Johnson mektubu ile doruğa ulaşan Amerikan aleyhtarlığı, 1968'te gençliğin 6. Filo'ya karşı eylemlerinde ifadesini buldu

İTALYA / PASOLİNİ CİNAYETİNDE YENİ BİR ZANLI

Bir "hayat erkeği" daha

Sinemada "eşcinsel estetiğin" öncülerinden Pier Paolo Pasolini'nin gerçek katili aradan 11 yıl geçmesine rağmen ortaya çıkmadı. Şüpheler son günlerde başka bir nedenden dolayı tutuklanan "Çingene Johnny" adında bir sabıkalı üzerinde yoğunlaşıyor.

Ev, gökle yeryüzünün buluştuğu noktadaydı. Genç adam aristokratlara ait bir malikâneye benzeyen bu eve bir Tanrı misafiri olarak gelmiş, diyalogsuzluk nedeniyle sıkıntıdan patlayan tüm ev halkının hayranlıkla dinlediği ve giderek tutulduğu bir dost haline dönüşmüştü. Bu tutkunluk öyle güçlüydü ki evin annesi, genç kızı, hizmetçisi, babası ve delikanlısı birer birer onunla sevişmekten kendilerini alıkoyamıyorlardı. "Karizmatik bir büyü"ye sahip genç adam geldiği gibi törensiz bir biçimde evi terk ederken ardında aile düzeni yıkılmış, aristokratik ilişkileri sarsılmış bir avuç insan bırakıyordu... 1975 yılında acımasız bir sürücünün tekerlekleri altında "taammüden" öldürülen İtalyan yönetmen Pier Paolo Pasolini'nin başyapıtları arasında sayılan "Teorema" filmi bu çarpıcı sahneleriyle gösterildiği yıllarda büyük tartışmalara yol açmıştı. Bilinçli eşcinsel yönetmenliğinin yanı sıra yazar ve ozanlık yönleriyle de tanınan Pasolini, sinemada "eşcinsel estetiğin" öncülerindendi. Kendisi de eşcinselliğini, açık ve bilinçli bir şekilde yaşardı. Komünist inancını Hıristiyan bir ahlakla bağdaştırmaya çalışırdı ama TV'ye karşı çıkan yanıyla radikal ve cinsel tercihiyle de "anti-burjuva"ydı.

Böylesi çok "renkli" ve yetenekli bir insanın katli ancak geçtiğimiz günlerde biraz olsun aydınlatılabildi. Bundan 1 ay önce, ılık bir Roma gecesini polislere açtığı ateş ve kaçırdığı genç kızla dehşete bulayan "Çingene Johnny" adında biri yakalandı. Aynı zamanda bedenini eşcinsellere satan bir "hayat erkeği"ydi Johnny. O gece bir polisi öldürmüş, kendini izleyenlere ateşle cevap vermiş, sonunda peşine düşen atlı, köpekli ve helikopterli jandarmalara yakayı ele vermişti. Soruşturmanın derinleştirilmesiyle henüz 27 yaşında olan "Çingene" lakaplı Giuseppe Mastini'nin geçmiş-

Pasolini, sinemada "eşcinsel estetiğin" öncülerindendi

Kendini eşcinsellere satarak geçinen Çingene Johnny Pasoli'nin katillerinden biri mi?

Ritz, Madrid

BİNBİR NEDENLE GEREKLİ KART

Diyelim ki ülkenizde veya yurt dışında iş ya da eğlence amacıyla seyahattesiniz ve konuk ağırlıyorsunuz. Ve Madrid'deki Ritz oteli gibi lüks otellerde kalıyorsunuz.

Visa Premier Kartının tüm mali gereksinmelerinizi karşılayacağından daima emin olabilirsiniz.

Daha yüksek harcama imkânlarının yanı sıra, dünyanın her yerinde nakit avans çekebilmenin ve acil durumlarda yeni kart alabilmenin verdiği iç rahatlığı.

Ayrıca, bilet ücretini kartla ödediğiniz zaman bedava ve otomatik seyahat sigortası avantajı.

Ve tabii, Visa'nın dünyanın dört bir yanındaki 5 Milyon kuruluş tarafından kabul edilmekte olması gerçeği. Tek başına bu bile sizin için yeterli bir nedendir.

VISA PREMIER KARTI

1988 Olimpiyatlarını Dünya Çapında Destekleyen Kuruluş

Visa Premier kartları dünyanın bir çok önde gelen banka ve mali kuruluşu tarafından verilmektedir.

Side'yi gördünüz mü?

Eczacıbaşı

Side, Vitra'nın yeni banyo takımı. Vitra'yla yaratacağınız güzelliğin yeni doruğu! Bir Vitra satıcısına uğrayın, görün!

Kararınız ya Vitra olacaktır ya da yeni bir Vitra.

VİTRA YA DA VİTRA

Vitra, Artema armatürlerini tercih ediyor.

SİDE YENİ

Vitra

te 26 kişiyi kaçırdığı ve 1 kişiyi daha öldürdüğü ortaya çıktı. Kurbanlarını "mekanik ve hunharca" öldürdüğü basında yer aldıktan kısa bir süre sonra "Pasolini Fonu" başkanı avukat Nino Marazzito, ünlü yönetmenin cesedindeki izlerin Çingene'nin işlediği diğer cinayetlerdeki izlere tıpatıp benzediğini öne sürdü. Bu kez gözler Pasolini'yi öldürdüğü gerekçesiyle 1975'ten beri hapishanede bulunan Pelosi, nam-ı diğer "Kurbağa Pino"ya döndü.

Çingene'nin şahidi Kurbağa! Olay tarihinde 14 yaşında olan Kurbağa'yla, o zamanlar 16 yaşında olan Çingene'nin aynı mahallede oturdukları ve yakın arkadaş oldukları polis merkezine yapılan bir ihbarla ortaya çıkarıldı. Üstelik 27 yıllık ömrünün 10 yılını hapislerde geçiren Çingene, Pasolini öldürüldüğünde özgürdü. Başka bir suçtan dolayı bu cinayetten 4 gün sonra Kurbağa Pino'nun yattığı Casal del Marmo Hapishanesine konulmuştu. Bu arada avukat Marazzito'nun polise anımsattığı gibi, ünlü yönetmenin cesedinin çevresindeki bazı izler ve kan grubu da ne Pasolini'ye ne de Pino'ya aitti. Olayda üçüncü bir kişinin varlığı 11 yıl sonra böylece ortaya çıkarılmış oluyordu. Pino'nun yönetmen Pasolini'nin katili zannıyla hapise girmesinden kısa bir süre sonra kendisine arkadaşı Giuseppe Borsellino'nun yazdığı bir mektup da Çingene Johnny'nin aleyhinde başka bir delili oluşturuyordu. Söz konusu mektupta, "pansiyona gittim ama Johnny orada yoktu. Gördüğümde sana yazmasını söyleyeceğim" gibi bir ifade vardı. Bu "Johnny"nin kim olduğu sorulduğunda Pino, "Arkadaşımdır, geçmişte bana bir de yüzük hediye etmişti" yanıtını veriyordu. Ancak Çingene Johnny, yine bir eşcinsel olan Pino'nun bu sözlerine kesinlikle karşı çıkıyor ve "Roma'da ne kadar faili meçhul cinayet varsa bana yüklemek istiyorlar" diyordu. Üstelik Johnny, Pasolini'nin öldürüldüğü tarihte hapiste olduğunu da ısrarlı bir biçimde öne sürüyordu.

"Parmağında yüzükler..." 1975'teki soruşturma esnasında polis tutanaklarına geçmeyen "hediye yüzük" meselesi, Pasolini'nin cesedinin yanında bulunan ve Pino'ya da ünlü yönetmene de bol geldiği yapılan denemeyle anlaşılan yüzüğün anımsanmasıyla tekrar gündeme geliyordu. Kimindi bu yüzük? Eğer gerçekten Johnny tarafından Pino'ya armağan olarak verildiyse o zaman Pino'nun parmağına neden bol geliyordu? Yoksa yüzük aslında Çingene Johnny'nindi de sevgilisi Pasolini'nin kendisini terk etmesi üzerine onu öldürüp "İlişkimiz bitti, al yüzüğünü" dercesine fırlatıp atmış mıydı?

Tüm bu soruların yanıtları henüz tam açıklığıyla ortaya çıkarılabilmiş değil. Pasolini'nin gerçek katili, eğer varsa katilin yardımcısı da pek "net" değil. Kesin bir şey çıkmadı ortaya. Ancak geriye "aslolan" kaldı, yani genç sayılabilecek bir yaşta "kim vurdu"ya giden bir sanatçının yapıtları... Birçok şiir, sinema üzerine birçok makale, düzyazı denemeleri ve tabii en önemlisi filmleri... Atilla Dorsay'ın sözcükleriyle; "bir düzine filmiyle Pasolini, geçmişten günümüze insanı, aşkı, ahlakı, estetiği sorgulayan, insan bedenlerini, yüz ve giysilerini tıpkı insan kişiliğini olduğu gibi zaman ve mekân kavramlarını aşarak beyazperdede önce yakalamaya, sonra ebedileştirmeye çabalayan bir sanatçı olarak sinemaya damgasını bastı."

"Dilenci", "Mamma Roma", "Aziz Matya'ya Göre İncil", "İyi Kuşlar, Kötü Kuşlar", "Kral Oedipus", "Teorema", "Medea", "Dekameron Hikâyeleri", "1001 Gece Masalları", "Canterbury Hikâyeleri" ve insanoğluna olan nefret ve güvenini, hayranlık ve kızgınlığını yansıtan, öyle herkesin katlanamayacağı türden görüntülerle dolu "vasiyet filmi" "Salo"..20. yüzyılın en renkli, en kişilikli ve hakkında en çok tartışmanın yapıldığı bu sanatçısı, ardı sıra bunca yapıtı bırakıp, hak etmediği bir biçimde yaşamını yitirerek ve ölümüyle ilgili birçok gizle birlikte bu dünyadan göçtü gitti...●

Ünlü sanatçının yaşamı, bir "hayat erkeği"nin elinde son buldu. Cesedinin yanında bulunan yüzük cinayetin önemli delillerinden biri

Visa: "Satın Alma Gücü"

Visa 1988 Olimpiyatlarını dünya çapında desteklemektedir.

İKTİSAT BANKASI

VISA

Visa, size Türkiye'de ve dünyanın dört bir yanında 5 milyonu aşkın seçkin işyerinde **para kullanmadan** satın almanın gücünü sağlar.
Dilediğiniz ürün ve hizmete sahip olmak için,
Visa'yı göstermeniz yeter.
Visa'yı, İktisat verir.

Duvarların ötesinde

Avrupa'nın Doğu ve Batı olarak ikiye bölünmüş tek kenti Berlin bu yıl kuruluşunun 750. yıldönümünü kutluyor.

"Bu kentin ortasında bir duvar çekmek ilk kimin aklına geldi, bu nasıl bir kafanın ürünüdür merak ediyorum" diyordu, Berlin'in 750. yıldönümünü kutlama törenlerine katılan bir Türk gazetecisi. Gerçekten de dünyada politik, etnik veya dinsel nedenlerle bölünmüş birkaç kent vardı, ama bölünmüşlüğünü böylesine kalın

Pankart: Berlin içindeki Amerika'yı gösteriyor: "Amerikan bölgesine geçiyorsunuz."

duvarlarla teşhir etme konusunda galiba Berlin tekti. Berlin'e gelen her ziyaretçinin "metazori" katıldığı "Duvarı-Görme-Gezisi"ne giderken "Utanç duvarı edebiyatı"nı çok sık dinlemiş ve duvarı birkaç kez görmüş biri olarak içimden "yine mi?" diye geçirdim. Ama yine de gazeteci arkadaşımın sorusu aklıma takılmıştı. Dünyanın sayılı kültür merkezlerinden ve metropollerinden birini 46 kilometrelik bir duvarla ikiye ayırmak fikrini ortaya atan kimse olsa olsa bir Ortaçağ uzmanı idi ve "kent korunması" hakkında doktora yapmıştı. O zamanlarda Avrupa'nın kent-devletleri kendilerini dışarıdan gelecek tehlikelerden korumak için etraflarını kalın surlarla çevirir ve -o devirde dikenli teller henüz icat edilmediğinden olacak- surların önüne bir de içine su doldurdukları hendekler açarlardı. Berlin duvarını Ortaçağ surlarından ayıran unsur, hendeklerin üzerinde kalkıp inen köprülerin olmayışı ve geçit kapılarından zırhlı şövalyeler yerine renkli giysili Batılı turistlerin geçmesiydi. Berlinliler ise sadece Berlin'in değil, yüzyılın en garip yapısı olarak tarihe geçecek olan bu duvara iyice alışmış görünüyorlar. Duvarın Batı yakasında turistlere "hediyelik" ayıcıklar, kartpostallar, rozet ve benzeri ıvır zıvır satan Berlinliye "Her gün burnunuzun dibinde bu duvarı görmek herhalde sizi çok üzüyordur" diyorum. Satıcı, Berlinlilere özgü mizahıyla "Aman Madam ben bütün geçimimi bu duvara borçluyum. Tanrı yanı başımızdan eksik etmesin" diye yanıt veriyor. Batı Berlinli gençler ise duvarı yaratıcılıklarının belgesi haline getirmişler. İlk yıllarda yanına bile yaklaşmak istemedikleri duvarla bugün içli dışlı olmuşlar. Duvarı süsleyen rengârenk resimler, karikatürler, yazılar, sloganlar graffiti sanatının en güzel örneklerini oluşturuyorlar.

Graffitiler son 26 yılda -duvar 1961 yılının Ağustos ayında örülmeye başlamıştı- değişen politik yaklaşımları da yansıtıyor. Soğuk savaş yılları artık iyice gerilerde kalmış, kaba antikomünizm yerini ince mizaha bırakmıştı. Duvar, Berlinlilerin yaşamının bir parçası haline gelmişti. Berlinli bir yazar, bu durumu kolu veya bacağı alınmış bir insanın yaşamını sürdürmesine benzetiyor. Ancak bu yıl kentin iki yakasında da kutlanan 750. kuruluş yıldönümü, Berlin sorununu ve Doğu-Batı Almanya arasındaki ilişkileri yeniden yoğun bir biçimde gündeme getiriyordu. Batı Alman ve Batı Berlinli politikacılar her ne kadar soruna yumuşak yaklaşmaya çalışıyor ve Doğu'ya karşı arada bir sempati taarruzuna geçiyorlarsa da, törenlerde yaptıkları konuşmalar Doğu Almanları ve Büyük Ağabeyleri Sovyetleri çileden çıkarmaya yetiyordu. Yaptığı politik gaflarla ün salmış Federal Alman Başbakanı Helmut Kohl'un "Berlin, çözülmemiş Alman sorununun bir simgesidir" demesi geniş tepkilere yol açıyordu. Doğu'ya göre Alman sorununun çözülmedik bir yanı yoktu. İkinci Dünya Savaşı'ndan yenik çıkan Hitler'in "Das Dritte Reich", yani üçüncü büyük Alman devletinin toprakları üzerinde biri komünist, diğeri kapitalist iki devlet kurulmuştu. Doğu Alman Cumhuriyeti'nin sınırları içinde, karada bir ada gibi kalan Batı Berlin ise eski işgal devletleri, ABD, SSCB, İngiltere ve Fransa'nın denetimi altındaydı ve Batı Almanya'nın bir eyaleti değildi. Federal Almanya'nın bu gerçeği resmen tanımaması, eski Başbakan Willy Brandt'ın "Ostpolitik" diye anılan yumuşama politikasından bu yana normalleşen ilişkilere sekte vuruyordu.

Duvar, yaşam ve çocuklar

Batı ve Doğu sistemleri arasındaki ideolojik çekişmenin Avrupa'daki odak noktasını oluşturması Berlin'in dinamik bir biçimde gelişmesine engel olmuyor. Bugün, Batı Berlin'in adı sanat ve kültür açısından en büyük metropoller arasında geçiyor. Genç işadamları, kendilerine tanınan imkânlar nedeniyle bu kentte yatırım yapmayı tercih ediyorlar. Kente yerleşenlerin "vatan görevi"nden muaf tutulmaları da binlerce Batılı genci Batı Berlin'e çeken diğer bir olgu. Ellili, altmışlı yıllarda yaşlanmaya yüz tutan bu kent, yeniden bir gençleşme dönemi yaşıyor. Almanya'da yeşeren her tür alternatif kültürün merkezi Berlin'de. Hele akşam gezmelerini sevenler için Berlin ideal bir kent. Batı'da bütün lokaller saat 01.00'de kapanırken Berlin'de sabaha kadar sürtmek mümkün. Batı Berlin'i diğer Alman şehirlerine nazaran çekici kılan öğeleri tek tek saymak pek olası değil. Ancak bugün Münih, Frankfurt, Hamburg yahut Berlin arasında bir seçim yapmak zorunda olan gençlerin çoğunun Berlin'i tercih etmeleri kentin çekiciliğinin bir kanıtı değil mi?

Batı Berlin'in ayrılmaz bir parçası haline gelen ve nüfusu yüz bini aşan büyük Türk kolonisi mi? Bu konuda o kadar çok şey yazıldı ki.

Ayşim ALPMAN

ORTADOĞU

"Arap saçına" uluslararası çözüm

Peres barış güvercinini oynuyor

Ortadoğu sorununun uluslararası bir konferansla çözümlenmesi konusu, İsrail'de koalisyon ortakları Likud Bloku ile İşçi Partisi'nin arasını açarak hükümet bunalımına yol açtı. Başbakan Şamir uluslararası konferans fikrine hiç yanaşmazken, İşçi Partisi lideri ve Dışişleri Bakanı Peres, Ürdün Kralı Hüseyin ile görüşerek bu konuda anlaşmaya vardıklarını açıklayacaktı. Ancak Ürdün, bu iddiayı yalanlamakta gecikmeyecekti. Ne var ki Peres, Kral Hüseyin ile vardıkları anlaşmayı yakında parlamentoya sunacağını da belirtmişti.

Bu arada Amerika da Peres'in barış yolundaki çabalarını överek, uluslararası konferans fikrini desteklediğini açığa vuracaktı. Bölgedeki diğer bir önemli olay ise, Arafat'ın birleşik bir Arap-İsrail devleti için İsrail ile görüşmeye hazır olduğunu açıklamasıydı. İsrail'in bunu anında reddetmesi ise kimse için bir sürpriz olmadı.

Humeyni'nin kadınları azıcık özgürlük istiyor

İRAN

Sürmeli göz, boyasız dudak

İranlı kadınlara gün doğdu. Bundan böyle çarşaf altında olsa bile o güzel gözlerine sürme çekip, renkli far sürebilecekler. Ama kırmızı dudak boyası İran'ın dini lideri Humeyni için hâlâ "Şeytan işi." 8 yıllık bir baskı rejiminden sonra Humeyni'nin kadınlara karşı biraz yumuşamaya başladığı rivayet ediliyor. Bunun belirtisini merak mı ediyorsunuz? İranlı kadınlar sokak ortasında dayak yeme ve takibata uğrama tehlikesine rağmen eskisine nazaran daha sık kahve, lokanta gibi yerlerde görülmeye başladılar.

ABD

Marilyn eğer yaşasaydı?

Uzun bir süre Hollywood'da figüranlık yapan Evelyn Moriarty, 1959 yılında yönetmen George Cukor'un dikkatini çekiyor ve tıpatıp Marilyn Monroe'ya benzediği için onun dublörlüğünü yapmaya başlıyordu. İlk olarak "Let's Make Love" filminde sarışın bombayla birlikte oynayan Evelyn, şimdi 60 yaşının "bahar"ını sürüyor. Marilyn'i, "Yaşantım boyunca karşılaştığım tek gerçek insan" olarak niteleyen Evelyn, bu günlerde de aktris Ann Margret'in dublörlüğünü yaparak hayatını kazanıyor. Ölümünden 25 yıl sonra insan bu resme bakınca sanki Marilyn'in "kötü bir kopya"sıyla karşılaşmış gibi oluyor, değil mi?

Marilyn yaşasaydı böyle mi olacaktı?

Kitaplar yazar, teoriler üretiriz: Küçük güzeldir... vb. Hele küçük olan bir canlı yavrusuysa! Ama yüzbinlerce yavrunun yaşamını kimyasal artıklar, radyoaktif maddeler,vb. bir sürü şeyle bir çırpıda sona erdirmekten de geri kalmayız. Şimdi fotoğraftaki maymuna bakın. Yüzündeki dikkate, sevecenliğine karşın civcivleri incitmekten duyduğu korkuya bakın. Hâlâ maymundan "geldiğimize" inanıyor musunuz?

FEDERAL ALMANYA

Purolu pula tepki

Alman "ekonomi mucizesi"nin mimarı, eski Federal Şansölye Ludwig Erhard ölmünün 10. yıldönümünde militan tütün aleyhtarlarının gazabına uğradı: Anısına çıkarılan bir posta pulunda Erhard ağzından hiç düşürmediği purosuyla görülüyor. Tütün düşmanları, "kötü örnek oluyor" diye bu pulun piyasadan kaldırılması için geniş bir kampanya açtılar, ancak Federal Posta Bakanı bu protestolara pek kulak asmıyor: "Churchill'i purosuz düşünebiliyor musunuz? Aynı durum Erhard için de geçerli" diyor.

KISA... KISA...

- **Federal Almanya'nın Bavyera** eyaletinin Ingolstadt kentinde Türklerin kaldıkları bir apartman, koridorlarına benzin dökülerek yakıldı. Kundaklama olayında 5 Türk yaralandı.
- **1967'de Yunanistan'da faşist albayların** gerçekleştirdiği darbenin "mimar"larından Yeorgios Papadopulos, 1974 Kıbrıs olaylarında cuntanın sorumluluğunu araştıran soruşturma heyetine ifade verdi, soruşturmanın en ilginç yanı, heyeti oluşturan birçok milletvekilinin, Albaylar Cuntası döneminde bizzat işkence gören ya da tutuklanan kişilerden oluşması...
- **11 Mayıs'ta Lyon'da mahkemesi** başlayacak olan Nazi savaş suçlusu Klaus Barbie, 2. Dünya Savaşı sırasında işbirlikçiliğin Fransa'da toplumun her kesiminde yaygın olduğunu öne sürdü.

PORTRE

DALİDA

Bir sanatçının dramı

Kahire'de doğup Fransa'da ün kazanan İtalyan asıllı Dalida, geçen hafta sonu Paris'teki evinde aşırı miktarda uyku ilacı alarak intihar etti. Son konserini Antalya'da, Cumhurbaşkanı Evren'in huzurunda veren 54 yaşındaki sanatçı, ardında "Artık yaşamın hiçbir anlamı yok. Lütfen beni affedin" diyen son mektubunu bırakarak bu dünyadan göçtü gitti.

Asıl adı Yolanda Gigliotti olan Dalida'nın yaşamında 3 erkeğin önemli rol oynadığı ve bunların üçünün de intihar ettiği biliniyor. Eşi Lucien Morris, kendisi de ünlü bir şarkıcı olan Luigi Tenco ve Dalida'nın büyük bir aşkla bağlandığı Montparnasse Kontu, yaşamlarına kendi elleriyle son vermeyi seçmişlerdi. Sevdiği üç insanın da ölümüyle büyük bir sarsıntı geçiren ve şöhreti sönmeye yüz tutan Dalida psikanalize ve felsefeye merak sarmış, içine kapanmış ve bir kez de 1967 yılında intihara teşebbüs etmişti. Çocuğu olmayan sanatçı, geride "Ciao, Ciao Bambino", "Come Prima", "J'attendrai" gibi ülkemizde de tanınan birçok şarkısını ve özlemlerini bırakarak ölümüyle "ölümsüzlüğü" seçen sanatçılar kervanına katıldı.

Hayatına giren üç erkeğin izinden gitti

Denizyolu ile turist getirenlerin şikâyeti, ayakbastı ücretlerinin yüksekliği ve lüks yolcu gemilerinin azlığı

TURİZM / İSTANBUL PAHALI LİMAN

Denizden gelenler

Denizyoluyla Türkiye'ye gelen turist sayısı azalıyor

"Türkiye'de liman vergilerinin, ayakbastı ücretlerinin yüksek oluşu, transit yolculardan bile ayakbastı parası alınması ve lüks yolcu gemilerinin azlığı, denizyolu ile gelen turist sayısının düşmesine neden oluyor."

Turizm sezonuna girdiğimiz şu günlerde, gözler yeniden turizmcilere dönüyor ve denizyolu ile ülkemize giriş yaptıran acentelerin "kruvaziye" seferleri gündeme geliyordu. Vapur acenteciliği yapan şirketler sorunlarını genel olarak yukarıdaki sözlerle özetlerken, yetkililer ise turist sayısındaki düşüşü rakamlarla doğruluyorlardı. Kültür ve Turizm Bakanlığı İstanbul Bölge Müdürü Cengiz Taner, 1985 yılında denizyolu ile ülkemize 522 bin 679 kişinin girdiğini ve bu sayının 1986 yılında 442 bin 55'e düştüğünü söylüyordu. Tabloya, turizm gelirleri açısından bakıldığında ise 1 milyar 481 milyon 600 dolarlık gelir, geçtiğimiz yıl 1 milyar 215 milyon 100 dolar ile yaklaşık yüzde 18'lik bir düşüş gösteriyordu.

Denizyolu zengin turist getirir. "Kruvaziyer" adı ile de anılan lüks yolcu gemisi ile yapılan turizm hareketleri içinde en cazip kaynak "paralı turisti" ile tanınan Amerika'ydı. Ancak ABD'nin Libya bunalımı, Başkan Reagan'ın, Akdeniz'i vatandaşları için "tehlikeli bölge" ilan etmesi, Yunanistan ile birlikte Türk turizmcilerini de Avrupa kapılarına döndürüyordu.

Ancak tüm bu karamsar tablolara karşın "hem ağlarım, hem giderim" anlayışıyla sefer ve turist sayısını artırma başarısını gösterenler de vardı. Denizyolları gibi Adriyatik hattında çalışan Orient Express yöneticilerinden Füsun İkikardeş geçen yıl 26 seferde 8 bin turist taşıdıklarını belirterek, bu yıl düzenledikleri 32 seferden 25 bin yolcu beklediklerini söylüyordu. İstanbul -Kuşadası- Patmos-Katakolon- Venedik ve Pire limanları üzerine kurulu hattın içinde İstanbul'un pahalılıkta birinci sırayı aldığı görüşüne, Bumerang'dan Ahmet Kozikoğlu, Key Tour'dan Saadettin Bülbül ile Dutilh Seyahat Acentesi'nden Roje Urgan da katılıyordu. Füsun İkikardeş, fener, kılavuzluk, liman bağlama hizmetleri olarak bilinen vergilerin Venedik'te 4 bin 200 dolar, Pire'de bin dolar, Kuşadası'nda 3 bin 800 dolar olarak belirlendiğini, İstanbul'un ise bu listede 8 bin 600 dolar ile en üst sırada yer aldığını söylüyordu. Durum, "ayakbastı" parası olarak anılan turistlerden alınan vergiler için de hemen hemen aynıydı. Türkiye'de 7,70 olarak saptanan bir rakam Venedik'te 7,50, Pire'de ise 3 dolara düşüyordu. Denizyolları İşletme Müdürü İrfan Araz ise bu sayıların İstanbul için 11 bin 389, Venedik için ise 9 bin 938 dolar olduğunu ileri sürerek dış limanlarda buna ek masrafların da yer aldığını, dolayısıyla İstanbul'un en pahalı liman olduğu görüşüne katılmadığını belirtiyordu.

Denizyolları kârda. Yıllardır zarar eden bir kuruluş olarak bilinen, 1986 yılını 879 milyon lira kâr ile kapatarak dikkatleri çeken Denizyolları'nın İşletme Müdürü İrfan Araz "Kruvaziyer turizmi için en önemli unsur,liman vergilerinin az ya da çok oluşu değil çok sayıda kaliteli gemidir" diyordu. Denizyolları da yeni kruvaziyerlere kavuşmak için fizibilite çalışmalarını hızlandırıyor, önerileri DPT tarafından da onaylanıyor ancak bu rüyanın gerçekleşmesi için gene de en az 3 yıl geçmesi gerektiği açıklanıyordu.

Liman vergilerinde indirim tartışılıyor. Seyahat acentelerinin Türk limanlarındaki vergileri çok yüksek buluşunun karşılığında "yüzde 30'luk bir indirim hakkının bulunduğu" hatırlatıldığında ise acenteciler bunun kendilerine uygulanması ihtimalinin pek de geçerliliği olmadığını ileri sürüyorlar. Ahmet Kozikoğlu, bu indirimin "bir limanda 24 saatten fazla kalacak gemiler" için geçerli olduğunu hatırlatarak, hiçbir kruvaziyer gemisinin bu kadar bekleme yapmadığını belirtiyordu. Acenteciler bu indirimin, hiç olmazsa 8-10 saat limanlayan gemiler için de uygulanmaya konabilmesi için girişimlerini hızlandırıyorlar, Ulaştırma Bakanlığı ile Liman Başkanlığı yetkilileriyle görüşmelerini sürdürüyorlardı. Orient Express'in acenteliğini yaptığı British Feries Gemi İşletmeleri Genel Müdürü Nick Varian da nisan ayındaki Türkiye ziyaretinde liman vergilerimizin pahalı oluşundan yakınıyor ve bu durumda, bu hatta başka gemi çalıştırmalarının mümkün olmadığını söylüyordu.

Ahmet Kozikoğlu ise İstanbul limanına yılda yaklaşık 400 yolcu gemisinin geldiğini belirterek, bu yıl beklenen artışın yüzde 10'u bile bulmayacağını, Saadettin Bülbül ise bir kez kaybedilen turisti yeniden kazanmanın çok zor olduğu görüşünü savunuyorlardı.

Özel sektördeki karamsar görüşlerin aksine, Denizyolları İşletme Müdürü Araz, tek sorunun yalnız ve yalnızca gemi eksikliğinden kaynaklandığını, şu sıralarda Adriyatik hattında çalışan Samsun gemisinin dolu gidip-geldiğini, bu sezonda doluluk ortalamasının yüzde 85'i bulacağını müjdeliyordu. Gene Araz'a göre, Denizyolları'nın geçen yıl gözlenen başarısının altında acente değişikliği, iyi ayarlanmış fiyat politikaları ile ağırlıklı bir reklam ve propaganda kampanyası idi.

Araz, liman vergilerinin kendileri için de geçerli olduğunu, buna rağmen kâr edilebildiğine göre bu konuda şikâyet etmenin yersiz olduğunu belirtiyordu●

ORIENT EXPRESS'İN İSTANBUL- KUŞADASI- VENEDİK HATTI

Kabin tipi/ Yatak sayısı	Bilet fiyatı
Suit	
2	715,-
Lüks	
2	595,-
3	490,-
A	
2	495,-
3	420,-
4	375,-
B	
2	450,-
3	375,-
4	330,-
C	
2	370,-
D	
2	330,-
3	300,-
4	265,-

—Ücretler dolar üzerinden ve tek istikamet için.
—Gidişte Patmos ve Katakolon'a, dönüşte Pire'ye uğruyor.
—Motorlu araç ücretleri bu fiyatlar dışında.
—Fiyatlara kahvaltı, öğlen ve akşam yemekleri dahil.

DENİZYOLLARI'NIN İSTANBUL-İZMİR-VENEDİK HATTI

Kabin tipi/ Yatak sayısı	Bilet fiyatı
Lüks/2	800,-
A/2	660,-
A/3	600,-
A/4	550,-
B/2	600,-
B/3	550,-
B/4	525,-
C/2	550,-
C/3	500,-
C/4	400,-
Pulman (koltuk)	325,-
Liman taksi	50,-
Yemek (öğle-akşam)	
(İzmir-Venedik)	60,-
(İstanbul-Venedik)	84,-

—Ücretler mark üzerinden ve tek istikamet için.
—Venedik dışında hiçbir limana uğramıyor.
—Motorlu araç ücretleri bu fiyatın dışında.
—Fiyatlara yalnızca kahvaltı dahil.
—Türk yolculara sezon fiyatı üzerinden yüzde 25 indirim uygulanıyor.
—9 Haziran'dan sonra yalnızca İzmir'den hareket.

FİLMİ BIRAK, İÇERİĞE BAK

Geçtiğimiz hafta Pınar Kür'ün aynı adlı romanından uyarlanan, Sami Güçlü'nün yönettiği, Hülya Avşar'lı, Selçuk Özer'li "Yarın Yarın" filminin basın gala yapıldı. Öykü 1970'lerin, 12 Mart döneminin bir aşk öyküsü. Fakat filmin 70'lerde geçtiğine bakmayın. "Yarın Yarın"da bugünün birçok tüketim maddesine rastlamak olası. Panda dondurmasının duvar ilanları, sarı filtreli Parliament sigaraları, uzay çağı modası vatkalar, SelPak kâğıt mendiller ve daha neler neler... Tüm bu prodüksiyon hatalarından şaşkına düşen seyirciler, filmin tamamını izledikten sonra daha büyük bir şaşkınlığa düştüler. Aylar önce film henüz proje aşamasındayken, basın Avşar'ın filmi fazla politik içerikli bulduğunu ve Özer'in canlandırdığı politik kişiliği masum bir üniversite öğrencisine dönüştürmek arzusunda olduğunu duyurmuştu. Ama gösterime giren "Yarın Yarın"da Özer, basbayağı politikti. Nasıl mı? Hülya Avşar'a sorduk, o da anlattı: "Senaryoyu değiştirmeyi hiç düşünmedik aslında.

Hülya Avşar "politik içerik"i bir süre terk etti. Şimdi gelsin "sosyal içerik"

Değiştirilseydi filmi çekmenin hiçbir anlamı kalmayacaktı. Yalnızca romanda bulunan birtakım ağır politik içerikli diyaloglar hafifletildi. Hepsi bu... Fakat basın benim rahatsızlığımı abarttı. Biraz rahatsız olmuş olabilirim. O da ilk defa bu çizgide bir film çevirmemden kaynaklandı. Ama insanları rahatsız ve tahrik edici, özellikle belirli bir politik görüşe yer veren bir filmde oynamam teklif edilirse o başka... O 'Yarın Yarın' dan farklı bir şey olur." Avşar şimdilerde Nisan Akman'la bir senaryo üzerinde çalışıyor. Ama bu kez politik değil, kendi deyimiyle "sosyal içerikli..."

SAVAŞA BİLE İZİN YOK

Günlerden bir gün Frango Karaoğlan isminde bir Yunanlı gazeteci-yazar Ufuk Güldemir'i aradı. Güldemir de birçok yöneticimizi şaşırtacak bir tepki gösterdi. Bu Türkçe konuşan Yunanlıyı "Milli Düşmanımız" ilan etmeyerek bir güzel dinledi. Karaoğlan, Güldemir'in "Kanat Operasyonu" adlı kitabını Yunanca'ya çevirmek istiyordu. Güldemir sordu soruşturdu, Karaoğlan'ın iyi bir yazın adamı olduğu konusunda Cumhuriyet'in Atina Temsilcisi'nden de onay aldıktan sonra teklifi kabul etti. Kitap, (Yunanca adıyla Apokalips) çevrildi, ve geçenlerde basıldı. Kitabın önsözünde Ufuk Güldemir süper devletlerin Türk-Yunan sorununa ilişkin tartışmalarına atıfla, çevirmenine selam yolladı: "Bırak barışı sevgili Frango, bunlar bizim savaşmamıza bile izin vermezler."

ERZADE ERTEM/ NOKTA

Gazeteci-yazar Ufuk Güldemir artık Yunan karasularında!

ERZADE ERTEM/ NOKTA

*Geçtiğimiz hafta Malta Köşkü'nde bir evlenme töreni düzenlendi. "Kimler?" şeklinde bir merak kaptırmayalım sizleri. **Nokta** okurlarının genç çifti tanımalarına pek olanak yok çünkü... Fakat bizler, **Nokta** çalışanları için önemli. Kendimizi erkek tarafı addederek ve de pek mutlu olarak **Nokta** muhabirlerinden arkadaşımız Can San'ı Devlet Konservatuvarı öğretim görevlisi piyanist Pınar Yılancıoğlu ile evlendirdik. Mutluluklar diliyoruz...*

SÜPER BABAANNENİN TORUNLARI

"Söylemeyeceğim işte!" "İsteriiiz..." Geçtiğimiz hafta sonunda Barış Manço yüzlerce küçüğü hop oturttu hop kaldırdı. Küçükler, konser boyunca Barış Manço'nun tüm şarkılarına sesleri çıktığınca eşlik ettiler, tempo tuttular. Sıra son şarkıya geldiğinde coşku ibresi artık sona vuruyordu. Küçükler "Süperbabaanne" şarkısını istiyor, Barış Manço da onları coşturmak için naz yapıyordu. Barış Manço sonunda "razı olup" şarkıyı söylemeye başladığında salonda artık iş çığırından çıkmıştı. Yüzlerce küçük, enerjilerinin son damlasını bile harcadılar. Doğrusu buna ihtiyaçları da vardı. Çünkü konser, FKM Dersanesi tarafından, kolej sınavları öncesinde öğrencilere "moral" olsun diye düzenlenmişti. Ve aylardır, ağırlıklarınca kitapların ve binlerce sorunun altında "preslenen" küçükler artık birer "süperçocuk" olmaya hazırdı.

Kolej sınavları öncesinde küçükler Barış Manço ile "moral" kazandı.

HAVADA YÜRÜME KURSU

Ülkemizin sayılı illüzyonistlerinden Sermet Erkin meslektaşlarınca pek sevilmiyor. Bütün suçu da mesleğinin, insanüstü güçlerle ilişkili olmayıp teknik üstünlük, el çabukluğu ve inandırıcılıkla becerilebileceğini savunmasıl İşte belki de bu yüzden Türkiye'deki diğer 26 illüzyonist geçen yıl bir dernek kurup Erkin'i mahkemeye verdiler. Davanın gerekçesinin, Erkin'in havaya uçurduğu ve masaya yatırdığı kızların kazaya uğramasıyla filan alakası yok. Davacı dernek, genç illüzyonistin TRT çocuk programlarında meslek sırlarını ifşa ettiğini iddia etti. Allahtan bilirkişiler, Gürdal Duyar, Fehiman Tekil ve Metin Zati Sungur hocanın öğrencisi, tavşancıkları "hop" dedi mi yok ediveren Sermet Erkin bir de havada yürüyebilse!

And lehte oy kullandılar da geçtiğimiz hafta 1 Mayıs'ta Erkin beraat etti. Erkin'den pek hoşlanmayanlar arasında insanüstü güçlere ve "trans"lara inanan dernekler de yer alıyor. Sermet Erkin bir gün kalkıp bu derneklerden birine gitmiş. Dernek 150 bin lira karşılığı verilen bir kursla, meraklılarına transa geçip havada uçmayı öğretiyormuş. Hem bu uçuşa çevredekiler de tanık olabiliyormuş. Erkin derneğe oldukça ilginç bir teklifte bulunmuş: "Bu iş madem parayla, ben size 350 bin lira vereyim. Siz de bana hem uçmayı hem de havada yürümeyi öğretin. Taksim Meydanı'nda bir kere havada yürüsem bir daha hiçbirimizin sırtı yere gelmez. Hep beraber köşeyi dönüveririz."

Mesela!

Bir süre önce Okan Holding, İstanbul'dan bir grup gazeteciyi Gaziantep'te konuk etti. Güneş gazetesinden Canan Barlas da ekipteydi ve dönüşünde izlenimlerini "Dönence" köşesinde yazdı. Gazetenin Genel Yayın yönetmeni Mehmet Barlas'ın eşi, gazeteci-yazar Canan Barlas Antep'te merak edip gittiği bir pavyondan izlenimlerini şöyle aktarıyor:

Misafirlik bu ya, 'Seç birini çağıralım' dediler.. İnsan seçmek o kadar kolay değil ama, biz ilk elde en görkemli gördüğümüz iki kadını masamıza davet ettik... Fakat bu kadınların görevi gelen müşterileri eğlendirmek olmasına rağmen, hep bir bahtsız senaryonun kurbanı rolünü benimsemişlerdi... Kendilerine bu mesleğin dünyanın her yerinde yaygın olduğunu, ama böyle asık suratlı olmamaları gerektiğini söyledim. 'Göreviniz gülmek ve eğlendirmektir, sevmiyorsanız bu işi yapmazsınız' dedim. (...) Hemen hepsinin hayat hikâyesi belliydi... Aileleri çalıştıklarını biliyordu, çocukları vardı, bu hayatı mecbur oldukları için yaşıyorlardı... Bana dönüp, 'Sizin başınızda kocanız var. Bizim yok' dediler.... Biz de, 'siz de isteyin olsun' dedik...

DİN / TÜRK BAHAİLERİ

Bahailer kimlik bunalımında

Nüfus cüzdanının din hanesine "Bahai" yazdırmanın Türkiye'de yasal olup olmadığı hâlâ belli değil. Kimilerinin cüzdanına "Bahai" yazılırken, kimilerinin müracaatları da "Bahailik din değil tarikattır" gerekçesiyle geri çevriliyor

Görünüşte çok basit bir isteği vardı Hüseyin Nejat Erdoğan'ın. Nüfus kâğıdında, din hanesindeki İslam sözcüğünün çıkarılıp, yerine "uzun araştırmalardan sonra kabul ettiği" yeni dininin yazılmasını istiyordu. Ancak Ankara Asliye 4. Hukuk Mahkemesi, Erdoğan'ın bu isteğini 21 Nisan 1987'de geri çeviriyordu. Bahailiği Diyanet İşleri Başkanlığı bir din olarak kabul etmiyordu. Ve böylece Türkiye'de dinsel konularda kökü uzun yıllara dayanan tartışmalardan biri daha yeniden gündeme geliyordu.

Hep aynı şarkı. Birçok konuda olduğu gibi Bahailik konusunda da sürekli olarak çelişkili kararlar alınmış, farklı uygulamalar yaşanmıştı Türkiye'de. Örneğin Erdoğan'ın "din tashihi" istemi reddedilmişti ama, bu,Türkiye'de kimsenin nüfus kâğıdında Bahai yazmadığı anlamına gelmiyordu. Nitekim H. Nejat Erdoğan'ın avukatı Mehmet Uğurlu delil olarak çeşitli zamanlardaki mahkeme kararlarını sunmuştu. Bunlardan biri Tekirdağ Devlet Hastanesi eski Başhekimi Dr. Neyir Özşuca ve eşinin mahkeme kararıyla nüfus kâğıtlarına Bahai yazdırdıklarına dair karardı.

Bir başka delil ise Prof. Sahir Erman, Doç. Cahit Tanyol ve Doç. Selçuk Özçelik imzalı 1961 tarihli bir bilirkişi raporuydu. Rapora göre kitabı, inanç sistemi ve dünya görüşü, özel ibadeti, cemaati, mabedi ve peygamberi bulunduğu için Bahailik bir din olarak kabul edilmeliydi.

Cahit Vekil: "Diğer dinler gibi serbestçe ibadet ediyoruz"

UMİT KIRDU/NOKTA

"Mehdi"nin zuhuru. Ancak resmi din çevreleri Nuh diyor, peygamber demiyordu. En son olarak Erdoğan'ın isteminin geri çevrilmesine yol açan Diyanet raporunda özet olarak "Bahailiğin herhangi bir dine mensup bir mezhep veya tarikat olmayıp, İslam akidesine göre batıl bir din hüviyetiyle ortaya çıkmış bir inanç şekli" olduğu yolunda görüş belirtilmişti. Emsal olarak da Yargıtay 1. Ceza Dairesi'nin 1962'de Bahailer aleyhine aldığı karar gösterilmişti.

Peki, neydi Bahailik? Şii inancına göre, Hicri 260 yılında kaybolan on ikinci imam olan Mehdi, bir gün dünyaya geri dönecek ve insanları kurtaracaktı. İşte bu nedenle yüzyıllar boyu sayısız kişi kendisini peygamber ya da mehdi ilan etmiş, özellikle İslam toplumlarında büyük çalkantılara yol açmışlardı. Mehdi'nin kaybolmasından bin yıl sonra Şirazlı Seyid Ali Muhammed kendisinin zuhur etmesi beklenen mehdiye açılan kapı olduğunu ilan ettiğinde çevresinde inananlar toplayabilmişti. Böylece kapı anlamına gelen "bab" sözcüğünden hareketle Babilik akımı doğmuş oluyordu. Bab'ın 1850'de kurşuna dizilmesinden sonra Babilik ikiye ayrılacak, bunlardan birinin başına geçen Mirza Hüseyin Ali, Bağdat'ta sürgündeyken 1860 yıllarının başında "Bab'ın müjdelediği zatın (Men Yezhurullah) kendisi olduğunu" açıklayacaktı.

Hüseyin Nejat Erdoğan'ın nüfusuna "İslam" yerine "Bahai" yazdırma talebini mahkeme reddetti

ADEM ALTANNOKTA

Batı'nın sahip çıktığı Doğu dini. Bundan böyle Mirza Hüseyin Ali "Bahaullah" olarak anılacaktı. İsminden hareketle onun oluşturduğu dine de Bahailik denecekti.

Bahailere göre Bahaullah "kendinden önce gelen peygamberlerin öğretilerindeki esas hakikatleri, içinde yaşadığımız asrın ihtiyaçlarına cevap verecek, problemlerine tatbik edilebilecek tarzda yeniden ifade etmiştir." Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili adına **Nokta**'nın sorularını yanıtlayan Cahit Vekil Bahailiğin son derece "düzene itaatkâr bir din" olduğunu söylüyordu. "Yüzlerce Bahainin kurşuna dizildiği Humeyni İran'ı için bile bu ilke yeni düzene mutlak itaat ilkesi

Bahailiğin kimlik kartı

Müjdeleyicisi: Bab (Şirazlı Seyid Ali Muhammed) 1819-1850
Peygamberi: Bahaullah (Mirza Hüseyin Ali) 1817-1892
Kitapları: Beyan, İkan, Akdes
İbadetleri: Büyük, orta ve küçük namazlar, 19 günlük oruç, Şiraz ve Bağdat'a hac, zekât.
En yüksek merci: Hayfa'daki 9 kişilik Umumi Adalet Evi
Bayramları: Bab ve Bahaullah'ın yaşamlarındaki önemli günlerden dokuzu. Bugünlerde Bahailer bir araya gelip kesinlikle çalışmazlar.
Temel ilkeleri: Dini hakikat mutlâk değil, izafidir. Din, sevgi ve dostluk sebebi olmalıdır.İnsan Alemi Birliği,taassupların terk edilmesi, genel barış, dil ve yazı birliği, genel ve mecburi eğitim ve öğretim, kadın ve erkek eşitliği, siyasi işlerden uzaklaşma, içki ve uyuşturucu yasağı
Önemli mabetlerinin yerleri: Aşkabat (Türkmenistan), Wilmette (Chicago), Kampala (Uganda), Sydney (Avustralya), Frankfurt (B. Almanya)

"Türkiye Bahailik için kutsaldır"

Bahai Dini Cemaati Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili adına Cahit Vekil, Nokta'nın sorularını yanıtladı. Aslında yanıtlar dokuz kişilik mahfilin meşvereti sonucu ortaya çıkmıştı ve her birinin mümkün olduğunca kısa olmasına önem verdikleri gözleniyordu:

Nokta: Bahailik için Türkiye'nin önemi nerden kaynaklanıyor?

Vekil: Hz. Bahaullah, İstanbul ve Edirne'ye teşriflerinde, bulunduğu yerlerde uzun müddet ikamet ettikleri ve bilhassa Edirne'den dünya büyüklerine Bahailiği duyurmaya devam ettiklerinden, Türkiye, Bahailer için çok kutsal ve değerlidir.

Nokta: Yasal anlamda ne gibi zorluklarla karşılaşıyorsunuz?

Vekil: Türkiye laik bir ülkedir. Herkes inancında hürdür, diğer dinlerde olduğu gibi ibadetimiz serbestçe yapılmaktadır. Zaman zaman emniyet mensupları, yapılan ihbarları değerlendirmiş, durum adli makamlara intikal etmiş ve yapılan soruşturmalar sonucu takipsizlik kararları ile sonuçlanmıştır.

Nokta: Türkiye Bahaileri aralarındaki ilişkiyi nasıl sağlıyor?

Vekil: Türk Bahailer kendi içlerinde ilişkilerini her yörede bulunan ve her yıl kendi aralarında seçtikleri dokuz kişiden ibaret olan Mahalli Ruhani Mahfilleri kanalı ile sağlarlar.

Nokta: Türk Bahaileri en çok hangi kesimlerden geliyor?

Vekil: Bahai camiası içinde ayrım yoktur, her durumda olan bir kişi bu inanca sahip olabilir.

Nokta: Yaygın bir yayın faaliyeti içinde bulunmamanızın nedeni nedir?

Vekil: İçinde bulunduğumuz hükümetimizin kanunlarının müsaadesi neticesinde ruhani kitaplarımız basılmakta olup isteyen inananlarına dağılmaktadır.

Nokta: Bahailikte 19 rakamının kutsal olması nerden geliyor?

Vekil: Hz. Bahaullah'ın zuhurunu müjdeleyen Hz. Bab'a ilk etapta iman eden 18 kişi ve kendileri ile 19 kişi oldukları için 19 rakamı biz Bahailerce kutsaldır.

Bahailerin Frankfurt'taki Avrupa ana mabedi (yukarda), Bahailiği Avrupa ve ABD'de yaygınlaştıran Mirza Hüseyin Ali'nin oğlu Abdülbaha (yanda)

geçerliydi".

Ancak Bahailiği din olarak görmeyen ve onların Yargıtay kararı gereği takip altına alındığını ileri sürenler de vardı. Örneğin 9 Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dekanı Prof. Dr. Ethem Ruhi Fığlalı'ya göre Bahailik "hurufecilik"-ten etkilenmiş "batıl" bir inançtı. Şöyle diyordu Fığlalı: "Mesela bismillahirrahmanirrahimde 18 harf var. Onun altında da bir nokta var, onunla birlikte 19 ediyor. Bab, kendisine ilk inananlara 18 kişi diyor, yine onun altında bir noktanın bir karşılığı ile 19 ediyor. Buna dayalı olmak üzere de bir ay 19 gündür, yıl 19 aydır ve 19 sayısı bütün düşünce sistemlerinde artık hâkim duruma geçmiştir. Gerçi namaz, oruç onlarda da var. Ama üç türlü namaz var. Hac olarak Kâbe'ye gitmiyorlar. Bab'ın Şiraz'daki evine veya Bahaullah'ın Akya'daki evine ziyaret suretiyle hac ediyorlar. Zekât'ın yanı sıra bunlarda normal gelirlerin % 19,5'una kadar alınabilen gelirleri var. Bu gelirler umumi adalet evi denilen bugünkü merkezi İsrail'de bulunan yönetime veriliyor. Dünyanın pek çok yerinde merkezleri var. Merkezlerini hep 9 ve katları esası üzerinden kuruyorlar. 9 köşeli bir poligon gibi binaları vardır. En gelişmiş mabetleri de Amerika'nın Illinois kentindedir. Çok sert bazı hükümleri de vardır. İçki yasak, sigaraya kötü gözle bakıyorlar. Fuhuş ve dilencilik yasaklanmıştır. Hangi devletin yönetimi altında olurlarsa olsunlar idareye mutlak bağımlılık ve itaati şart görürler. Ve hatta bu yüzden İslam dünyası içinde İngiliz siyasetine son derece yakın olmuşlar ve onların bir anlamda ajanlığını yapacak derecedeki tutumları sabit olmuştur."

Bahai Cahit Vekil ise bütün bunlara karşın "İçinde bulunduğumuz hükümetimizin kanunlarının müsaadesi neticesinde ruhani kitaplarımız basılmakta olup isteyen inananlara dağıtılmaktadır" dedikten sonra "Türkiye'de emniyetin yaptığı soruşturmaların takipsizlik kararıyla sonuçlandığını" da belirtiyordu. Üstelik Cahit Vekil Türkiye'de halen kent, kasaba ve köy olarak 170 merkeze sahip olduklarını söylüyordu. Ne var ki henüz yasal durumları netleşmiş değildi. Daha doğrusu çelişkiler nedeniyle her gün yeni bir sorun, yeni bir hukuki problem ortaya çıkabiliyordu. Birçok Bahai toplantısı polis tarafından basılmış, açılan soruşturmalar takipsizlik kararıyla sonuçlanmıştı. Ama, Hüseyin Nejat Erdoğan'a Bahailiğin din olmadığı gerekçesiyle olumsuz yanıt verilmesinden bir hafta sonra, İstanbul Pera Palas Oteli'nde Bahai kongresi toplanmış, Türkiye Bahaileri Ruhani Mahfili'ni oluşturan dokuz kişiyi seçmişti. Bu kongreye katılanların büyük çoğunluğunun kimliklerinin din hanesinde ise Bahai yazıyordu.

Prof. Dr. Ethem Nuri Fığlalı: 'Batıl bir inanç'

AHMET KÖKÇÜ / NOKTA

Peki şimdi ne olacaktı? Sayıları İran'dan kaçanlarla birlikte her gün biraz daha artan Bahailer Türkiye'deki bu kimlik meselesini nasıl halledeceklerdi. Belki de en kestirme çözüm hiçbir şey yazmamaktı.

Eğer söylentiler doğru çıkar da, nüfus cüzdanlarındaki "din" hanesi kaldırılırsa, bu sorun da kendiliğinden çözülmüş olacaktı.

Ruşen ÇAKIR, Adem ALTAN

This announcement appears as a matter of record only.

January, 1987

TEK

TÜRKİYE ELEKTRİK KURUMU
(Turkish Electricity Board)

U.S. $ 35,000,000
7-year Deferred Sale Financing Facility

Guaranteed by
THE REPUBLIC OF TURKEY

for the construction of
The Çatalağzı B-1 Thermal Power Plant

by
Kutlutaş Holding A.Ş.

Arranged by

Merrill Lynch Capital Markets

İKTİSAT LEASING

Cumhuriyet Kitap Kulübü 4 yaşında

100 yayınevi
1.000 yazar
10.000 kitap
30.000 üye

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri Türkiye'de yayımlanan **tüm kitapları** izleyebiliyor, **indirimli** edinebiliyor.

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri binlerce yayını kapsayan **katalog ve yazarlar dizinini** hemen alıyor.

Cumhuriyet Kitap Kulübü üyeleri, her ay kendileri için yayımlanan **Çerçeve** dergisini alıyor.

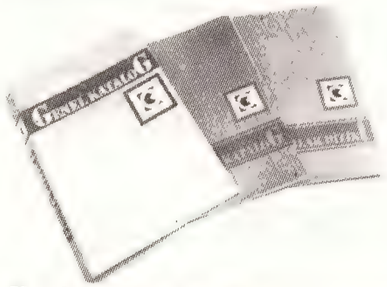

Katalog ve yazarlar dizini, 222 sayfa, Türkçedeki tüm yazarların tüm kitapları, yazarlar alfabetik, kitaplar katalog kodlarıyla.

Çerçeve dergisi, her ay 32 sayfa, büyük boy. Yeni yayınların tanıtımı, kültür olayları, düşün yazıları... Yalnız kulüp üyelerine.

Cumhuriyet Kitap Kulübü'ne üye olmak için 6000 TL'yi, üyelik yenilemek için 3500 TL'yi İş Bankası Türbe Şubesi 3689 nolu hesaba veya posta çeki no: 148784'e yatırınız. Havale fotokopisiyle 1 adet fotoğrafınızı postalamanız yeterlidir.

Adres: Cumhuriyet Kitap Kulübü, Türkocağı Cad. 39-41 Cağaloğlu-İstanbul

Cumhuriyet Kitap Kulübü'ne üye olmak istiyorum.
Adı, soyadı: .....
Yaşı: .....
Adres: .....
.....
.....
6000 TL üyelik ödentisini gönderdim. Havale fotokopisi ve üye kartı için fotoğrafım ilişiktedir.

İmza .....

SAĞLIK / BÖBREK TAŞI TEDAVİSİ

Müjde! Taşkıran geliyor

Böbrek taşlarını ameliyatsız olarak parçalayan alet, haziran ayı başından itibaren Türkiye'de. Denemeleri geçtiğimiz yıl Almanya'da biten bu yeni alet dünyada ilk kez Türkiye ile birlikte Amerika ve İngiltere'de aynı anda hizmete giriyor.

Taşkıran su torbası yöntemiyle en küçük taşlar bile kırılabiliyor.

"Taş yerinde ağırdır" denir, ama en ağır çektiği yer herhalde böbrektir. Ağrısını çekenler, o minicik taşın yarattığı o korkunç kâbusu yaşayanlar bilir bunun ne demek olduğunu. Ama, artık bu kâbusun ve ameliyat derdinin sona ereceğine dair alametler belirmeye başladı.

Haziran ayı başında İstanbul'a yeni bir alet geliyor. Denemeleri geçen yıl Almanya'da tamamlanmış ve artık tüm dünyada hizmete hazır olan bu alete, isterseniz taş kıran su torbası da diyebilirsiniz. Yemek masası büyüklüğünde bir alet üstüne yatıyorsunuz, böbreğinizin altına da hastalara konulana benzer bir su torbası koyuyorlar. Ve

Nöfroloz Mahmut Tolon

ondan sonra taşların işi bitik. Kalkıp giyiniyor ve gidiyorsunuz. Ne anestezi var, ne bıçak, ne iğne. Hani işyerinden çıkarken "Ben böbrek taşlarımı aldırmaya gidiyorum" diye ardınızda hüzünlü bir hava ve "vah vah" sesleri bırakarak çıkıp, yarım saat sonra dönerek herkesi şaşırtabilirsiniz. "Ne oldu" diye soranlara da "Hiç n'olacak canım taşlarımı kırdırdım" diyebilirsiniz, "senet kırdırdım" der gibi.

En küçük taşları bile. Aleti, Alman Nörolog Prof. Rubert Wilbrant'ın Alman Kalkınma Bankası'nın ve DESİYAB'ın katkılarıyla Türkiye'ye getirtme çalışmalarını sürdüren Nöfroloz Mahmut Tolon "Taşkıran"ı şöyle tanıtıyor: "Bu araç havuz yönteminin daha da gelişmiş şekli. Yine şok sistemine göre çalışıyor. Fakat havuz sisteminin odak noktası 2,5 cm. iken, bu araçla 2 mm.'ye iniyor. Bu da en küçük taşın bile kırılabileceğini gösterir. Ayrıca asla anestezi uygulanmıyor. Türkiye'de anestezi ölümlerinin fazlalığını düşünürsek oldukça rizikosuz bir yöntem bu."

Ülkemizde böbrek taşı tedavisinde en fazla endoskopi denilen yöntem ugulanıyor. Çapı 0,5 cm.'den büyük taşları almak için kullanılan bu yönteme göre önce böbrek üzerinde bir delik açmak gerekiyor. Buraya sokulan 1 cm. çapındaki bir boru ile ses dalgaları ve elektrohidrolik basınç gönderiliyor ve taş böbrek içinde parçalanıyor. Sonra da bu parçalar aynı boru vasıtasıyla dışarı atılıyor. Türkiye'de uygulanmayan havuz yönteminde ise hasta özel bir havuza yerleştiriliyor. İki ayrı eksende hareket eden röntgen cihazıyla taşın odak noktası saptanıyor. Alete bağlı şok dalgaları üreten eliptik reflektörler sayesinde suda yaratılan elektrik akımı ile çok hızlı bir patlayıcı buharlaşma ve bunların yarattığı şok dalgaları ile taşlar parçalanıyor.

İşte taşkıran su torbası yöntemi, bu havuz ve şok dalgaları sisteminin bir torbaya tıkıştırılmış hali olarak tanımlanabilir. Cerrahpaşa Tıp Fakültesi uzmanları, "bulunan hiçbir yöntemin taşların yeniden oluşmasının önüne geçmediğini" işaret ediyor ve şunları söylüyorlar. "Uzun süre hareketsiz yatmak, A vitamini eksikliği, D vitamini ve kandaki kalsiyum fazlalığı, cinsiyet, ırk, idrar yollarındaki bir enfeksiyon ya da mekanik bir herhangi etken bu taşların oluşumuna neden olabilir."

Gene uzmanlar, çapları, O,5 cm.'den küçük taşların idrar yollarıyla atılabildiğini, bunun için bol su ve düz adale gevşetici ilaçlar kullanılması gerektiğini belirtiyorlar. Tabii uzmanlarımız bu konuda İstanbul Belediyesi Sular İdaresi ve PTT işbirliğinin hazırladığı ameliyat masalarında, bozuk amörtisörlü arabalarını bir cerrah ustalığıyla kullanarak yüzlerce hastanın böbrek taşını düşürmeyi başaran şoförlerimizi ve eskilerde "Zaaabuha" şimdilerde "seni sevmeyen ölsün" sözleriyle inleyen ve kas gevşeten birahaneleri hesaba katmıyorlar. Onlar olaya hâlâ kitabi bakıyorlar ●

Sabahları, Sabah okumanın keyfine doyulmaz. Her sabah yüzbinlerce okurun " Acaba Sabah bugün ne diyor? " diye merakla beklediği özel haberleri,

Sabah keyfi...

kamuoyunda olay yaratan ekonomik ve politik haberleri, canlı sporu, renkli televizyonu ve güleryüzlü sayfaları ile Sabah, gerçekten bir " Sabah Keyfi"dir. Eğer bu keyfi henüz yaşamadıysanız, yarın erkenden bir Sabah alın kendinize. Sabahlarınız daha aydınlık olsun, güne keyifle başlayın.

SABAH

"Keyfine doyulmaz"

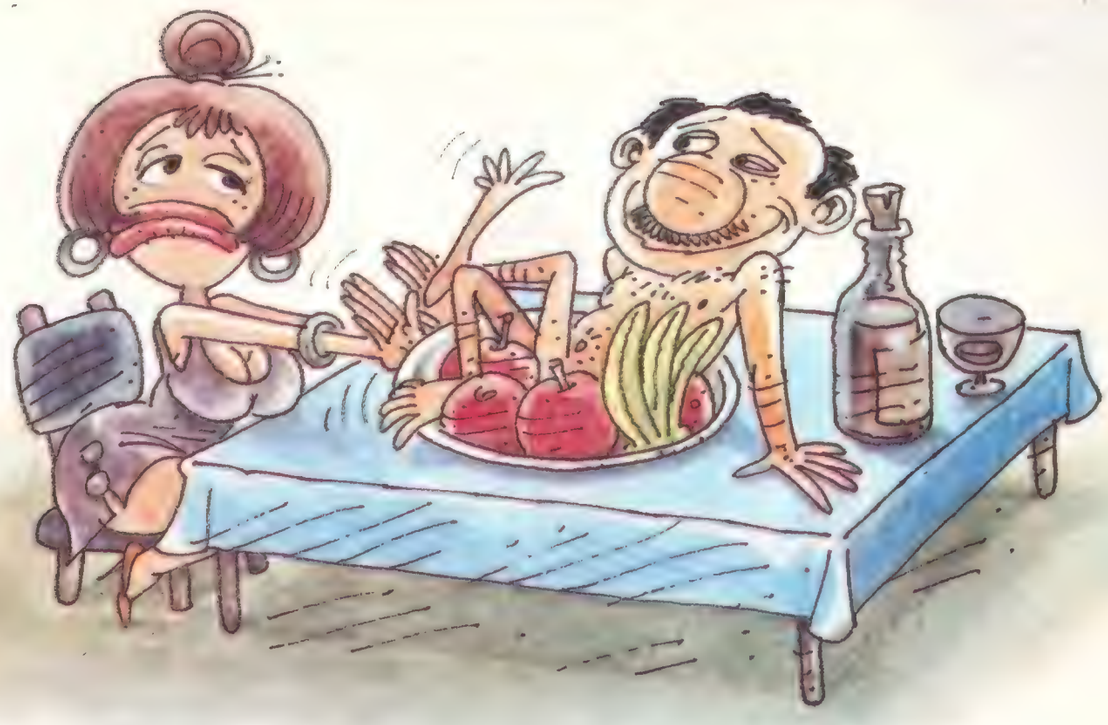

CİNSELLİK / ARTIK ARZULAMAYANLAR

Canım istemiyor

Cinsel devrim, özgürlük derken modern insan cinsel arzularını kaybetmeye mi başladı? Seksin kol gezdiği bir dünyada psikoterapistler sevişmeyi istemeyen, isteksiz hastalarının sayısının giderek arttığını belirtiyorlar.

Kendine güvenen, güzel, alımlı bir kadın. Aynada kendine bakmaktan, arkadaşları tarafından seksi bulunmaktan hoşlanıyor. Ama şöyle alıp başını gittiği, romantik bir cinsel yaşam için ne zamanı, ne de enerjisi kalmış. Günümüz kadınını bir yönüyle, uzmanlar bu sözlerle tanımlıyorlar. Evliliğin rutin cinselliğine burun kıvırmış, yüzyılların biriktirdiği baskıcı yargıları bir bir zihninden temizlemeye kalkışmış modern kadın, şimdi cinsel arzusunu kaybetmek üzere... Eşleri ya da sevgilileriyle sevişmeyi sürdürüyorlar ya, cinsel derinlikleri ve istekleri giderek sönüyor. Cloé Madanes "İnsanlar para, iktidar ve işleriyle seksi birbirine karıştırıyor, sonunda arzularını kaybediyorlar" diyor. Maryland Aile Sorunları Tedavi Kliniği'nin yöneticisi Madanes, cinsel tatminin yolunu açan anahtarın, yalnız ihtiyaçlara dayanarak hareket etmemekten geçtiği kanısında. "İhtiyacım var, sevişiyorum", gün gelip hızla "ihtiyaç duymuyorum, sevişmem"e dönüşebiliyor. İhtiyaçlar kadar basit, sade bir konu değil cinsel yaşam.

Kıvılcım artık tutuşturmuyor. 1960'ların sonunda cinsel devrimin çaktığı kıvılcım dünyanın dört bir yanında insanların kanını tutuşturdu. Özellikle kadınlar soludukları yeni özgürlük havasıyla cinsel hazların sıcak dünyasına girmekte duraksamadılar. Bugün afişlerden sinemaya, basından müziğe, seks, egemenliğini sürdürüyor. Ya yüreklere ne oldu? Terapistler her geçen gün "arzu duymadığından yakınan" hastalarının sayısının arttığını söylüyorlar. Artık evliliklerin büyük cinsel çatışması Madanes'e göre "cinsel arzusuzluk". "Erkekler ve kadınlar ilişkilerinden çok fazla şey bekliyor. Bu onları gerilim içine sokuyor. Arzu kaybı, iktidarsızlık değil sadece, sekse ilgisizliktir" diyor Madanes. Dikkat etmek gerekiyor; "sorunun büyük bölümü bir iktidar kavgasıdır. Kavga 'çok yorgunum', 'canım çekmiyor', sözleriyle dile getiriliyor. Böyle çiftlerin tedavisi de güç. Çünkü cinselliğe olduğu gibi terapiye de istekleri yok. Ortada bir sorun olduğunu düşünmüyorlar." Eşlerin ilk yapacağı iş, birbirlerine dert anlatacakları, dahası kendilerini kanıtlayacakları yerin yatak olmadığını öğrenmeleri. "Sen benim dediğimi yapma da, sana yatakta gösteririm" yollu bir mantığın sekse sırt çevirttirmesi sonunda tümüyle seksten soğumaya yol açabiliyor. Kısacası,yatak bir "haz ve eğlence diyarı" ise, çatışmaların, içten pazarlıkların orada yeri yok.

Redford'u mu, kariyerini mi düşlüyor? Erkeklerin işlerine olan düşkünlüklerinin cinsel hızlarını iyice düşürdüğü bilinir. Şimdi aynı şey kadınların da başına geliyor. "Bazı kadınlara fantezilerini sorduğumuzda" diyor Madanes, "işlerinde terfi etmeyi, yeni iş bağlantılarını anlatmaya başladılar. Düşünebiliyor musunuz? Robert Redford'la sevişmeyi hayal ettiklerini anlatacaklarını beklerken, onlar ofislerinden söz ediyorlar. Sonra da içimde cinsel arzu kalmadı diyorlar." Peki seksle işi niye birbirine karıştırıyorlar? Madanes şunları söylüyor: "Önce iş yaşamında eşitlikle, orgazm karşısında kadın erkek eşitliği karıştırıldı. Birçok kadın sevişme boyunca trafik memuru gibi davranıyor ya da öyle davranmak istiyor.Sağa dön, dur, hızlan vb. Büyü bozuluyor. Böyle seksin büyüsü olur mu?".

Ayrıca sevişmenin sıradan, herhangi bir eylem olmadığı da unutuluyor. "Bir an için de olsa, kişisel sınırların aşıldığı, bir bedenin ötekiyle bütünleştiği" sevişmeyi materyalist kültürümüz ezmeye mi başladı? Madanes "Kültürümüz orgazm ve teknikleri vurguluyor, ama insan faktörü göz ardı ediliyor" diyor. Orgazm makineleri çalışmaya çalışıyorlar da, ara sıra arıza yapıyorlar. Arızanın adı, cinsel isteksizlik, ilgisizlik...

Bedenini sev. Bir yakınma da şişman kadınlardan. Önce ışıkları söndürmeye başlıyorlar, sonra zaman içinde istekleri de sönüyor. "Şişmanım" diyenler öyle çuval gibi bir bedenden söz etmiyorlar. Biraz yağlanmış kalçalar, öne çıkmış göbekler, çiğ ışıkta dikkati çeken bacak arkalarındaki selülitler fena halde morallerini bozuyor. Bozuk moralle de elbette sevişilmiyor. Madanes'e göre "kadınların yapacakları en iyi şey bedenleriyle barışmaktır". Şunu da ekliyor: "Erkeğin bedeninize olan ilgisini boşverip ona zevk vermeye bakın". Aslında kusursuz beden yok denecek kadar az. Kadınlar girinti ve çıkıntılarını sahiplendiklerinde, erkekler onlardaki kusurları düşünemez hale gelirler. Dikkat: Erkek seveceği kadına kendi gözleriyle değil, kadının gözlerinden bakar. Madanes, Tantra yogayı hatırlatıyor. Bu yoga tekniğinde sevişme bir ayindir. Erkek ayak parmağından, saçının teline kadının bedenini gözleriyle yıkar. O beden için duyduğu hayranlıkla kendinden geçer. Madanes "Kadın hayranlık uyandıracağına inanmalıdır. Çünkü beden bizi dışavurur, biz bedeniz" diyor.

Arzusuzluk kurbanları. Çalışan kadınlara gelince durum zorlaşıyor. Eve yorgun argın gelen, çocukları besleyen, bir ucundan da ev işlerini gören kadın yatağa posası çıkmış halde giriyor. Geriye cinsel istek diye bir şeyin kalmadığı açık. Bir nokta önemli: "İlgi duymuyorum" diyenler ilgisizliği sevmiyor ve yakınıyorlar. Yani iyi, hoş, zevkli bir cinsel yaşamdan vazgeçmiş değiller. İstemedikleri şu "bildik faaliyet". Sözgelimi bir sevgili birdenbire "arzuları uyandırabiliyor". Madanes "Çünkü" diyor, "...yaratıcılık, oyun gücü, mizah duygusu sekste çok önemlidir". Belki sorun sevgide. Sevişmeyi oraya, sevgiyi buraya koyan modern kültürün acısı şimdi çıkıyor. Terapistlerin yapabildikleri çok bir şey yok. Çalışan kadınların ilk öğrenmeleri gereken gevşeme, zihinleri boşaltma, rahatlama tekniklerini öğretiyorlar. Çiftlere sevistikleri yerleri değiştirtiyorlar, vs. Ama sevgi konusunda bir terapist ne yapabilir? Sevecek ve sevdiğinizin bedeniyle buluşmayı, birlikte haz kapılarından yeni bir dünyaya girmeyi isteyecek olan sizsiniz ●

30 YILLIK TECRÜBE

Olympic ile uçmak... akıllı bir seçimdir.

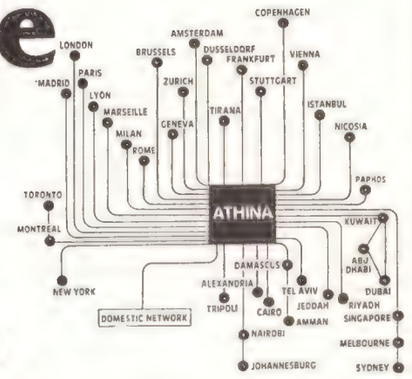

Dünyanın neresinde olursanız olun, Olympic uluslararası Net work sistemiyle Avrupa, Kuzey Amerika, Orta Doğu, Afrika ve Avustralya'nın önemli kentlerine ulaşırsınız. Dilediğiniz zaman. Hemen.

Olympic, dünyanın 39 seçkin noktasına uçar. Bekletmeden.

Çağdaş uçakların geniş ve rahat koltuklarında geleneksel Olympic misafirperverliğini yaşatarak. İş ya da gönlünüzde yaşattığınız tatil beldesine.

Dünyanın her köşesine Olympic ile uçmak... 30 yıllık tecrübe ile uçmak akıllı bir seçimdir.

OLYMPIC AIRWAYS
The International Airline of Greece

İstanbul: Cumhuriyet Caddesi 171/A, Harbiye, Tel.: 147 37 01
İzmir : KEYTOUR Atatürk Caddesi 212 Tel.: 21 78 40/41

Reklamcılar Derneği'nden*

Sayın Reklamverenlere

Reklamcılar Derneği; reklamcılık mesleğini geliştirmek, aldatıcı ve yanıltıcı reklamları önlemek, ülke ekonomisine katkıda sektörel sorumlulukları yerine getirmek amacıyla kurulmuştur.

—Reklamveren, reklamını yayımlayacağı mecraları seçerken kararını, reklamcılık sektörünün uzmanlığından da yararlanarak verir.

—Mecra seçiminde temel ölçüt, reklamdan beklenen etkiyi en verimli düzeye çıkartmak, reklama harcanan meblağı, yararlı bir yatırım haline dönüştürmektir.

—Mecra seçme özgürlüğünü bağımsızca kullanabilmek, reklamverenin tartışılmaz, dokunulmaz hakkıdır.

—Reklamcılar Derneği; demokratik ve çoğulcu toplumlarda, kamuoyunu aydınlatmanın vazgeçilmez dayanağı olan kutsal basın özgürlüğünü bu amacından saptıran, insanları ve kuruluşları huzursuz ederek, ürküterek, tehdit ederek reklam toplama yönteminin karşısındadır, daima karşısında olacaktır.

—Reklamcılar Derneği; bu görüşünü, basınımızın ve reklamverenlerimizin de paylaştığına derinden inanmaktadır.

R

Reklamcılar Derneği

Reklamcılar Derneği'nde temsil edilen, reklam ajansları (alfabetik sırayla): A ve D Uluslararası Reklamcılık AŞ • ADMAR Reklam ve Pazarlama AŞ • AJANS ADA Reklam Hizmetleri AŞ • AYA Reklam Hizmetleri AŞ • BİRİKİM Reklamcılık, Danışmanlık ve Ticaret AŞ • BİRLEŞİK REKLAMCILAR Ltd. • CENAJANS Reklamcılık AŞ • DELTA Ajans • E/K Ajans Reklamcılık ve Ticaret AŞ • EKOL Reklam Hizmetleri Ltd. • ERA Tanıtım Yayın Hizmetleri AŞ • FULMAR Pazarlama ve Reklamcılık AŞ • GRAFİKA/LINTAS Reklamcılık AŞ • İLANCILIK Reklam Ajansı AŞ • İNDEKS Reklam Hizmetleri Ltd. • MANAJANS/THOMPSON Reklam İşleri AŞ • MARKOM Reklam Hizmetleri AŞ • MERKEZ AJANS Reklam Hizmetleri AŞ • PARS/MCCANN - ERICKSON Reklamcılık AŞ • PRİZMA Reklam Hizmetleri AŞ • RADAR Reklam AŞ • REKLAMEVİ Reklamcılık AŞ • REKLAM MORAN/OGILVY and MATHER AŞ • REPRO Reklam Ajansı AŞ • ROTA Reklamcılık ve Ticaret AŞ • YARATIM/FCB Reklam Hizmetleri AŞ

*Bu mesajın yayımlanması kararı, Reklamcılar Derneği'nin 29.4.1987 tarihli 3. Olağan Genel Kurulunda oybirliğiyle alınmıştır.

TELEVİZYON / ZİYA ÖZTAN'IN YENİ FİLMİ

"Ateşten" bir film

Bugünün Saraylısı'nın yönetmeni Ziya Öztan'ın yeni filmi Ateşten Günler, 1 milyar 200 milyonluk bütçesi, önemli kadrosu ve titiz çalışmasıyla televizyonun önemli yapımlarından olmaya aday

Boğaz'ın, lodosla çalkalanan suları, Dolmabahçe önüne demirlemiş İngiliz muhribinin çelik gövdesini sallıyordu. Bir balıkçı sandalınınki gibi değildi elbet durum, ama yine de karaya çıkmak için ayrılan İngiliz askerlerinin mutlulukları yüzlerinden okunuyordu. Her ne kadar İstanbul, kasımdan bu yana işgal altında ise de işin resmiyete dökülmesi gibi ufak bir ayrıntı 16 Mart 1920 sabahına sarkmış bulunuyordu. Rıhtıma ayak basan İngiliz askerleri kamyonlara binip çeşitli istikametlere doğru yola çıktılar. Şehzadebaşı'na yönelen kamyonlardan ikisi, hedefe yaklaşırken ayrıldılar ve iki yandan yaklaştılar karakola...

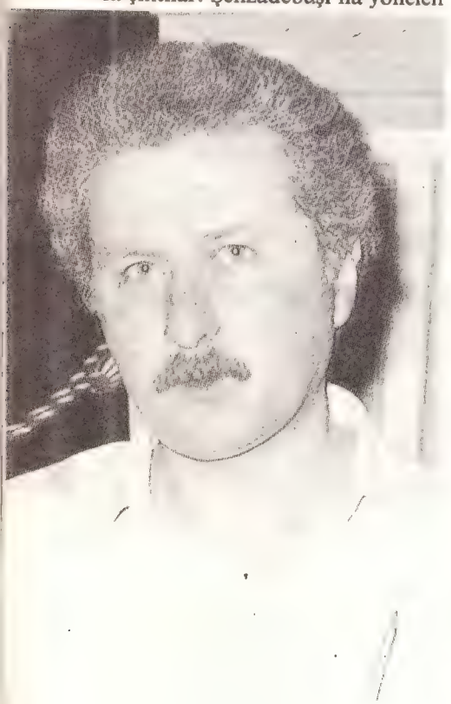

Ziya Öztan Ateşten Günleri kapsamlı bir milli mücadele filminin pilot çalışması olarak görüyor

Bütün bunlar geçmişte kaldı. Bugünse hepsi yeniden yaratılmaya çalışılıyor. Ziya Öztan'ın yönetmenliğini yaptığı **Ateşten Günler** adlı televizyon dizisinin çekimine başlanmasına on gün kala, Gümüşsuyu'ndaki irtibat bürosunda hummalı bir faaliyet sürüyor. 1 milyar 200 milyonluk bütçeyle yola çıkılan, senaryo yazımı Ziya Öztan'ın deyişiyle "1,5 yıl artı iki ayda" tamamlanan ve çekimi 5 ayda tamamlanacak, 20 bine yakın figüranın kullanılacağı ve Milli Mücadele günlerini anlatacak olan dev bir prodüksiyon söz konusu olan. Gerçi 1917-18 modeli askeri kamyonlar hazır ama daha tamamlanması gereken çok şey var.

Uzun soluklu oyuncular. Film genel olarak üç kahramanın Peyami (Ahmed Levendoğlu), Ayşe (Zühal Olcay) ve İhsan'ın (Can Gürzap) çevresinde dönecek. Ayrıca yan rollerde ve çok kısa planlarda bile oldukça önemli isimler yer alıyor: Müşfik Kenter, Haluk Kurdoğlu, Dinçer Sümer, Selim Naşit vb. gibi.

Öztan, oyuncu seçimindeki kıstasını uzun soluklu kişilerle çalışmak olarak özetliyor ve zaman zaman günde 20 milyonluk bir maliyete ulaşılacak çekim çalışmalarında dünyaya bakışları ve iş anlayışları tutarlı oyunculara ihtiyacı olduğunu vurguluyor.

Peki ama bu Halide Edip Adıvar'ın **Ateşten Gömlek** romanından uyarlama değil mi? Neden şimdi ismi **Ateşten Günler** olmuş? **Nokta**'nın bu sorusunu, "yapılan işin romanla bire bir eş olmaması" gerekçesiyle karşılıyor Ziya Öztan ve şunları söylüyor:

"Ateşten Gömlek'de boyutlar çok daha sınırlıydı. Üç kişi arasındaki aşk ilişkisi ve fonda da Milli Mücadele söz konusuydu. Biz de çalışmamızda aşk hikâyesine bağlı kaldık, ancak diğer olaylar daha geniş bir perspektifte ele alındı. Bir Milli Mücadele filmi haline geldi. Bu nedenle, hem Halide Edip Hanım'a saygıdan, hem de kendi yaptığımız işin kapsamı nedeniyle ismini Ateşten Günler koyduk."

Arviş çalışması gibi. Filmin hazırlanması sırasında Öztan, tarihi gerçekliği olabildiğince aslına uygun yaratmak için var gücüyle çalışıyor. Bunun kendisi için son derece önemli olduğu belli. Hazırlanan on bine yakın kostüm -ki bunların çeşit olarak 500 ile 1000 arasında bir rakama ulaşması bekleniyor- beş bine yakın, dönemle ilgili fotoğraf, aslına uygun yaptırılan üç askeri kamyon, bir üstü açık araba, faytonlar, toplar, İngiliz askerleri için kask, İskoç birliği için gayda vb. gerçeği iyi taklit edebilmek için gösterilen titiz çalışmanın en önemli göstergeleri. Nitekim **Nokta**'nın sorularını yanıtlarken Ziya Öztan da doğruluyor bunu.

"Her şey olabildiğince aslına uygun olmalı. Karakolu basan kamyonlar, Bağdat demiryolunun kenarında sıralanan tahta telgraf direkleri ve büyük binalardaki Osmanlı kiremitinden farklı Marsilya kiremitleri. İlaç şişelerinin üzerindeki etiketler ve apoletlerin rengi... Biz bu film için 1 milyar 200 milyon lira bütçe aldık. İlk bakışta büyük bir para bu. Ama işin kapsamı düşünüldüğünde bizim yaptığımızın sonradan çekilecek bu dönemle ilgili filmlerin altyapısını da hazırlamak olduğunu rahatlıkla söyleyebilirim. Şu ana kadar topladıklarımız bu dönemle ilgili Türkiye'nin en büyük arşivi. Bundan sonra çekilecek bir Milli Mücadele filmi bugünkü bütçenin üçte birine çıkacaktır."

Aynı titizlik, çekim mekânlarının seçilmesi ve filmin laboratuvar işlemleri için de sürüyordu. Çekim başladıktan sonra, çekilen kısımlar her iki günde bir İngiltere'ye yollanacak ve burada banyo edilecek. Ancak çekim mekânları konusunda sorunlar var. Gerçi Çanakkale savaşları Çanakkale'de çekilecek ama, yeni tabyalar yapmak gerekiyor. Harbiye Nezareti kullanılabilinecek örneğin, ama Mustafa Kemal Paşa'nın Ankara'daki Ziraat Mektebi metereoloji olmuş ve binanın üstüne bir kat çıkılmıştı. Öztan mimari yapının büyük ölçüde tahrip edilmiş olduğunu söylüyor ve birçok yer için fasatlar yapmaktan başka çıkar yollarının kalmadığını ifade ediyor.

Uyarlama sorunu. Bir edebiyat eserinden yola çıkarak, onu sinemaya aktarmak. Bu sinemanın üzerinde en çok tartışılagelen konularından biriydi. Öztan bunu, sinemanın kazanılmış prestijinin, edebiyatın kazanılmış prestijinden daha altta olmasıyla açıklıyordu. Görsel kültür, yazılı kültürün önünde daha ileri bir kültür olmasına karşın, edebiyatın koruyucuları ve dokunulmazlığı daha fazlaydı ona göre. Ve maalesef konuyu, en gelişmiş, görsel kültüre en yakın yazarlarımıza bile anlatmakta, sinema adına güçlük çekiliyordu. Yazılan her şeyin salt görsel karşılıklarının bulunması isteniyordu. Özetle söylemek gerekirse edebiyatın, yeni bir sanat olarak sinemaya fazla tahammülü yoktu. Oysa sinema edebiyata olan bağımlılığını aşmalı, yedinci sanat olarak diğer sanatları arkasına almalıydı.

Öztan, filmde Milli Mücadele'ye nasıl bakılacağına ilişkin bir soruyu ise şöyle yanıtlıyordu:

"Halide Edip Hanım, romanı Sakarya Savaşı ile Büyük Taaruz arasındaki sıcak günlerde yazmıştı. Yazıldığı şartlar ve insan ilişkilerindeki sıcak ve içten unsurlar düşünüldüğünde dünya edebiyatında benzersizdir. Romanda müthiş bir rüzgâr var. İnsan ve duyarlıkları önde. Fonda belki çok önemli olaylar olacak, ama önemlisi o üç insanın sıcak günlerdeki keskin duyarlıkları. Bence özel günlerde insanların duyarlıkları da özelleşiyor. Bunları verebildiğiniz zaman o özel günler de kendiliğinden tarihsel boyut kazanıyor. Yoksa binlerce asker, aslına uygun bir sürü detay bir vitrin haline gelir."

Sonuç olarak Ziya Öztan'ın Milli Mücadele'ye nasıl bakacağı açık bir biçimde ortaya çıkmıyor. Halide Edip'le farkını koymak için özellikle Milli Mücadele'ye yaklaşım üzerinde durması ise bu bakışın Halide Edip'inkinin tersine hamasilikten uzak olacağını hissettiriyor.

Serhat ÖZTÜRK

Peyami'nin yakın arkadaşı İhsan rolünde Can Gürzap var

Zühal Olcay hemşire Ayşe'yi oynayacak

Ahmet Leventoğlu. Peyami rolünde inancını yitirmiş bir aydını canlandırıyor

İşadamları. Yöneticiler. Hukukçular. Müşavirler.

YAYINLARIMIZ

- **VERGİ KANUNLARI**
  — Gelir Vergisi Mevzuatı
  — Kurumlar Vergisi Mevzuatı
  — Veraset ve İntikal Vergisi Mevzuatı
  — Vergi Usul Kanunu ve Mevzuatı Amme Alacaklarının T.U. Hakkında Kanun ve Mevzuatı
  — Damga Vergisi, Değerli Kağıtlar Kanunu ve İthalde Alınacak Damga Resmi Mevzuatı
  — Yatırım Teşvik Mevzuatı
  — Emlak Vergisi Mevzuatı
  — Harçlar Kanunu ve Mevzuatı
  — Motorlu Taşıtlar ve Taşıt Alım Vergileri Mevzuatı
  — Belediye Gelirleri Kanunu ve Mevzuatı
  — Katma Değer Vergisi Mevzuatı
- **GÜMRÜK MEVZUATI**
  G1 Gümrük Kanunu ve Yönetmeliği ile Muafiyetler ve Uygulama
  G2 Gümrük Giriş Tarife Cetveli ile Diğer Vergi ve Resimler
  G3 Gümrük Anlaşmaları. GATT. TIR. Karayolları Nakliyat Anl. vb.

32 YILDIR SİZLERE YÜRÜRLÜKTE OLAN MEVZUATI SUNUYORUZ

- İHRACAT MEVZUATI
- İTHALAT MEVZUATI
- AVRUPA EKONOMİK TOPLULUĞU (A.E.T.) MEVZUATI
- İMALAT SANAYİ MEVZUATI
- İŞ HUKUKU. SOSYAL SİGORTA VE BAĞ-KUR MEVZUATI
  A Yüksek Mahkemeler Kuruluş Kanunları ve Kararları
  B İş Hukuku Mevzuatı
  C Sendikalar. Toplu İş Sözleşmesi Grev ve Lokavt Mevzuatı
  D Sosyal Sigorta Mevzuatı
  E Bağ-Kur Mevzuatı
- TÜRK PARASI KIYMETİNİ KORUMA (KAMBİYO) MEVZUATI
- TÜRK PARASI KANUNLARI (Banka ve Sermaye Piyasası Mevzuatı)
- DEVLET İHALE KANUNU
- TURİZM MEVZUATI

Yayımlarımızdan ilgilendiğiniz seriler bulunduğu taktirde. Yayınevimize müracaat ediniz veya broşür isteyiniz

Yaşadığınız her gün yasalarla ilişkiniz var. Mevzuata uygun çalışabilmeniz için elinizdeki yayınlar yeterli mi?
Kütüphanenizdeki mevzuat en son şekliyle mi? Değişmiş olabilir...
YA DEĞİŞTİYSE...
Yayınevimiz, 32 yıldır mevzuat yayımcılığı yapıyor. Mevzuat değişikliklerini kullanımı çok kolay değişen yapraklar (föyvolant) sistemi ile en kısa zamanda sizlere ulaştırıyor. Mevzuat değişse de, yayımlarımız yürürlükteki şeklini koruyor...

LEBİB YALKIN YAYIMLARI VE BASIM İŞLERİ A.Ş.

İRA

Merkez: Mebusan Cad. No: 327 Dursun Han Kat: 3 80040 Salıpazarı-İstanbul Tel: 143 75 15 Hatlı

SÖYLEŞİ / "YANIMDAKİ YATAK"

"Geçiş toplumunun panoraması"

BATUHAN KIRAN/ NOKTA

Huzurevi, Tehlikeli Oyun gibi oyunlarıyla tüm dünyada tanınan çağdaş Yunan yazarı Manolis Corres'in "Yanımdaki Yatak" isimli eseri 8 Mayıs'tan başlayarak Ali Poyrazoğlu Tiyatrosu tarafından sergilenecek. 20 kişilik bir kadroyla gerçekleştirilen oyunu Tomris Uyar Türkçeleştirdi. Bu oyunun seçilişinin nedenlerini ve hazırlanış öyküsünü Yönetmeni Ali Poyrazoğlu'yla konuştuk.

Nokta: Oyun ve yazar hakkında ne düşünüyorsunuz?

Poyrazoğlu: Yunan Tiyatro Yazarları Birliği Başkanı Corres, Çehov'dan etkilenmiş, oyunlarını röportaj tekniğiyle geliştiren bir yazar. Bu eserde de çeşitli sosyal katmanlardan insanları almış bir hastane odasında buluşturmuş. Bir şoför, bir emekli memur, bir serseri berduş, bir köylü, hastane personeli... Corres hastanedeki buluşmayı sağlamış ve kurguyla fazla uğraşmamış. Bu insanlar neler konuşacak, nasıl ilişkiler kuracaklar? Sosyal ve bireysel farklılıklarını taşımalarına rağmen bir etkileşim, bir iletişim kurulacak. Ama nasıl? İşte oyunun kurgusu bu kadar.

Nokta: Türk-Yunan Dostluğu Cemiyeti'nin kurucularından biri olduğunuz düşünülürse, Manolis Corres'in seçiminin de dostluk adımlarından biri olacağı söylenebilir mi?

Poyrazoğlu: Kesinlikle. Dostluk diye diye yırtınırız. Nasıl dost olacağız? Herhalde birbirimizi tanıyarak öncelikle. İnsanı tanımanın yolu da sanattan geçiyor. Biz onların oyunlarını oynayacağız, televizyonda filmleri gösterilecek. Kitapları çevrilecek, müzikleri dinlenecek. Onlar da inanıyorlarsa bu dostluğun gelişeceğine aynı işleri yapacaklar. Başka çare yok.

Nokta: Bu tiyatro "alışverişi", geçen sene "Hoşçakal İstanbul" isimli eserle katıldığınız Atina Festivali'nde başlamıştı. Değil mi?

Poyrazoğlu: Evet, aslında bu kültürel alışverişi onlar başlattılar. Hem de ömrümde görmediğim bir jestle; Atina'ya vardığımda tüm sokakları "Hoşçakal İstanbul"un afişleriyle yıkanmış buldum. Bizde bir oyun için 2 000 afiş yapılır, adamlar 80 000 afiş yapıştırmışlar. Nasıl tanıtacaklarını sormuştum. O günlerde aldığım "Merak etmeyin siz" cevabının ne anlama geldiğini o afişleri görünce anladım. Ertesi gün istisnasız tüm gazetelerde birinci sayfada haberlerimiz çıktı. Konsolos sizin bu yaptığınızı ben 5 milyon harcayarak yapamazdım dedi.

Nokta: "Yanımdaki Yatak"ı da bu davet sırasında mı keşfettiniz?

Poyrazoğlu: Evet, hem de bir müzede! Tarih öncesi bir eser olduğu için değil tabii. Tiyatro Müzesi'ni gezerken elimize 60-70 tane Almanca, Fransızca ve İngilizceye çevrilmiş 60-70 tane oyun tutuşturdular. Yunanca da, tıpkı bizimki gibi az bilinen bir dil olduğu için, oynanmış oynanmamış tüm piyesleri, oyunları devlet uluslararası dillere çevirtmiş. Adamlar kendi yazarlarını pazarlıyorlar işte. Bizde böyle bir uygulamaya rastlayabilir misiniz?

Nokta: Türk seyircisinin yabancılık çekmemesi için özel bir çalışmaya gerek duyuldu mu?

Poyrazoğlu: Ben bir kültürel yadırgatıcılığın olacağını hiç düşünmüyorum. Bu oyun hiçbir Akdeniz ülkesi için yabancı değildir. Bir geçiş toplumunun panoraması çiziliyor. Manolis Corres çöküntüyü, ikiyüzlülüğü ve acımasızlığı irdeliyor. Bakın kendi eserini şu sözlerle tanımlıyor: "Tiyatro yazıyorum, karakter yaratıyorum, olay düzenliyor, hedef seçiyorum. Göstererek suçluyor ve eğlendiriyorum. Benim tiyatrom bu"●

Poyrazoğlu: "Bu oyun tüm Akdenizlileri ilgilendiriyor, alınacak dersler sadece Yunanlılar için değil."

BATUHAN KIRAN/ NOKTA

Charles Pasqua, "Özgürlükten korkmamalıyız" afişinin önünde. Ama biraz endişeli.

BASIN / FRANSA'DA MUZIR TARTIŞMASI

Pornografik dehşet müzesi

Fransa'da İçişleri Bakanı Charles Pasqua önderliğinde düzenlenen Pornografi Müzesi büyük bir fiyaskoyla açıldı. Şiddetli eleştirilerle sürüyor.

Geçtiğimiz günlerde Libération gazetesinde yayınlanan tam sayfalık bir afişle Fransızlar bir kez daha tüm dünyanın dikkatini üzerlerine çektiler: Sol köşede İsa. O, en iyi bilinen pozunda. Yine çarmıhına gerilmiş, yine gökyüzüne bakıyor. Ama bir gariplik de yok değil. Dudaklarında hafif bir tebessüm ve cinsel organının ucunda irice bir kaz sallanıyor... Sağ köşede, boynuzlu bir bereket tanrıçasıyla dişi bir kâbus arasında bir yaratık. Bacaklarının arasından sarkan üç başlı bir canavar ya da inek memesini andırır organını emzirtmekle meşgul. Ortada ise tam bir cümbüş. Erkekler, kadınlar, çocuklar, bir rahibe, birkaç hayvan. Ve tam anlamıyla "kimin eli kimin cebinde" belli değil. Arka planda ise bacaklarını açmış "Adalet Ana" yatıyor. Ama ne etekliği var ne de iç çamaşırı, sadece üzerinde bu kez burunu yerine bir başka 'şeyi' uzamış Pinokyo, muzip muzip bakıyor.

Ne erotik, ne de pornografik, tek kelimeyle çıplak ve cinsel olan bu tablonun Libération'da yayınlanmasının nedeni, son yıllarda tüm dünyada yaygınlaşan "muzır yayınlar" kurullarından biriydi. Fransız muzırcıları ilk önce gazeteci-yazar Mathieu Lindon'un son romanını yasaklamaya teşebbüs etmişlerdi. Daha birkaç gün geçmeden Paris'de açılan pornografide dehşet müzesi ise bardağı taşıran son damla olmuştu.

Poşet nasıl icat olundu? Her ülkede olduğu gibi Fransa'da da bir sansür yasası vardı. Hem de 1949'dan kalma. Bu yasal düzenleme çok seyrek olarak kullanılmakla birlikte, genelde unutulup gitmiş, Fransa cinsel özgürlükleriyle sınırsız imkânlarla dolu bir ülke olup çıkmıştı. Taa ki, "fermanlar yoluyla liberalleşme" heveslisi İçişleri Bakanı Charles Pasqua ve işbitirici yardımcısı, Kamu Özgürlükleri yöneticisi Dominique Latournerie işbaşına gelene kadar. Filipacchi yayın grubu yöneticisi F. Ténot onun için "kompleksli ve fazla şevkli bir memurcuk" diyordu. Gerçekten de uzmanlık alanları oldukça ilginçti. Latournerie şimdiye kadar yabancıların vizeleri, sınır dışı edilmeleri ve gençlik arasında teröristlerin yayılmasını engelleme gibi konularda çalışmıştı. En sonunda da ne yapmış etmiş muzır kurulunun gayri resmi denetçisi oluvermişti.

Mart ayında çoluk çocuğu zararlı neşriyattan korumak amacıyla başlatılan "ilan ve açık satışın" yasaklanması o kadar çok tepki almıştı ki, Latournerie, İçişleri Bakanı'nı pornografinin kötülüklerine dair bir müze açmaya da ikna etmişti.

Müzeye gel müzeye! Açılış günü müze önünde gazeteciler ve birkaç "iffethane kaçkını" dışında kimsecikler görünmüyordu. Halbuki görevliler ne kadar çok çalışmışlar, binbir meşakkatle tam 3000 özel davetiye bile göndermişlerdi. Yöneticiler ilgiyi artırabilmek için yeni yeni yöntemler keşfediyorlar, hatta çelik dolaplar ve 1 cm'lik cam seralar altında korunan açık-saçık neşriyatı ve alet edavatı karıştırmak, kurcalamak serbest bırakılıyor, kilitli dolaplar açılıyordu. Neredeyse fotoğraf makinesi sokulmasına bile izin verilecekti, ama son anda 'ayıp nesneler'in resminin çekilmemesi daha uygun bulunuyordu. İlk günün kayda değer tek ziyaretçisi ise eski Kültür Bakanı Jack Lang olmuştu. Jack Lang yüzünü ekşiterek girdiği sergiye eli boş da gelmemişti. Yanında getirdiği gayet erotik bir gravürün röprodüksiyonunu istenirse müzede ser-

Libération, Pasqua ve Latournerie'e karşı açılan "özgürlük" savaşında öncülüğü elden bırakmadı.

Libération

OUVERTURE HIER DE L'EXPO PORNO DU MINISTERE DE L'INTERIEUR

LA FESSE CACHÉE DE PASQUA

PASQUA SEX-SHOP

VOUS POUVEZ FEUILLETER...

ON A MIEUX A FAIRE!

WOLINSKI

"Aşağılanma, ölüm, seks, şiddet var"

Latournerie: "Fransız edebiyatı spermle, namussuzlukla, ölümle doludur. İncil ve Shakespeare de öyle..."

Tam yasaklanacakken, hükümetin geri adım atmasıyla poşete giren romanın, Prince et Léonardours'un yazarı Mathieu Lindon, Libération adına Kamu Özgürlükleri yöneticisi Dominique Latournerie ile konuşuyor.

Libération: Quotidien de Paris'de, bir çocuğa yapılan işkencenin tasvirini yapan herkesin Rimbaud olamayacağını yazmıştınız. Buradan, Rimbaud bir işkenceyi tasvir etse, onun yasaklanmayacağı anlamı mı çıkıyor? Edebi niteliğin pornografideki rolü nedir?

Latournerie: Ben Rimbaud'yu çok severim. Özellikle de **Cehennemde Bir Mevsim**'i. Yani, fena halde çuvalladınız! Hayır, hayır. Yazar istediği şeyi yazabilir. Ben bunlarla uğraşmıyorum, yargıç değilim. Yasaklanmış hiçbir kitap da yoktur.

Libération: Eğer hükümet geri adım atmasaydı, Prince et Léonardours yasaklanacaktı!

Latournerie: Katiyen. Küçüklere satışı ve reklamı yasaklanıyordu.

Libération: Bu iki yüzlülük. Yasaklanacaktı... Peki ama neden onu seçtiniz, başkaları da var?

Latournerie: Benim memur olduğumu bir saniye unutalım. Erkek erkeğe konuşalım. Çocuklar var, seks var, tekrar tekrar şiddet, en korkunç biçimlerde ölüm, aşağılanan insanların yıkımı var. Biraz olsun çocuklarımızı da düşünmeliyiz.

Libération: Kitapçılarda bundan daha fazla şiddet içeren pek çok kitap var. Örneğin Sade'ın eserleri?

Latournerie: Ben Sade okudum. Tahammül edilmeyecek kadar rahatsız etmiyor. Fransız edebiyatı spermle, namussuzlukla, ölümle doludur. İncil ve Shakespeare de öyle...

Libération: Anlaşılan bunların kimseye kötülüğü dokunmuyor. Çocuklar da İncil okuyorlar!

Latournerie: Artık pek İncil okuyan yok...

gilenmek üzere organizatörlere sunuyordu. Picasso'nun imzasını taşıyan gravürün aslı ise Paris Modern Sanatlar Müzesi'nin en değerli tablolarından biriydi.

Muzır, ya da sansür: Nereye kadar? "Dehşet" müzesinin açılışına tepkiler ziyaretçilerden değil, ertesi günden başlayarak Le Monde, Libération gibi gazetelerden ve haftalık dergilerden geliyordu. Le Point, "Pasqua'nın cehenneminin yolları muhakkak ki iyiniyet taşlarından örülmüş. Ama dehşet sergisini gezenlerin çoğu binlerce yıllık cinsellik sapmaları örtüsünün altında yeni bir şey olup olmadığını muhakkak kendisine soracak" diye yazmıştı. Müzedeki dokümanlardan daha fazla ilgi toplayan Jack Lang ise "Yüksek tirajlı dergilerde basılmış banal resimlerden, tezgâh altı ve yasadışı satılan çocuklarla seks sahnelerine kadar her şeyi içeren rezil bir karışım" diye niteliyordu müzeyi.

Evet, özellikle son aylarda iyice artan pembe telefon, yani tele-seks; bilgisayar şebekeleriyle iletilen sentetik görüntüler ve cinsel fanteziler; özellikle İskandinav ülkelerinden gelen ağır pornografik film ve fotoğraflar, tüm bunlar şiddet ve seks ikilisini hızla artırıyorlardı. Ama alınan önlemler sadece New Look, Penthouse, Photo gibi birkaç derginin büfelerin vitrinlerinden kalkmasına neden olmuştu. Seks dükkânları, Porno merkezleri bu önlemlerden hiç etkilenmemişlerdi. Kamuoyunun yasaklama ve teşhir girişimlerine gösterdiği duyarsızlık ve ilgisizlik de dikkat çekiciydi. Amaçlanan, seks ticaretinin ve şiddetin engellenmesiyse, bu henüz başarılamamıştı.

Tüm gelişmelerin ardından Pasqua, "Biz en azından küçük çocukları korumaya çalışıyoruz. Ama Tanrı da değiliz" demecini verdi. Ama Libération'un iddiası farklıydı: "Pasqua ve adamlarının bir misyonu var, kitlelerin cinsel eğitiminden bahsediyor, ama aslında insan cinselliğini değiştirmek istiyorlar. Bir halkın cinsel fantezilerini dönüştürmeyi içerecek ölçüde kadir-i mutlak bir devlet istiyorlar. Neyse ki, bakan ve adamları bu işi seks dükkânlarını millileştirmek ya da belediye ve muhtarlıklarda müze açmak derecesine vardırmadı."

ÇEVRE DUYARLILIĞI GRUBUNUN DUYURUSU:

Kampanyamıza katılmak isteyen yurttaşlarımızı, bu mesajı Başbakan'a iletmeye çağırıyoruz.

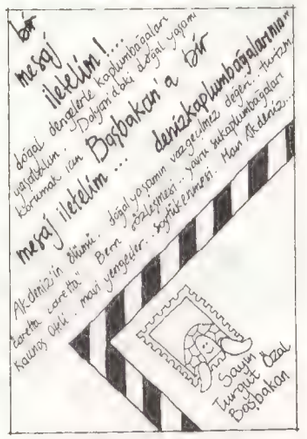

NURETTİN PAŞA SORUNU

Vahdettin de Anıtkabir'e gömülmelidir(!)

Atatürk'ün Büyük Nutuk'ta en ağır sözlerle yerin dibine batırdığı ünlü Sakallı Nurettin Paşa, devlet mezarlığına gömülecek ve Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu şeref üyesi olacak...

Nurettin (Bursa), 1893-P.31

Tarih ve Toplum dergisi yazalı beş ay oluyor, kimse aldırmadı. Uğur Mumcu iki hafta önce gündeme getirmeyi denedi, maşallah kimseden tık yok!

Sakallı Nurettin Paşa...

Müşir İbrahim Paşa oğlu, Bursa 1873 doğumlu, Harbiye 1893-31 piyade mezunu, 1. Ordu Komutanı meşhur Sakallı Nurettin... Atatürk'ün büyük söylevinde, yeni dille, "Nurettin Paşa'yı utkunun etmeni gibi göstermek, olsa olsa, kendisiyle alay etmek için olabilir. Yoksa Nurettin Paşa, büyük utkunun şerefine katılmaya en az hakkı olanlardan biridir" dediği Sakallı Nurettin, Atatürk Orman Çiftliği'nde ANAP Ankara İl Başkanı Rıfat Diker'in Ro-To şirketinin yapacağı devlet mezarlığına törenle gömülecek, ve de Türk Dil Kurumu ile Türk Tarih Kurumu'nun mezarları üzerinde yükselen Atatürk Dil ve Tarih Yüksek Kurumu'na şeref üyesi sayılacak ha?

Yoğurt mu dediniz?

Temizleyin kefereyi! Basmane tarafından silah sesleri geliyor. Şehirde güvenlik henüz sağlanmış değil. İzmir, iki gün önce kalkan gemilere yetişememiş, bulduğu sivil elbiseyi üzerine geçirip halkın arasına karışmış Yunan askeri dolu. Bombalı, silahlı yerli Rumlar ve Ermeniler her köşe başında yeni bir saldırıya geçebilirler. Sokaklarda dolaşmak tehlikeli. Yunan askerleri yakıp yıktıkları kasabaların, öldürdükleri kadın ve çocukların dumanı ve kanı üzerlerinde, bitkin, bezgin görünüyorlar, höt desen düşüp kalacaklar ama, öncü süvari birliklerinden yirmi dört saat sonra, o 10 Eylül 1922 sabahı şehre giren Mustafa Kemal, Fevzi, İsmet ve diğer komutanların güvenliği bile kuşkulu.

Mustafa Kemal'in dizi dibinden ayrılmıyor, savaşı sadece dürbünle seyretmekle yetiniyordu...

Nurettin Paşa, Vilayet Konağı'na yerleşip valilik görevini ve merkez komutanlığını ele almış. İlk icraatı, Metropolit Hrisostomos'u çağırtmak olacaktır.

Hrisostomos kaçmamış. Aya Fotini Kilisesi'nde kaçınılmaz sonunu göğüslemeye hazırlanmış. Üzerinde cüppesi, elinde asasıyla, Hasan Tahsin'in gerçekleştirdiği işi kendi açısından, "karşı taraftan" yapmaya, ölmeye hazırlanıyor...

Nurettin Paşa, metropoliti cellat Ali Ağı'ya teslim edecek, Kemeraltı çarşısı içinden Namazgâh semtine götürülmesini emredecek. İkiçeşmelik yolunda, Yıkık Minare önünde, jandarma, peşlerine takılan müthiş kalabalığa söz geçiremez artık. Metropolit parça parça edilecektir.

Hrisostomos Osmanlı tebaasıdır. Yani, vatan haini sayılır. Ama hakkında henüz hiçbir mahkeme kararı yoktur. Savcı, yargıç ve cellat, 1923'te Abit Süreyya Bey'e yaşam öyküsünü yazdırıp kendine "Kutülamare'yi kuşatan, Bağdat'ı savunan, Yemen, Selmanpak, Batı Anadolu, Afyonkarahisar, Dumlupınar, İzmir savaşlarında düşmanı yenen ve İzmir'i kurtaran Gazi Nurettin Paşa Hazretleri" dedirten sakallı olmuştur.

Falih Rıfkı, "Çankaya"da, "Nurettin Paşa'nın biri İzmir'de, biri İzmit'te tertip ettiği iki linç hikâyesi gene o vakitler bizi ikrah içinde bırakmıştır" diyor.

Nurettin'in ikinci "vukuatı", Ali Kemal'in öldürülmesi.

"Tanıdım seni Artin Kemal..." Sivil taharri memuru Cemi Bey, Ali Kemal'i Cercle d'Orient pasajında berber Marcel'in dükkânından silah zoruyla kaldırmış, motorla İzmit'e getirmiş. Ali Kemal, yemiş olduğu herzelerin ağırlığıyla iki büklüm, Ankara'ya götürülüp yargılanmayı bekliyor. Körfezde kopan fırtına ve kendini bekleyen kuşkulu gelecek sinirlerini hayli bozmuş. Anadolu Ajansı muhabirine, cıgarasından derin nefesler çekip ters ters yanıtlar veriyor: "Zaferi kazanacağımızı tahmin edememiştim. Hesap veririm... Gidelim Ankara'ya, ne olacaksa olsun..."

Ama Sakallı Nurettin bırakmayacaktır. Merkez Komutanlığı'na götürülmek üzere bir manga askerle sokağa çıkarılan Peyam-ı Sabah başmuharririnin kafatası patlamış, saati, ceketi, gömleği ve pantolonu alınmış, kısa donuyla kalmış kanlı cesedi, sağ ayak bileğine kırmızı kuşak takılıp kıyıya doğru bir süre sürüklenecek, sonra da istasyon yakınında bir ağaca asılacaktır.

Fransız albayı Maugin ile İzmit'e o akşam varan Doktor Rıza Nur, el altından peynir ekmek gibi satılan o ünlü anılar kitabında, Nurettin Paşa'ya akşam yemeğinde nasıl yüklendiğini, Ankara'nın emirlerini çiğneyip Ali Kemal'i linç ettirmesi üzerine "Senin yaptığın çirkin bir cinayettir" diye bağırıp onu nasıl kepaze ettiğini ballandıra ballandıra anlatıyor... Nurettin'in nasıl nutku tutulup yüzünün kül kesildiğini de.

Aldı Atatürk, bakalım ne dedi? Nurettin Paşa, Milli Güvenlik Kon-

İzmir yangınında Nurettin Paşa'nın ihmali, hatta "hoşgörüsü" olduğu ileri sürülmüştü

seyi'nin 6 Kasım 1981 tarihinde kabul ettiği 2459 sayılı Devlet Mezarlığı Kanunu uyarınca 1932'de ölüp gömüldüğü mezarından çıkarılacak... 7 Temmuz 1983'te Danışma Meclisi'nin, 11 Ağustos 1983'te Milli Güvenlik Konseyi'nin kabul ettiği, 17 Ağustos 1983'te Resmi Gazete'de yayınlanan kanuna göre de Atatürk Araştırma Merkezi şeref üyesi sayılacak, öyle mi?

Yani, yasanın 17. maddesine göre, "Atatürkçü düşünceyi, Atatürk ilke ve inkılaplarını bilimsel yoldan araştırmak ve bu konuda yayınlar yapmak" görevi verilen kurumun şeref üyesi, şapka devrimine karşı çıkan Nurettin olacak...

Şu bizim Sakallı Nurettin. Yani Gazi Mustafa Kemal Paşa'nın 1927 yılında Büyük Nutuk'unda en ağır sözlerle eleştirdiği, sayfalarca gelmişini geçmişini sayıp döktüğü ve yerin dibine soktuğu Nurettin...

Türkiye Büyük Millet Meclisi kurulduktan ancak üç ay sonra Anadolu'ya geçmeye tenezzül eden, başından beri "İstanbul'un adamı" olarak damgalanmış, işbirlikçilerin Fahrettin Altay'ın yerine Konya'ya 12. Kolordu Komutanı yapmak istedikleri, İstanbul ile Ankara'nın arasını yapmaya çalışan, Ankara'ya geldiği günlerde hemen TBMM yönetiminin "Bolşeviklik ve hilafet" konularında alacağı tavrı öğrenmeye koyulan.kim bilir hangi katlara ulaştırmak üzere sürekli "Mustafa Kemal İngilizlerle de savaşacak mı?" sorusuna yanıt arayan, TBMM'yi "çok genç ve tecrübesiz" bulduğunu her fırsatta söyleyip Meclis'in hemen her konuda kendi yüksek görüşlerine başvurması gerektiğini açık açık ilan eden, bütün o son derece kritik 1921 yılı boyunca her fırsatta "Yunan ordusuna karşı direnemeyiz" görüşünü yayıp alenen bozgunculuk yapan, savaşa katılmayacağını bildirip Ankara'dan kaçan, sonunda, Kasım 1921'de TBMM'de mahkemeye verilip idam talebiyle yargılanması istenen Nurettin...

Bunları ben söylemiyorum, Atatürk söylüyor. Daha başka şeyler de söylüyor. Nutuk'ta, Nurettin'in babasıyla birlikte Abdülhamid'in has adamı olduğunu, 1908 Devrimi'nde rütbe tenziline uğradığını, "ayaklanmanın ılımlı yürümesini temine" çalıştığını, Hareket Ordusu'na katılmış olduğunu düpedüz yalan konuşarak ileri sürmekten çekinmediğini, kurmay olmadığı hal-

Paşanın linç ettirdiği Ali Kemal Bey

de kurmay olduğunu iddia ettiğini, Irak cephesinde İngiliz orduları karşısında nasıl kepaze olduğunu, 26 Ağustos 1922 günü de Mustafa Kemal'in dizi dibinde cepheye sadece dürbünle bakmakla yetindiğini, 1. Ordu'nun komutasında bir halta yaramayacağı anlaşılınca Başkomutan'ın savaşın yönetimini nasıl doğrudan kendi eline almak durumunda kaldığını bir bir anlatıyor...

Şu bizim Sakallı Nurettin ha? Mustafa Kemal'in, "Nurettin Paşa'nın aldığı önlemlerdeki eksikliği anlayıp tümenlerine kendim emir vererek önlem almasaydım Trikupis esir edilmeyebilirdi" dediği hani... Peygamber soyundan geldiğini iddia eden, orduda sakal ve bıyık bırakmayanlara herkesin önünde hakaret edecek kadar gerici, gene Atatürk'ün deyimiyle 1923'te Bursa mebusu olarak girdiği Meclis'te "hiçbir vakit kürsüye çıkmamış ve millet ve cumhuriyet menfaatlerini müdafaa için tek bir kelime dahi telaffuz etmemiş" adam...

Kürsüye ömründe yalnızca bir tek kez, o da şapka yasası (artık meşrebinize göre devrimi, inkılabı, üstyapı devrimi, reformu, ne derseniz...) çıkıp konuşmuş ve aleyhte takriri vermiş olan paşamız... Tarihçilerin "yobaz, kibirli ve acımasız" (Mete Tunçay) diye nitelediği mümtaz şahsiyet! Atatürk'ün "millet ve tarih san vermekte o kadar açık elli değildir" diyerek kendi kendisine Gazi dedirtmesini eleştirdiği tonton paşacık...

Zat-ı devletlilerini devlet mezarlığına gömünüz efendiler. Savaşın başından sonuna kadar Batı Cephesi'nin kurmay başkanlığını yapan Orgeneral Asım Gündüz'ü, yardımcısı Tümgeneral Osman Zati Koral'ı, Orgeneral Sabit Noyan'ı, cephenin tek hava bölüğü komutanı Binbaşı Fazıl'ı ve kim bilir daha kimleri bu şereften mahrum ederek... Çünkü onlar Türk-İslam sentezine bağlı, Peygamber sülalesinden, ve de sakallı değildiler. Çünkü onlar dövüşmüş, sadece dövüşmüş, ne mevki ne mansıp peşinde koşmamışlardı. Çünkü bu memleket sokakta bulundu. Çünkü bağımsızlık haybeden kazanıldı, çünkü cumhuriyet laf olsun diye kuruldu.

Muhteremler! Dolambaçlı yollardan yürümeye ne hacet, doğrudan sonuca gidiniz, ve Menton'da ölüp Nice'te kurşun kaplı ceviz tabut içinde mahzene kapatılan Damat Ferit'i de, hatta hatta San Remo'da Hakk'ın rahmetine kavuşup Şam-ı Şerif'te Yavuz Sultan Selim Camii avlusunda yatan Vahdettin'i de alıp Anıtkabir'e, Atatürk'ün yanı başına naklediniz!

Siz onu da yaparsınız.

Engin ARDIÇ

ÖNEMLİ DUYURU

ANTALYA/KAŞ'I SEVENLER

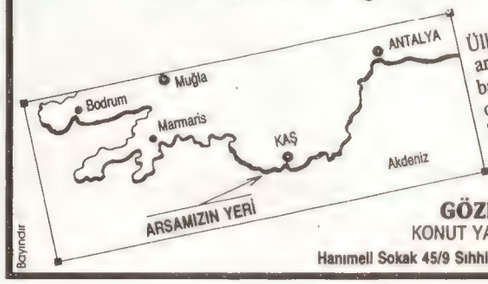

Ülkemizin incisi Kaş'da arsası alınmış. 1988'de inşaatına başlıyacak kooperatifimize ortak olun.
Telefon ediniz.
Fırsatı kaçırmayınız.
Broşür gönderilir.

GÖZDE • KAŞ
KONUT YAPI KOOPERATİFİ
Hanımeli Sokak 45/9 Sıhhiye • ANKARA • Tel: (4) 230 41 17

Bayındır

BÜTÜN dünyada seçkin erkekler yeni bir güne Gillette GII ile başlar.

Onlar, Gillette GII'nin sadece Gillette teknolojisine özgü uluslararası kalitesini, benzersiz tıraş konforunu tanırlar.

Gillette GII ile tıraş, onu bir kez deneyenler için vazgeçilemeyecek seçkin bir alışkanlıktır.

Siz de her sabah sıra dışı bir günün muhteşem başlangıcını seçenler arasına katılın.

Gillette GII "tıraş sistemi" sürekli kullanabileceğiniz bir gövde ile, değişebilir iki bıçaklı kartuşlardan oluşuyor. Gövdeyi bir kez alıp yıllarca kullanacaksınız. İki bıçaklı kartuşları ise defalarca mükemmel tıraştan sonra değiştirebilirsiniz...

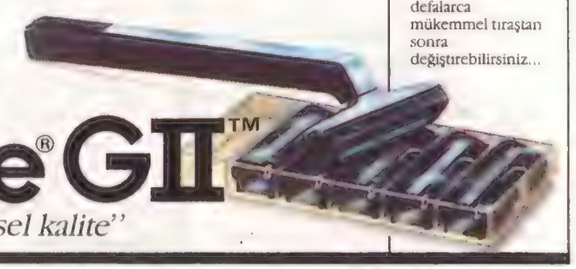

Gillette® GII™
"Tıraşta evrensel kalite"

kadınca

MODA

Seçkin ■ Şık ■ Güzel ■ Kaliteli ■
Hoş ■ Yararlı ■ Bir albüm ■
Bir katalog ■ Baştan başa kuşe ■
Baştan başa renkli ■

kadınca MODA

"Merhaba Moda"

Çıktı

Tüm Bayilerde

Herşeyden Kurtulun Duşakabin'e Girin!..

Neşeli bir duş, sıkıcı her şeyi unutturur. Hele banyonuza ***DUŞAKABİN****'le çağdaş banyo özelliğini kazandırmışsanız.*

DUŞAKABİN, *lüks inşaatlarda olsun, toplu konutlarda olsun, evde, otelde, motelde, her türlü küvetin çevresine uygulanabilir. Yerlerin sular içinde kalmasını önler ve sizi naylon perde benzeri eski sıkıntılardan kurtarır.*

DUŞAKABİN, *on değişik modeliyle ve iki seçenekle size ulaşıyor: Adresinize getirilip monte ediliyor veya montaj aksesuarlarıyla birlikte, kendiniz kurabileceğiniz setler halinde satılıyor.*

DUŞAKABİN, *bütün Türkiye'de, bayileri ve yaygın servisiyle hizmetinizde.*

DUŞAKABİN ekonomiktir. Sağlam, nemli ortama dayanıklı, renkli eloksallı alüminyum profil ve ithal kırılmaz panel camlarıyla üretilmektedir. Herkesin rahatça sahip olabileceği fiyatlarla sunulmaktadır. Aşağıdaki telefonlardan size en yakın DUŞAKABİN satıcısını öğrenebilirsiniz. Dilerseniz, tanıtıcı broşürümüzü isteyebilirsiniz

DUŞAKABİN®

INTERMART A.Ş.
Atatürk Cad. No: 37/3 Burduroğlu Apt. Adana
Tel: (711) 35355-35711, Teleks: 62383 beri tr

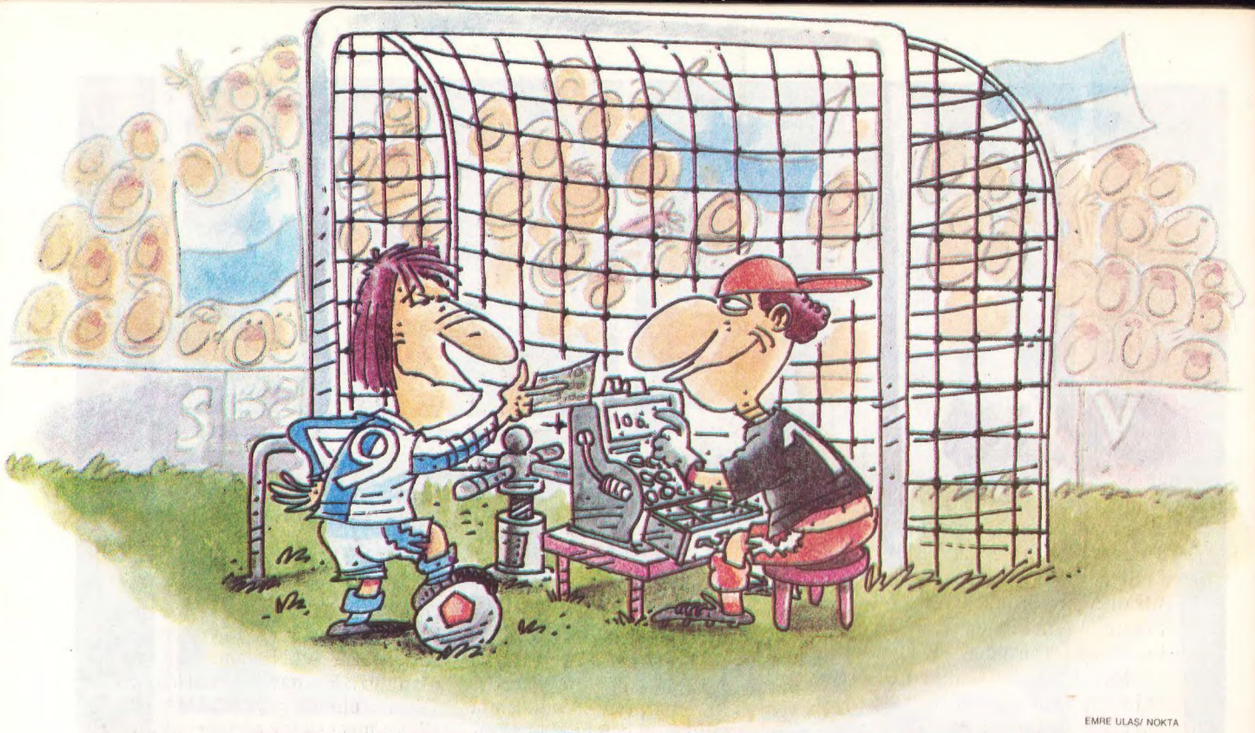

EMRE ULAS/ NOKTA

SPOR

ÖNÜNE GEÇİLEMEYEN OLGU

Şikenin Allah'ı var mı?

Milli takımımızın İngiltere beraberliğiyle aynı güne rastlayan garip bir şike olayı, o gün İzmir'de yapılan Futbol Federasyonu toplantısıyla basına yansıyordu...

Spor dünyamızda geçtiğimiz günlerin en neşelendirici olayı çoğunlukla "Alamancı"lardan kurulmuş, "Denizli" horozu yönetimindeki Milli Futbol Takımımızın İngiltere karşısında aldığı golsüz beraberlikti. Çalıştırıcı Mustafa Denizli'nin çağdaş bir anlayış ve yeni bir ruhla motive ettiği milli takım, gerçekten bol gollü bir yengi bekleyen İngilizleri hayal kırıklığına uğratan bir mücadele sonucunda, son darbeyi bir türlü vuramıyor ama alışılmışın dışında yürekli ve "haysiyetli" bir futbolla göğsümüzü kabartıyordu.

"Goolll diye bağıran dilsiz!" Türk spor tarihinin en eğlendirici olayı, aslında milli takımın "zafer" sayılan İngiltere beraberliğiyle aynı güne rastlıyordu. Olay o gün İzmir'de yapılan Futbol Federasyonu toplantısından basına yansıyan "sağır- dilsiz bülbül" olayıydı. Mardin'de yaşanan bu ilginç olay, Mardin sağır-dilsiz futbol takımıyla Diyarbakır sağır-dilsiz futbol takımı arasındaki maçta geçiyordu. 89 dakikası her iki takımın karşılıklı ataklarıyla, zevkli bir mücadele halinde geçen maçın son dakikasında Diyarbakır attığı golle rakip sahada galip duruma yükseliyordu. Ve bu anda Diyarbakır sağır- dilsiz takımı futbolcularından İsmail Kayar galibiyet golünün coşkun sevinciyle havalara sıçrayıp avaz avaz "gooollll" diye bağırmaya başlıyordu. Acaba bir tıp mucizesi mi meydana gelmişti, aşırı heyecandan dilsizin birdenbire dili mi çözülmüştü? İlk şaşkınlığını atlattıktan sonra İsmail'in yanına seğirten hakem, bu sağır-dilsiz futbolcunun hem de papuç gibi bir dili olduğunu görüp üstelik kepçe gibi kulaklarının da radar anteni gibi çalıştıklarını fark edince, vakit geçirmeden İsmail'i gözlemci raporuyla muayeneye sevkediyordu. Muayene sonucunda turp gibi sağlam çıkan İsmail'cik, Futbol Federasyonu'nun İngiltere milli maçı günü yaptığı toplantıda ömür boyu boykotu yerken, Diyarbakır sağır-dilsiz futbol takımı da liglerden atılıyordu.

Konumuz şike. Mardin- Diyarbakır sağır-dilsiz futbol maçındaki bu olay tüm spor tarihimizdeki ilk şike miydi? Kuşkusuz hayır, ne ilki ne de sonuncusuydu. Yapımızdaki, sorunlara kolay tarafından "sentetik" çözümler bulmak, giderek esas gayeden ve "spor yapmak"tan uzaklaşmak gibi davranışlar süregeldikçe, şikenin de sonunun alınamayacağı kesindi. Bu konuda bilinen ya da bilinmeyen örneklere eklenebilecek bir başka eğlenceli olay da, vaktiyle İstanbul 1. amatör kümesinde yer alan Yeldeğirmeni Futbol Takımı'nda oynayan, "Üsteğmen R....." nin en az "Bülbül İsmail"inki kadar ilginç hikâyesiydi. "Üsteğmen" R....."nin lakabı değildi çünkü R..... Türk Silahlı Kuvvetleri'nde gerçek bir üsteğmendi. (Hatta bu günlerde yüzbaşı rütbesine terfi etmiş bile olabilir!) ve Silahlı Kuvvetler'in çeşitli takımlarında basketbol oynamak R....."ye yeterli zevki vermediğinden olsa gerek, üsteğmen göbek adına çıkarttığı lisansla Yeldeğirmeni takımında pazar günleri İstanbul 1. amatör kümesinde bir de futbol oynuyordu. Üstüne üstlük amatör kümenin gol kralı oluyordu. Attığı birbirinden güzel gollerle o dönemdeki Beşiktaş yöneticilerinin milyonlarca liralık transfer önerileriyle karşılaşıyordu. Ne var ki Beşiktaşlı yöneticiler üsteğmen tarafından kibarca "Ben başka takıma söz verdim" yalanıyla kovalanıyorlardı. Ve göbek adına çıkarttığı lisansla gol kralı olan üsteğmen de çok geçmeden liglerden "toz" oluyordu. Tabii olan da golcüsünü kaybeden Yeldeğirmeni'ne oluyordu sonuçta.

Amerikalı basketbolcunun uyarığı. Ancak bu tür masum şikeler sadece bizim sporcularımıza mahsus değildi. Bundan on yıl kadar önce İstanbul Taçspor Kulübü'nde basketbol oynayan bir Amerikalı Jerry Jenkins olayı da belleklerde tazeliğini koruyordu. Jerry Jenkins Taçsporlulara ve yöneticilere hiç "çaktırmadan", kendi milli liglerinde o tarihte, henüz Amerikalı oynatamayan, ancak Avrupa kupası maçlarında iki yabancı uyrukluya yer verebilen Yunan basketbol kulüplerinin birinde oynayarak Avrupa kupası karşılaşmalarında boy gösteriyor ve paraları götürüyordu. Taa TV ekranlarında foyası meydana çıkana kadar! Çünkü İzmir'den Yunan televizyonu izlenebiliyordu ve naklen yayınlanan bir Avrupa kupası basketbol maçı, uyanık Amerikalı'nın sonu oluyordu. Jerry Jenkins, o tarihlerde Taçspor ile son derece önemli maçlar oynayan Karşıyaka yöneticilerinin, kendisini İzmir'den de izlenebilen Yunan TV'sinin bir basketbol naklen yayınında tespit edip derhal jurnalleyeceklerini nereden bilecekti ki?...

Spor, ulusal birlik ve TV!

Bir ulus yaratmada, sporun oynadığı rolü, ilk kez, 1979'da Yugoslavya'da fark etmiştik. Sınırları içinde, tarih boyu birbirinin gözünü oymuş 10 ayrı milletin ve üç ayrı dinin insanlarının yaşadığı ülkede, Tito spor sayesinde bir Yugoslav milleti yaratmıştı. Split'te, Sırp, Hırvat, Karadağlı, Türk, Arnavut, Macar, Sloven, Makedonyalı, Slovak yoktu. Yugoslav ulusu vardı.

Sonra 1980'de, Moskova Oyunları'nda izledik, sporun gücünü... 22 ayrı cumhuriyetin belki de 40 ayrı milletten insanları, bir bayrak, bir marş altında birleşmiş, çılgınca, spor zaferlerini kutluyorlardı.

1984'ün Los Angeles'ında, tablo bütün çıplaklığı ile ortaya çıktı. Amerikan coğrafya kitaplarında adı "Azınlıkların çoğunlukta olduğu şehir" diye geçen Los Angeles'te, nerdeyse Olimpiyatlara katılan devlet sayısı kadar milletten insan, Amerikan vatandaşı olarak yaşıyordu... Çinlisi, Japonundan, Rusu ve Türküne kadar.. Ama spor, spor zaferi onları Amerikalı yaptı.. Çekik gözlü Japon Hiroşima'yı, sert bakışlı Kızılderili ırkını nerdeyse kurutmuş katliamları unutmuş, kürsüye çıkan, güzel sarışın kızı çılgınca alkışlıyordu. Bir Amerikan ulusunun varlığını ilk kez Los Angeles'te hissettik.

Bu üç olayın üçünde de, ülke televizyonları, spor başarılarını, ulusal bağların kuvvetlenmesi için, alabildiğine, hatta istismar edercesine kullandılar.. Hem de öylesine kullandılar ki, Amerikan gazeteleri bile, ABC televizyonunun yayınlarını aşırı nasyonalist bulmaya başladılar.

★ ★ ★

Panatinaykos'un Avrupa Şampiyon Kulüpler Kupası finaline, Everton'u eleyerek ulaştığı maçtan 3 ay sonra, Atina'daydık. Yunan televizyonu, hâlâ bu maçın 45 dakikalık özetini her cumartesi aynı saatte yayınlayarak, ulusunun moralini yüksek tutmaya çalışıyordu.

★ ★ ★

Türkiye, futbolu icat etmiş, 1966'da Dünya Şampiyonu olmuş, 1986'da, ikinci bir şampiyonluğu, belki de elle atılan bir golle kaçırmış İngiltere önünde, dosta düşmana parmak ısırtan bir oyunla berabere kaldığı akşam, naklen yayını iki kanal arasında paylaştırıp rezil eden TRT, haberlerde 30 saniyelik bir özetle olayı bitirdi. Bütün Avrupa gazete, dergi, radyo ve televizyonlarında yankıları süren maça dönmeyen tek yayın kuruluşu TRT oldu. Ne ertesi gün, ne de pazar akşamki spor programında..

Avrupa Üçüncüsü olmuş güreşçilerle yarım saat söyleşi yapan TRT televizyonu, İngiliz maçı üzerine 10 dakikalık bir programı çok görmüştü. Tüm Avrupa basınını karıştırın. Avrupa Güreş Şampiyonası ile ilgili belki iki satır haber görürsünüz. Bu haberde de üçüncü Türkiye'nin adı geçmez. Oysa, İngiltere maçı, her gazetede vardı.

Eğer, programcılıktan biraz haberleri olsa, eğer sporu biraz bilseler, eğer Doğu Anadolu'da ayrılıkçılar, hergün bir başka vatandaşımızı katlederken, ulusça kenetlenmede, sporun rolünün ne olduğunun zerrece farkında olsalar, eğer borazanlığını yaptıkları iktidarlarının sahiplendiği milliyetçiliğin gerçeğini, Atatürk Milliyetçiliğini birazcık öğrenseler, pazar akşamı, tüm göğüsleri gururla dolduracak bir program yaparlar, başta İngiliz, sonra Avrupa basınından yankılar getirir,İngiltere'den başta Robson, maçı izlemiş ünlü otoriteleri konuşturur, Türkiye'de bir mini panel düzenlerler ve çok kısa zamanda bu mucizeyi yaratmış kişiyi, Türk halkının pek çoğunun pek az tanıdığı Mustafa Denizli'yi, özel ve meslekse yaşamı ile tanıtırlardı.

Hiçbirini yapmadılar.. Yapamadılar.. İngiltere zaferini yaşamayan tek yayın kurumu TRT oldu..

Çarşamba naklen yayınını en büyük ayıp sanıp, geçen hafta kaleme davranmıştık. Pazar gecesi spor programını izlerken şahit olduğumuz ayıp, bir Türk olarak bizi utandırdı.

Tunca Toskay TRT'sinden, yüzü kızaran çıkmış mıdır acaba?.

Sanmıyoruz..

Bilmeyenlerin utandığı görülmemiştir.

Hıncal ULUÇ

Politikacı ve seks

Bugüne kadar politikacıların kadınlar üzerinde ne ölçüde etkili olduklarını hep düşünmüş durmuşumdur. Siyasete katılması, Meclis'te söz sahibi olması erkeklerin çekiciliğini artırır mı sorusu kafamı kurcalamıştır. Bu kapağınız kafamdaki soruların önemli bir bölümüne yanıt oldu. Herhalde benim gibi düşünen kadın okurunuz çoktur.

Ayşe Görgün/ İZMİR

Essen'den gençlere

Biz, yurtdışında yaşayan öğrenciler, ülkemizdeki gelişmeleri, olanaklarımız ölçüsünde izlemeye çalışıyoruz. Öğrenci dernekleri konusunda olup bitenler bizlerin de protestosuna yol açtı. Necmettin Kaduman'a protestomuzu ilettik. Gönül isterdi ki onlarla beraber Ankara'ya yürüyebileydik, ya da buradan kalkıp TBMM'nin önünde kucaklaşaydık.

Essen Üniversitesi
Türkiyeli Öğrenciler Birliği

Gülüp geçmeli

"Elveda Başkaldırı" adlı kitabın yazarı Sayın Ertuğrul Özkök ve kitabı üzerinde tartışma açmağa gerek görenlerin tavırlarını yadırgadığımı söylemekle başlayayım. Sonra bu arkadaşların ne çok ve boşa kullanacak zamanları olduğunu garipsediğimi belirteyim.

14 yaşındaki kızının da duvarlarında Duran Duran ve Dire Strait'in fotoğraflarının bulunduğunu, Fransız okulunda okuduğunu ve de yatağa girdiğinde dua ettiğini söyleyip, bunlardan sosyolojik sosyal antropolojik, sosyal psikolojik değerler üretebilen birinin yazdıklarına gülünüp geçilmesi gereken günler geçiriyor ülkemiz ve dünyamız. Sol, özellikle geçmişiyle ve her boyutuyla eleştirilemeyecek mi? Elbette eleştirilecek ve "tutarlı" tartışmalar yapılacak. Ama kaynak usu başında kişilerin üretimi olunca.

Ertan Ünver
SHP Torbalı İlçe Başkanı

Sporda tarafsızlık

İspanya ve Real Madrid her maçını satın alacak hali yok ya, İspanya milli takımının bel kemiğini Real Madrid'li futbolcular oluşturuyor. Bu İspanya Avrupa'da yılın futbol takımı seçildi. Bir yıl boyunca bir tek Brezilya'ya yenildiler. Danimarka'yı perişan etmelerine ne dersiniz? 10 kişinin etten bir duvar oluşturduğu München kalesine 2 gol atamayıp elenince konuyu (genelde kötü taraflarını alarak) bütün açıklığı ile ortaya döküyorsunuz da neden Real'in UEFA Kupası'nı kazandığı (geçen sene) hiç sesiniz çıkmadı. Real'in her takım gibi kötü yönleri olduğu mukakkak, fakat sadece bu olayın üstüne gitmekle tarafsızlık ilkesini yıkmış oldunuz. Ayrıca sizin müthiş taktik anlayışınıza hayran kaldım! 11 kişi defans bravo doğrusu. Paff'a gelince süper bir kaleci.

Ahmet Cem Aytimur-İSTANBUL

Tanrısızlar

Kutsal kitaplarına sadık ve bu kitaplarının kutsal günlerinde, dünya halkları içinde en ön sıradaki bu halklar bu bilinçli ve uyanık halklar hâlâ acaba Tanrı'nın yokluğunu, halen keşfedemediler de bizim ve diğer geri kalmış halklar gibi bilinçsizce hâlâ 'Allah'a inanıyor iman ve medet diliyorlar. Kutsal kitaplarına sadık ve bu kitapların kutsal günlerinde Allah'a bağlılık ve nimetleri için şükür ediyorlar. Soruyorum sizlere, milyarlarca halk körü körüne mi inanıyor, iman ediyor?

M.M. Yılmaz-İSTANBUL

"Gurmelik" üzerine...

"Lezzet Mütehassısları" yazınız için birkaç itirazım var. Kamuoyunda böyle tanınmakla birlikte, aslında kendimi gerçek anlamda "lezzet mütehassısı" saymadığımı muhabirinize ısrarla belirtmiştim. Ancak bunu yazmamış. Asıl önemlisi, "Türk halkının kafası" ve salyangoz / kurbağa bacağı tüketimi arasında ilişki kuran cümle... Bu cümle, yazıldığı biçimiyle bana ait değil. Gurme olmanın değişik, farklı şeyleri yemekten geçtiği doğru... Ama Türk insanının bunları yemediği için "tavuk ve et yemeye mahkum olduğu" gibi, hele ülkemizin ekonomik gerçeklerinin ışığında halkımızla alay anlamı içeren bir cümlenin, tam deyişiyle "Müslüman mahallesinde salyangoz satmak" demek olduğunu bilmeyecek kadar deneyimsiz biri olduğumun sanılmasını hiç istemem.

Saygılarımla.

Atillâ Dorsay

Okur fotoğrafı

23 Nisan'da açık görüşme yapılacağı ilan edilmişken bir gün önce bunun iptal edilmesi birçok cezaevi önünde tutuklu ve hükümlü yakınlarını çileden çıkartmıştı. Bir kısım ana, baba, eş, açlık grevi yaparken, bir kısmı Adalet Bakanlığı'na telgraf çekmiş ve dilekçeler yazmıştı. Bu dilekçelerde "Bugüne kadar açık görüş yapılmakta olan tüm bayramlar anneler ve babalar gibi özel günlerde bu durum gelenek haline gelmişken, 23 Nisan'da yurdun çeşitli yerlerinden gelen biz ailelere bu hak bu defa engellenmiş durumdadır" denildi. İşte Zeynep Varol adlı okuyucumuz da bu satırları içeren mektubuna Çanakkale Cezaevi önünden çektiği bu fotoğrafı eklemiş.

TEST'İN ÇÖZÜMÜ

Önce 1 numaralı okun ucunu 2 numaralınınkiyle çakıştırın.
Sonra da 3 numaralı okları 4 numarayla çakıştırın.

ABONE KOŞULLARI

Yurt içi
6 aylık: 15.000 TL.
1 yıllık: 29.900 TL.

Abone bedellerinin 128 139 no'lu Nokta Süreli Yayınlar A.Ş.
Posta çeki hesabına yatırılmasını rica ederiz.

Yurt dışı
(Yıllık-uçak postasıyla)
Avrupa ve Ortadoğu: 75 ABD Doları
ABD ve Uzakdoğu: 127 ABD Doları
Abone bedellerinin Yapı ve Kredi Bankası Nişantaşı Şubesi 615 147/6 no'lu hesaba transferini rica ederiz.

Eksik sayılar için adres:
Klodfarer Caddesi No 25
Cağaloğlu-İstanbul Tel: 527 74 64

Kıbrıs fiyatı: 1050 TL.

MENKUL KIYMETLER REHBER SAYFASI

Yüksek kazanç yine İktisat'ta

İktisat Bankası Menkul Değerler Merkezi ve şubelerinde satışa sunulan özel sektör tahvilleri yüksek kazanç sağlamaya devam ediyor.

Ayrıca, Hazine Bonosu, Devlet Tahvili, Hisse Senedi veya Gelir Ortaklığı Senedi almak için **Menkul Değerler Merkezi**'ni ve **İktisat** şubelerini arayabilirsiniz.

İKTİSAT MENKUL DEĞERLER MERKEZİ

İktisat Menkul Değerler Merkezi
Esentepe: Büyükdere Caddesi 165, Esentepe İstanbul Telefon: 172 7000, 166 2731
Osmanbey: Halaskargazi Caddesi 180, Osmanbey Telefon 146 0410

ESBANK

MENKUL KIYMETLER MERKEZİ

- **Hazine bonosu ve devlet tahvili alım-satımında yüksek verimi,**
- **Portföy danışmanlığı hizmetini,**
- **Borsa işlemlerinde en uygun şartları,**
- **Her hafta devlet ihalelerine katılma imkânını, tüm şubeleri düzeyinde sunuyor.**

Adres: Büyükdere Cad. Alba İş Hanı 67/71 Kat 5
Mecidiyeköy/İstanbul
Telefon: 172 16 01 - 172 51 42 - 172 50 69
Telex: 27170 esgttr.

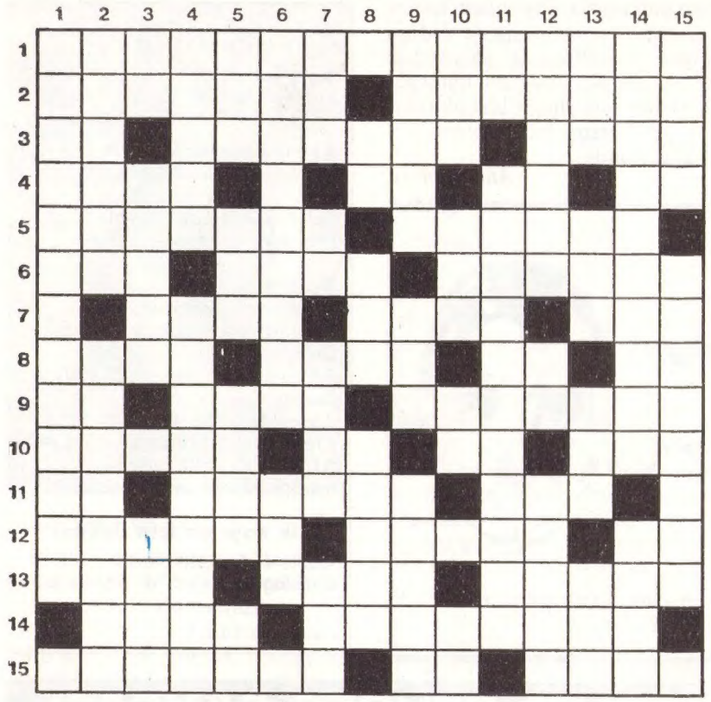

SOLDAN SAĞA: 1- Georgia eyaletinin çiftçilerini ve ortakçılarını büyük bir gerçekçilikle işleyen roman ve öyküleriyle tanınmış, **Tütün Yolu, Allah'a Adanan Toprak, Din Tecareti, Temmuz Vakası** gibi romanları dilimize de çevrilmiş ve geçenlerde 84 yaşında iken ölmüş ünlü Amerikalı yazar. **2-** Edepsiz ve şamatacı kimse - Elektrik ve elektriğin kimyasal etkileri alanında birçok buluşun sahibi olan 1791-1867 yılları arasında yaşamış ünlü İngiliz fizik ve kimya bilgini. **3-** Rodyum elementinin simgesi - Kırılmış taş döşenip silindir geçirilerek yapılan yol - Dünyanın sıcak bölgelerinde yaşayan bir çeşit kertenkele. **4-** Orta Anadolu'da bir göl - Müstahkem yer - Küçük mağara - Tunus'un plaka işareti. **5-** Dilimize çevrilen ilk yapıtlardan biri olan **Telémaque'ın Maceraları** adlı romanının yanı sıra din ve siyaset üstüne yapıtları da bulunan 1651-1715 yılları arasında yaşamış ünlü Fransız yazarı - Cazibe. **6-** "O yer" anlamında kullanılan sözcük - Emek, çaba - Amerika yerlilerinin hindistancevizi suyunu kaynatıp yoğunlaştırarak yaptıkları içki. **7-** Bir aralık bütün dünyayı sarmış olan bir oyuncak - Teraziyi denklemek için hafif gelen kefeye konulan ağırlık - Ticaret eşyası. **8-** Din işlerini devlet işlerine karıştırmayan - Ege bölgesinde bir göl - Holmiyum elementinin simgesi - Bir nota. **9-** Öğütülmüş tahıl - Bağıt - Otomobiller için verilen geçici gümrük belgesi. **10-** Bir tür otomobil yarışı - Osmiyum elementinin simgesi - İlaç - Tanrıtanımaz. **11-** Eli işe yatkın, becerikli - Hafif esinti - İlkel bir su taşıtı. **12-** Bir çeşit tavla oyunu - Anlama yeteneği - Eski Mısır'da güneş tanrısı. **13-** Gelir - "Hiçbir zaman" anlamında kullanılan sözcük - Balık ağlarının alt ve üst yanlarına geçirilen keçi kılından yapılmış ip. **14-** Kesintisi yapılmamış para - Lezzetli bir hıyar türü. **15-** Çanakkale'nin bir ilçesi - Yabancı - İmge, hayal.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1- Yunus Emre geleneğini sürdüren ilahileriyle tanınmış ve kendi adını taşıyan tarikatın kurucusu olmuş XV. yüzyıl tasavvuf şairi. **2-** Kılavuz - Adana yöresinde ünlü bir Ortaçağ kenti kalıntısı. **3-** Stronsiyum elementinin simgesi - Fazla bön, avanak - Dik tutularak parmakla çalınan büyük bir çalgı. **4-** Gübre, tezek - Boyu yüz metreyi aşan ve bataklıkları kurutmakta kullanılan bir ağaç. **5-** Üstü kapalı olarak anlatma- Romanya'nın para birimi - Atılan her ilmiğin bir anlam taşıdığı, İnkalar'a özgü düğüm yazı - Bir cetvel türü. **6-** Ölü görmekten duyulan hastalık derecesindeki korku - Bir peygamber. **7-** İspanya'da Bask bölgesinin bağımsızlığı için savaşım veren gizli örgüt - Japon lirik dramı - Mercanada - Kayak. **8-** Bir nota - Sergen - Dolmakalem. **9-** Harman yerindeki tahılın taş ve toprakla karışık kalıntısı - Kurşun boruların ağzını açmakta kullanılan ucu sivri takoz - Yönetim. **10-** Mikroskop camı- Bir tür taze ve tuzsuz beyaz peynir - Bir nota - Hollanda'nın plaka işareti. **11-** Bir akademik unvanın kısa yazılışı - 1898 - 1983 yılları arasında yaşamış, **İbrahim Çallı** kuşağının izlenimci etkisini gerçekçi gözlemlerle birleştirmesinin yanı sıra klasik anlayışta başarılı portreler de yapmış Türk ressamı. **12-** Geleneksel opera kavramını derinden sarsarak yeni bir çığır açan, müziği şiir ve dansla kaynaştıran büyük Alman bestecisi - **"Yapıt"** anlamında kullanılan müzik teriminin kısa yazılışı - Japonya'da bir kent. **13-** Ağabey - Şöhret - Kök, sap ve yaprak şeklinde farklılaşmamış bir bitkinin yaşama ve büyüme organı - Sert bir içki. **14-** Süt asidi - Tırpana balığı. **15-** Fransa'da bir kent - 1869-1922 yılları arasında yaşamış, basın ve siyaset yaşamındaki kavgalarıyla tanınmış, Kurtuluş Savaşı aleyhindeki yazılarından dolayı yargılanmak üzere Ankara'ya götürülürken İzmit'te linç edilmiş gazeteci ve siyaset adamı.

Hazırlayan: Sedat YAŞAYAN

Geçen haftanın çözümü

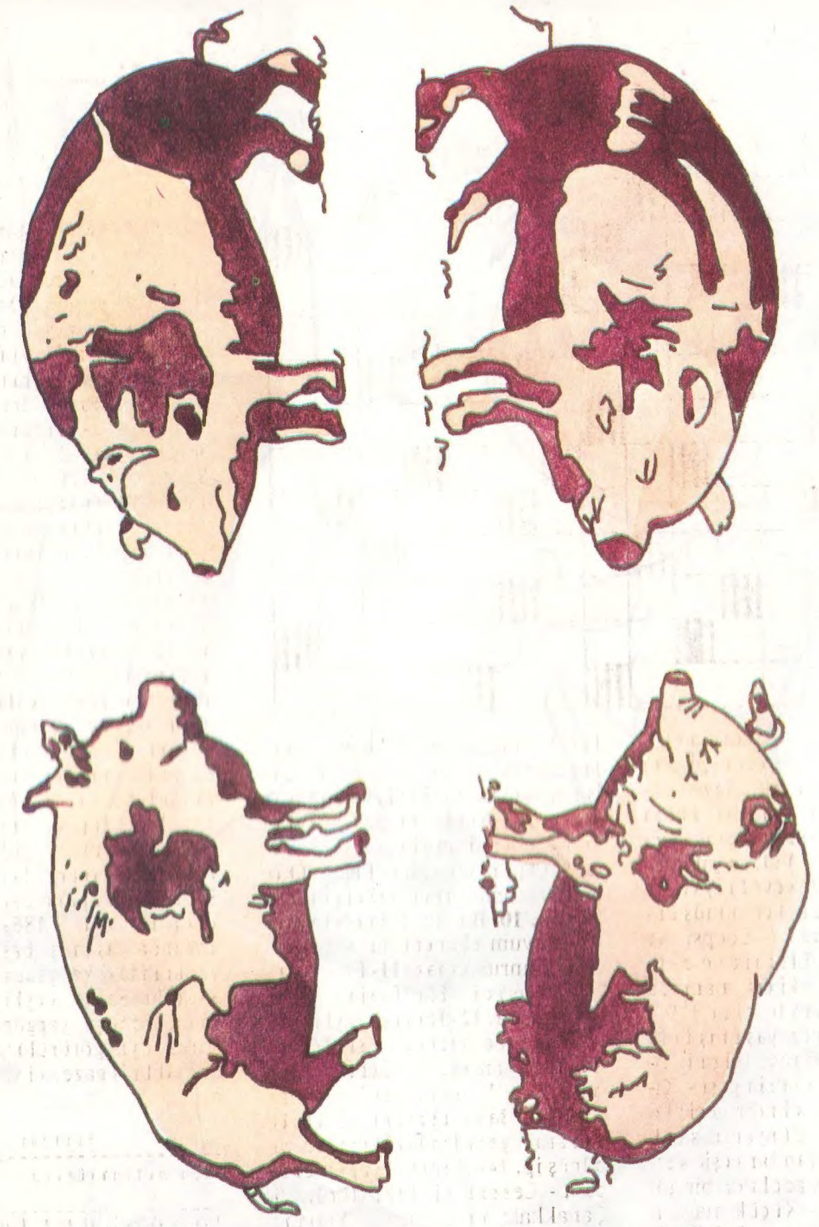

Bulup buluşturmaca...

Hani bazen gazetelerdeki köşelerde "Yazarımız yıllık izninin bir bölümünü kullandığı için yazılarına ara vermiştir" gibilerinden duyurular okursunuz. Biz de bu hafta Test sayfamıza izin verdik. "Ama yerini de boş bırakma" dedik. İşte yukarıdaki dört domuz bu nedenle sayfaya gelip oturdular. Bir iddiaları var: Eğer uygun bir şekilde katlanırlarsa ortaya "beşinci domuz", daha doğrusu "büyük bir domuz" çıkıyormuş. Aklınız yatmıyorsa Okuyucu Mektupları sayfamıza bir göz atın. Yanıtı orada. Yanıtın, bulmacadan bir önceki sayfada niye yer aldığına gelince. "Yapılmamış" bir araştırmaya göre, Nokta *dergisi okunmaya sondan başlanıyor. Bu hesapla, okurlarımızın en azından yüzde 99'u önce Test sayfasına bakacak, sonra da Mektuplar sayfasına. Şimdi sizin yaptığınız gibi! Haftaya görüşmek üzere sizi bulmacayla baş başa bırakıyoruz.*

KUTU / Salih MEMECAN

Bu yaz, Odak Tatil Köyü'nde devre-mülk edinin... tatilinizi Bodrum'da kendi evinizde geçirin. ...Her yaz!

Bodrum Turgutreis'te, o güzelim Bodrum evlerinden oluşan, benzersiz bir tatil beldesi doğuyor: Odak Tatil Köyü! Bir an önce, bu beldede siz de güneş kollektöründen buzdolabına kadar, dayalı, döşeli bir devre-mülk edinin.

NEDİR DEVRE-MÜLK?

Devre-mülk satın almak; mülk satın almak demektir. Bir yazlık konutun, yılın belirli dönemleri için (15'er günlük dönemler halinde) mülkiyetine tapuyla ve süresiz olarak sahip olmak demektir.

Bir başka deyişle, bir mevsimlik tatil parasıyla, bir daha hiç para ödemeden, kendi evinde her yıl tatil yapmak imkânına kavuşmak demektir.

Devre-mülk satın almak, akılcı bir yatırımdır.

ÖDEME KOŞULLARI ÇOK HESAPLI !

Odak Tatil Köyü'nde mevsime ve dönemlere göre değişen çok çeşitli ve uygun fiyat seçenekleri * var... Taksitli satışlar 18 ay vadeyle yapılıyor. Aylık taksitler 50.000 lira ile130.000 lira arasında değişiyor.

Dilerseniz, buyurun Tatil köyümüzü gezin... dilerseniz büromuza uğrayın, videoda izleyin... Evinizi seçin. Kendi evinizde, seçkin komşular arasında, günlerin en güzelini geçirin Bodrum'da...

Bu yaz ve her yaz!

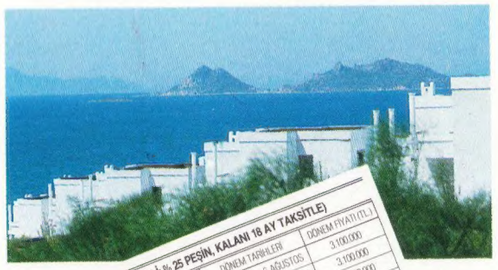

* VADELİ SATIŞ FİYATLARI (ÖDEME ŞEKLİ: % 25 PEŞİN, KALANI 18 AY TAKSİTLE)

DÖNEM NO	DÖNEM TARİHLERİ	DÖNEM FİYATI (TL.)	DÖNEM NO	DÖNEM TARİHLERİ	DÖNEM FİYATI (TL.)
1	6 NİSAN - 20 NİSAN	1.250.000	8	23 TEMMUZ - 6 AĞUSTOS	3.100.000
2	21 NİSAN - 5 MAYIS	1.650.000	9	8 AĞUSTOS - 22 AĞUSTOS	3.100.000
3	6 MAYIS - 20 MAYIS	1.800.000	10	24 AĞUSTOS - 7 EYLÜL	2.900.000
4	21 MAYIS - 4 HAZİRAN	2.200.000	11	9 EYLÜL - 23 EYLÜL	2.500.000
5	5 HAZİRAN - 19 HAZİRAN	2.700.000	12	24 EYLÜL - 8 EKİM	2.000.000
6	21 HAZİRAN - 5 TEMMUZ	3.100.000	13	9 EKİM - 22 EKİM	1.650.000
7	7 TEMMUZ - 21 TEMMUZ	3.100.000	14	24 EKİM - 7 KASIM	1.300.000

TAMAMI PEŞİN ÖDEMELERDE, BU FİYATLAR ÜZERİNDEN % 30 İNDİRİM YAPILIR

ODAK
İNŞAAT ve TURİZM YATIRIMLARI TİCARET A.Ş.

Büyükdere Caddesi 26, Gün Apt.Kat 4 Mecidiyeköy İstanbul Tel: 172 18 37 - 172 08 97 - 585 70 30 (3 hat) Teleks: 23660 tr Tatil Köyü, Tel: (9 6142) 1310 Bodrum

NAL REKLAMCILIK A.Ş.